

Πανεπιστημίου Ποδη



ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Η νέα βαθμίδα της εκπαίδευσης

Φοιτητικές εστίες στη Θεσσαλονίκη

Διέξοδος ή αδιέξοδο
στο πρόβλημα της φοιτητικής στέγας;

Σύνοδος των πρυτάνεων

Την αναβάθμιση των Α.Ε.Ι.
προοικονομούν οι προτάσεις τους



Επιστημονικό έργο, αλλά και ποιότητα ζωής



ο πρόεδρος
Γιάννης Γ. Αντωνόπουλος,
οι αντιπρόεδμοι
Αικατερίνη Δούκα-Καμπίτογλου,
Χριστογεώργης Καλτσίκης,
Αριστείδης Κάζης

Αγαπητοί και αγαπητές συνάδελφοι,

με την αρχή της νέας ακαδημαϊκής χρονιάς σας ευχόμαστε υγεία, δύναμη και δημιουργική διάθεση που είναι απαραίτητα σε όλους μας για να διαχειριστούμε υπεύθυνα και αποτελεσματικά το πολύπλευρο ακαδημαϊκό μας έργο.

Έχοντας διανύσει ένα χρόνο πρυτανικής θητείας και κάνοντας ένα σύντομο απολογισμό των δραστηριοτήτων μας, πιστεύουμε ότι έγινε μια σοβαρή προσπάθεια για τη βελτίωση των όρων της καθημερινής ζωής και εργασίας μας, για την εξέλιξη ή ολοκλήρωση ήδη προγραμματισμένων έργων και για τη χάραξη νέων στόχων στο πλαίσιο των προτεραιοτήτων του ιδρύματος και των οικονομικών δυνατοτήτων του. Δόθηκε προσοχή και φροντίδα σε θέματα κτιρίων και υποδομών, εξοπλισμού, φοιτητικής μέριμνας, πολιτιστικών εκδηλώσεων, ερευνητικών προγραμμάτων, διεθνών συνεργασιών και επαφών με τον ευρύτερο κοινωνικό και οικονομικό περίγυρο της πόλης και της χώρας. Αναλυτικότερη αναφορά έγινε στη συγκέντρωση για τον ετήσιο απολογισμό.

Ξεκινάμε τη δεύτερη χρονιά με αίσθημα ευθύνης και εμπιστοσύνης που αντλούμε και από τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας, που όλους αυτούς τους μήνες μας συμπαραστάθηκαν και συνέπραξαν στην πραγματοποίηση έργων και ενεργειών.

Στη νέα εποχή της γνώσης και της πληροφορίας, της τεχνολογίας, του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και του Διαδικτύου, της παγκοσμιοποίησης αλλά και της καταστροφής του περιβάλλοντος και του «άγνωστου» μέλλοντος, μιας εποχής που «τρέχει με χίλια», το πανεπιστήμιό **μας**, το δεύτερό **μας** σπίτι, είναι υποχρεωμένο να πάρει μέρος στην «κούρσα», συντονίζοντας τις δυνάμεις του, ώστε να έχει αποτελέσματα που όχι μόνο να το ανεβάσουν στη διεθνή κατάταξη, αλλά και να αποδείξει ότι οποιαδήποτε «επένδυση» γίνεται έχει «ανταποδοτικότητα» και στην πολύπλευρη αναβάθμιση της ποιότητας ζωής του κοινωνικού συνόλου.

ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΕΣΤΙΕΣ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Διέξοδος ή αδιέξοδο στο πρόβλημα της φοιτητικής στέγασης;

Ρεπορτάζ
Ευγενία Πατρώνη

Οι φοιτητικές εστίες παρέχουν μια πολύτιμη λύση σε πολλούς φοιτητές, οι οποίοι λόγω απορίας ή άλλων κοινωνικών λόγων δεν είναι σε θέση να σπουδάσουν, δαπανώντας χρήματα για στέγαση. Ταυτόχρονα, οι εστίες κατακλύζονται από δυσεπίλυτα προβλήματα, μεταξύ των οποίων η μικρή δυναμικότητα, οι πεπαλαιωμένες εγκαταστάσεις, η κακή συντήρηση και πολλά άλλα μικρότερα που δυσχεραίνουν τη διαβίωση. Από την άλλη πλευρά, η διοίκηση κάθε εστίας φαίνεται δυσαρεστημένη από τη συμπεριφορά των οικοτρόφων, αλλά και αδύναμη να επιλύσει τα καίρια προβλήματα, καθώς οι οικονομικοί πόροι δεν επαρκούν.





Η φιλοξενία στις φοιτητικές εστίες αποτελεί για πολλές οικογένειες με οικονομικά προβλήματα μονόδρομο στην επιλογή της φοιτητικής στέγης. Ενώ ένα δωμάτιο στο συγκρότημα των φοιτητικών εστών είναι πολυπόθητο για χιλιάδες φοιτητές, μόνο ένας περιορισμένος αριθμός οικοτρόφων έχει τη δυνατότητα να φιλοξενηθεί.

Ο αριθμός των κενών δωματίων που διατίθενται κάθε χρόνο στους πρωτοετείς φοιτητές προκύπτει από τα δωμάτια που απελευθερώνονται, όταν οι προηγούμενοι φοιτητές που τα κατέχουν αποφοιτούν ή συμπληρώνουν δύο χρόνια στο πτυχίο, δηλαδή δύο επιπλέον χρόνια από τα έτη σπουδών του τμήματος στο οποίο φοιτούν. Δυνατότητα υποβολής αίτησης για δωμάτιο έχουν όμως και φοιτητές που βρίσκονται σε μεγαλύτερα έτη, σε άλλες χρονικές προθεσμίες.

Το καθεστώς λειτουργίας

Οι φοιτητικές εστίες που φιλοξενούν φοιτητές του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου είναι τέσσερις, τρεις εκ των οποίων βρίσκονται σε χώρο επάνω από την πανεπιστημιούπολη και μία στεγάζεται στο πρώην ξενοδοχείο Εγνατία, επί της Λέοντος Σοφού. Η πρώτη εστία λειτούργησε το 1962 ενώ η τέταρτη το 1985. Διοικητικά οι εστίες υπάγονται στο Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας και όχι στο πανεπιστήμιο. Από το 2004 οι εστίες έχουν αυτονομηθεί. Αυτό στην πράξη σημαίνει ότι κάθε εστία αυτοδιοικείται από μια εφορία, η οποία αποτελείται θεωρητικά από τον διευθυντή ή προϊστάμενο της εστίας, από εκπροσώπους των εργαζομένων, των φοιτητών, των μελών Δ.Ε.Π. του πανεπιστημίου, καθώς και από εκπρόσωπο της τοπικής αυτοδιοίκησης. Όμως στην πραγματικότητα οι φοιτητές και οι καθηγητές, για λόγους κακής συλλογικής οργάνωσης και απροθυμίας αντίστοιχα, δεν συμμετέχουν στις εφορίες. Η αυτονόμηση του 2004 συνεισέφερε ουσιαστικά στη βελτίωση της λειτουργίας, καθώς οι οικονομικοί πόροι που προβλέπονται για τη συντήρηση κατανέμονται αντικειμενικά βάσει της δυναμικότητας κάθε εστίας. Επιπλέον, τα προβλήματα που ανακύπτουν αντιμετωπίζονται επί τόπου σε κάθε εστία χωρίς τη μεσολάβηση πολύπλοκου μηχανισμού που καθυστέρουσε την επίλυση.

Εκτός από τη στέγαση παρέχεται στους φοιτητές που δικαιούνται σίτιση (στην Α' εστία) μέσω της λέσχης, αλλά επίσης οι οικοτρόφοι έχουν τη δυνατότητα συμμετοχής σε πολιτιστικές δραστηριότητες, όπως χορευτικά συγκροτήματα και άλλα πολιτιστικά σχήματα.

Παρατηρώντας κανείς εξωτερικά τις εστίες βρίσκεται μπροστά σε μια εικόνα που προκαταβάλλει αρνητικά: Τα κτίρια είναι τεράστιοι τσιμεντένιοι όγκοι, κακοσυντηρημένοι, με εμφανή τα σημάδια αδιαφορίας για καλλωπισμό των εγκαταστάσεων. Στο εσωτερικό η εικόνα είναι σχετικά καλύτερη, ιδίως εκεί όπου εκτελούνται έργα ανακατασκευής και βελτίωσης.

Διέξοδος ή αδιέξοδος στο πρόβλημα της φοιτητικής στέγας;

Το Ε.Ι.Ν. αντλεί τους οικονομικούς του πόρους από του Υπουργείο Παιδείας, ενώ για τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης που αναπτύσσει σε διάφορες πόλεις τα χρήματα προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στις εστίες εκτός από τους Έλληνες φοιτητές φιλοξενούνται αλλοδαποί φοιτητές, υπότροφοι προγραμμάτων ανταλλαγής όπως το ΙΑΣΩΝ, σπουδαστές της Ειδικής Παιδαγωγικής Ακαδημίας καθώς επίσης τους καλοκαιρινούς μήνες φιλοξενούνται φοιτητές που προέρχονται από όλο τον κόσμο και φοιτούν στο σχολείο της Νέας Ελληνικής.

Κριτήριο εισαγωγής στις εστίες, το οποίο, σύμφωνα με τους διευθυντές των εστιών τηρείται απαρέγκλιτα, είναι κυρίως το κατά κεφαλήν εισόδημα του φοιτητή, που προκύπτει από τα εισοδήματα της οικογένειας διαιρεμένα δια του αριθμού των μελών της οικογένειας. Επίσης όταν συντρέχουν κοινωνικοί λόγοι, όπως η απώλεια ενός ή και των δύο γονέων, διαζύγιο των γονέων ή απορία των οικογενειών, τότε το κατά κεφαλήν εισόδημα του φοιτητή μειώνεται και οι πιθανότητες να εισαχθεί στις εστίες αυξάνονται.

Τα κοινώς παραδεκτά προβλήματα

Παρατηρώντας κανείς εξωτερικά τις εστίες βρίσκεται μπροστά σε μια εικόνα που προκαταβάλλει αρνητικά: Τα κτίρια είναι τεράστιοι τσιμεντένιοι όγκοι, κακοσυντηρημένοι, με εμφανή τα σημάδια αδιαφορίας για καλλωπισμό των εγκαταστάσεων, ενώ ακόμη και οι ίδιοι οι φοιτητές φαίνονται να μην ενδιαφέρονται για τη βελτίωση του δικού τους χώρου. Στο εσωτερικό η εικόνα είναι σχετικά καλύτερη, ιδίως εκεί όπου εκτελούνται έργα ανακατασκευής και βελτίωσης, όπως οι Α΄, Β΄ και Δ΄ εστίες.

Τα μεγαλύτερα προβλήματα αφορούν στους κοινόχρηστους χώρους όπως για παράδειγμα τα μπάνια και οι τουαλέτες, όπου η υγρασία και η κακή συντήρηση αποκαλύπτουν μια εικόνα απογοητευτική.

Οι προσπάθειες βελτίωσης της κατάστασης

Εδώ και δύο χρόνια στην Β΄ εστία εκπονούνται έργα ζωτικής σημασίας για την υγιεινή των κοινόχρηστων χώρων. Πρόκειται για έργα ανακατασκευής, τα οποία τον τελευταίο καιρό εκτελούνται και στην Α΄ εστία.

Όμως η εστία Δ΄ βρίσκεται ένα βήμα μπροστά ως προς τις εργασίες εκσυγχρο-



Πρωτοπόρο το Αριστοτέλειο στην αναζήτηση στέγας

*Το γραφείο στέγας μεριμνά εδώ
και χρόνια για τη διευκόλυνση της
αναζήτησης φοιτητικής στέγης.*

Αν ο Σεπτέμβρης αποτελεί για τα περισσότερα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας της γραμμή εκκίνησης άλλης μιας ακαδημαϊκής χρονιάς, για χιλιάδες πρωτοετείς φοιτητές αποτελεί το πρώτο ουσιαστικό βήμα προς την κοινωνία και την ενήλικη ζωή.

Τον ενθουσιασμό της επιτυχίας γρήγορα θα σκιάσουν οι ευθύνες της νέας ζωής, που ξεκινά με την είσοδο στο πανεπιστήμιο και πιθανόν η απογοήτευση για την αμείλικτη οικονομική πραγματικότητα. Το πρώτο –και ίσως το βαρύτερο φορτίο του οικογενειακού προϋπολογισμού– αφορά στα ενοίκια των φοιτητικών διαμερισμάτων. Αλλά στην αναζήτηση φοιτητικής στέγης τα ενοίκια δεν αποτελούν το μόνο πρόβλημα.

Έχοντας επίγνωση των προβλημάτων στέγας που αντιμετωπίζουν οι πρωτοετείς αλλά και οι φοιτητές κάθε έτους, το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο εδώ και χρόνια κατέχει την πρωτοπορία στην προσπάθεια επίλυσής τους. Η τηλεφωνική γραμμή του Α.Π.Θ. που παρέχει υπηρεσίες στέγας αποτελεί για πολλούς φοιτητές και τις οικογένειές τους, κυρίως όσες προέρχονται από μακριά, ένα στήριγμα στην αναζήτηση φοιτητικής στέγης και ένα πολύτιμο εργαλείο. Η διευκόλυνση πραγματοποιείται, καθώς το πανεπιστήμιο διαθέτει ένα κομβικό γραφείο κοινοποίησης της προσφοράς διαμερισμάτων από πλευράς



Νέα φοιτητική εστία στην περιοχή του Αγροκτήματος

Στα μελλοντικά σχέδια της πρυτανείας του Α.Π.Θ. ανήκει η προώθηση της επίλυσης των προβλημάτων στέγασης με την ανοικοδόμηση νέας φοιτητικής εστίας στο χώρο του Αγροκτήματος, χωρητικότητας 100 με 150 ατόμων σε συνεργασία πάντα με το Ε.Ι.Ν.

Τα σχέδια βρίσκονται ακόμη σε φάση συζητήσεων, καθώς το αίτημα είχε γίνει δεκτό από την προηγούμενη διοίκηση του ιδρύματος, αλλά μετά την αλλαγή πολιτικής ηγεσίας στο Υπουργείο Παιδείας το ζήτημα τέθηκε εκ νέου. Οι πρυτανικές αρχές εμφανίζονται αισιόδοξες για τη θετική ανταπόκριση του υπουργείου και προσβλέπουν σε άμεση έναρξη της μελέτης κατασκευής.

νισμού των εγκαταστάσεων, καθώς ολόκληρο το οίκημα από την τραπεζαρία έως τα δωμάτια και όλους τους κοινόχρηστους χώρους βρίσκεται σε ριζική ανακατασκευή. Το διάστημα των εργασιών οι φοιτητές εξυπηρετούνται στα δωμάτια που έμειναν κενά γι' αυτό το λόγο. Το έργο πραγματοποιείται σε δύο φάσεις και κοστολογείται σε 430.000 ευρώ η πρώτη φάση και 340.000 ευρώ η δεύτερη.

Αν και οι προσπάθειες βελτίωσης των εστιών καταδεικνύουν ότι αφενός τα προβλήματα αναγνωρίζονται από τη διοίκηση και αφετέρου υπάρχει η πρόθεση για αντιμετώπισή τους, ωστόσο είναι τόσο μεγάλα και δυσεπίλυτα που κάθε προσπάθεια που πραγματοποιείται μοιάζει με ημίμετρο. Πραγματική λύση θα αποτελούσε η ανοικοδόμηση νέων εγκαταστάσεων, σύγχρονων και λειτουργικών, που θα συντελούσε εκτός των άλλων και στην αύξηση της δυναμικότητας των εστιών που αποτελεί ένα κρίσιμο ζήτημα.

Πράγματι, **οι φοιτητές που απολαμβάνουν το προνόμιο στέγασης με αντίτιμο 4,4 ευρώ το μήνα δεν ανέρχονται σε περισσότερους από 1.740.** Ο αριθμός αυτός

ιδιοκτητών και της ζήτησης από πλευράς ενοικιαστών, με το οποίο μπορούν να έρχονται σε επαφή όσοι αναζητούν φοιτητικά διαμερίσματα.

Ακριβώς η μεσολάβηση του πανεπιστημιακού ιδρύματος παρέχει τα εχέγγυα μιας σωστής συναλλαγής και στις δύο πλευρές. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται αφενός η σωστή χρήση του διαμερίσματος από το φοιτητή και αφετέρου οι ορθολογικές απαιτήσεις του ιδιοκτήτη. Μάλιστα είναι ενδεικτικό ότι οι ίδιοι ιδιοκτήτες, έχοντας μείνει ικανοποιημένοι από τους ενοικιαστές τους, επανέρχονται στο γραφείο κάθε φορά που το σπίτι μένει διαθέσιμο.

Αλλά το πιο σημαντικό από τα προνόμια που εξασφαλίζει η διαδικασία αυτή για τους φοιτητές είναι αυτή καθ' αυτή η ύπαρξη μιας «κατάστασης» διαμερισμάτων, η οποία απαλλάσσει τους φοιτητές από την περιττή, χρονοβόρα και εξαντλητική αναζήτηση, που τις περισσότερες φορές αποβαίνει μάταια. Τα διαμερίσματα που διατίθενται, ακριβώς επειδή απευθύνονται σε φοιτητές, ικανοποιούν τις προϋποθέσεις της εγγύτητας στο πανεπιστήμιο, της οικονομικής τιμής του ενοικίου και της κατάλληλης διαρρύθμισης των χώρων, χωρίς τη μεσολάβηση μεσιτικών γραφείων που επιβαρύνουν περαιτέρω το πορτοφόλι της οικογένειας.

Τα τηλέφωνα που εξυπηρετούν είναι 2310995132 και 2310995142.



Πού μένουν οι αλλοδαποί φοιτητές του Αριστοτελείου;



Η εστία
επί της
οδού Κασ-
σάνδρου.



Η εστία
επί της
οδού Κυρ.
Μάτση.

Κάθε χρόνο το 8% των κενών δωματίων των εστιών καλύπτονται από αλλοδαπούς φοιτητές που σπουδάζουν στο πανεπιστήμιο. Πέρα όμως από αυτούς, το Αριστοτέλειο φιλοξενεί κάθε χρόνο σημαντικό αριθμό φοιτητών που προέρχονται από τα προγράμματα ανταλλαγής. Οι φοιτητές του ERASMUS, εκτός από τα σπίτια που μπορούν να ενοικιάσουν με τη βοήθεια του γραφείου Διεθνών Σχέσεων, έχουν τη δυνατότητα να φιλοξενηθούν σε μια από τις τρεις εστίες που προορίζονται αποκλειστικά για την κάλυψη των αναγκών των προγραμμάτων ανταλλαγής.

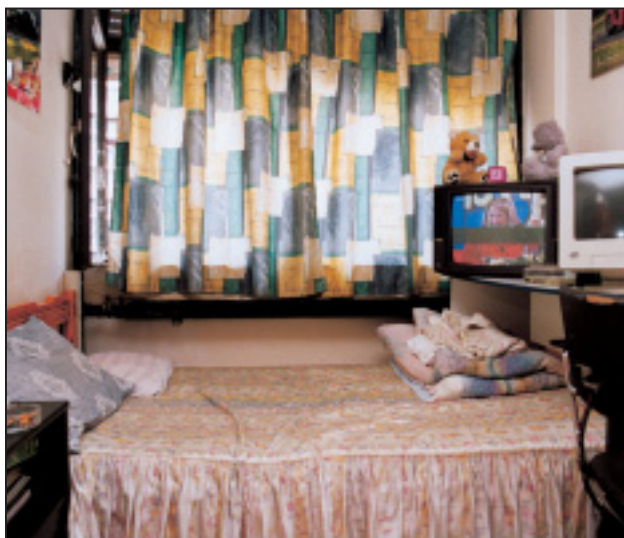
Η Εύξεινος Λέσχη επί της οδού Βασιλίσσης Όλγας, η εστία επί της Κυριάκου Μάτση και η εστία επί της Κασσάνδρου είναι οι εστίες που υποδέχονται κάθε εξάμηνο φοιτητές από διάφορες χώρες της Ευρώπης. Τα δωμάτια έχουν δυναμικότητα έως τριών ατόμων το καθένα, ενώ κάποια από αυτά διαθέτουν δικό τους μπάνιο. Το χρηματικό αντίτιμο κυμαίνεται από έξι έως έντεκα ευρώ την ημέρα ανάλογα με τις ανέσεις που παρέχονται.

Μια νέα δυνατότητα στέγασης για τους «ερασμιακούς» φοιτητές που κερδίζει έδαφος είναι η υπενοίκιαση των διαμερισμάτων των Ελλήνων φοιτητών, οι οποίοι φεύγουν με το πρόγραμμα ERASMUS, κατά τη διάρκεια παραμονής τους στο εξωτερικό. Οι νέοι ενοικιαστές είναι και αυτοί «ερασμίτες», που η παραμονή τους στην Ελλάδα συμπίπτει χρονικά με την απουσία των Ελλήνων φοιτητών.

είναι ακόμη πιο περιορισμένος στην πραγματικότητα, καθώς παρατηρείται συχνά το φαινόμενο οι φοιτητές να μην αφήνουν τα δωμάτια παρά το πέρας της προθεσμίας. Συχνά επίσης, στα δωμάτια των εστιών δεν διαμένουν οι δικαιούχοι αλλά άλλα άτομα που δεν δικαιούνται στέγασης, στα οποία τα «δανείζουν» οι ίδιοι οι οικοτρόφοι. Οι προϊστάμενοι των εστιών είναι κατηγορηματικοί ότι δεν παρατηρείται το φαινόμενο της υπενοίκιασης, αλλά ακόμη και όταν κάτι τέτοιο γίνει αντιληπτό απομακρύνεται το άτομο και διαγράφεται ο οικοτρόφος.

Διελκυστίνδα οι απόψεις οικοτρόφων και προσωπικού

Οι προσπάθειες από πλευράς διοίκησης για βελτίωση των συνθηκών δεν επαρκούν για να αλλάξουν την όψη των φοιτητικών εστιών. Μιλώντας με τους οικοτρόφους διαπιστώνει κανείς πόσο μεγάλη είναι η ανάγκη εκσυγχρονισμού:



«Οι εστίες δεν αποτελούν ασφαλές μέρος διαμονής ιδιαίτερα το βράδυ. Υπάρχει ο φόβος να μπει ανά πάσα στιγμή οποιοσδήποτε άστεγος ή ναρκομανής» δηλώνει η Ελένη, φοιτήτρια Νομικής, που διαμένει στις εστίες εδώ και πέντε χρόνια.

Ένα άλλο σημείο τριβής στις σχέσεις οικοτρόφων και προσωπικού είναι η καθαριότητα. Οι δύο πλευρές αλληλοκατηγορούνται για ολιγωρία, καθώς από τη μια οι φοιτητές θεωρούν ότι η καθαριότητα δεν είναι επαρκής, ώστε να διατηρούνται καθαροί οι κοινόχρηστοι χώροι και να διαφυλάσσεται η υγεία τους, ενώ από την άλλη το προσωπικό επιρρίπτει ευθύνες στους φοιτητές για έλλειψη σεβασμού των κοινοχρήστων.

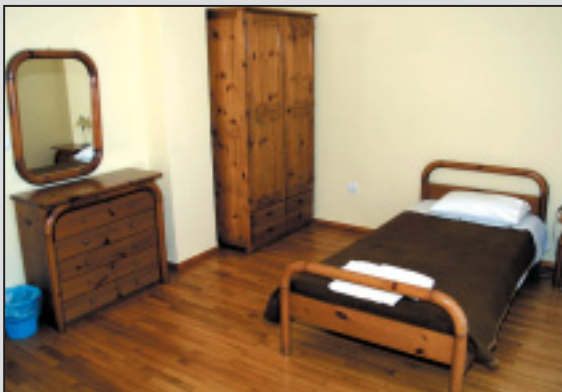
Οι μομφές των φοιτητών δεν σταματούν εδώ, αλλά επεκτείνονται στα κριτήρια επιλογής των οικοτρόφων, η τήρηση των οποίων, σύμφωνα με την άποψη τους, τίθεται εν αμφιβόλω σε ορισμένες περιπτώσεις. Στην ίδια ερώτηση οι προϊστάμενοι των εστίων απαντούν κατηγορηματικά ότι τα κριτήρια επιλογής υπακούουν τον κανονισμό σε κάθε περίπτωση.

Την ποιότητα διαβίωσης μειώνουν και άλλα προβλήματα, μεταξύ των οποίων η απαίτηση για συνεχή απεντόμωση, για επιδιόρθωση των βλαβών, για διαρκή παρουσία τεχνικού προσωπικού και η βελτίωση των τηλεφωνικών επικοινωνιών.

Δυσανεστημένη όμως είναι και η διοίκηση. Τα προβλήματα που τους δημιουργούν οι οικότροφοι είναι κυρίως η έλλειψη σεβασμού προς τους χώρους κοινής χρήσης, η έλλειψη συλλογικής οργάνωσης, που δυσχεραίνει τη συνεργασία τους και την επίλυση των προβλημάτων και η μη καταβολή του μηνιαίου ποσού.

Περιδιαβαίνοντας κανείς τις εστίες διαπιστώνει πόσο επιτακτική προβάλλει η ανάγκη για δημιουργία νέων χώρων, σύγχρονων και ικανών να καλύψουν τις πάγιες απαιτήσεις της ομαδικής συμβίωσης.

Δυνατότητα φιλοξενίας και για επισκέπτες καθηγητές



Εκτός από τους φοιτητές τη δυνατότητα φιλοξενίας απολαμβάνουν και οι καθηγητές από την Ελλάδα και το εξωτερικό που παρευρίσκονται στη Θεσσαλονίκη για ακαδημαϊκές δραστηριότητες.

Ο ξενώνας βρίσκεται στη λεωφόρο Μ. Αλεξάνδρου, δίπλα στη Σχολή Τυφλών, και αποτελείται από τέσσερις ορόφους.

- Η διαχείριση του πρώτου ορόφου βρίσκεται στις αρμοδιότητες του Γραφείου Διεθνών Σχέσεων και εκεί στεγάζονται δωρεάν καθηγητές του εξωτερικού που διδάσκουν στο πανεπιστήμιο μέσω προγραμμάτων ανταλλαγής.

- Οι υπόλοιποι όροφοι υπάγονται στην Εταιρία Αξιοποίησης και Διαχείρισης της Περιουσίας του Α.Π.Θ.

Σε τακτά χρονικά διαστήματα ο ξενώνας ανακαινίζεται, ενώ πρόσφατα ανακατασκευάστηκε δημιουργώντας ένα άνετο και φιλόξενο περιβάλλον για τη διαμονή των πανεπιστημιακών. Οι κρατήσεις γίνονται τηλεφωνικά αλλά και μέσω Διαδικτύου. Η παραμονή των φιλοξενούμενων δεν μπορεί να είναι απεριόριστη. Φτάνει μέχρι τις 15 με 20 ημέρες. Επίσης για τη διαμονή στον ξενώνα καταβάλλεται ως αντίτιμο ένα ποσό που κυμαίνεται από 18 ως 30 ευρώ.

Το Α.Π.Θ. διαθέτει επίσης άλλους δύο ξενώνες στο Περούλι και στον Ταξιάρχη, που χρησιμεύουν για τη φιλοξενία πανεπιστημιακών, ενώ οι φοιτητές που πραγματοποιούν την πρακτική τους άσκηση μπορούν να διαμείνουν σε άλλα καταλύματα του πανεπιστημίου.

ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗΣ ΔΙΑΦΑΙΝΕΤΑΙ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΤΟΠΙΟ



Φωτ.: Νάντας Στυλιανίδης

Την αναβάθμιση των Α.Ε.Ι. προοικονομούν

Ρεπορτάζ
Ευγενία Πατρώνη
Κατερίνα Παλιγιάννη

Την κατάργηση των εισαγωγικών εξετάσεων για τα Α.Ε.Ι. ζήτησαν οι πρυτάνεις, ώστε να επαναποκτήσει το λύκειο την παιδευτική βαρύτητα και την αυτονομία του. Αντιπρότειναν την ενεργή συμμετοχή των πανεπιστημίων στην επιλογή των φοιτητών τους και των φοιτητών στην επιλογή των τμημάτων που θα σπουδάσουν, με άλλου τύπου εξετάσεις, την ευθύνη των οποίων θα έχει το Υπουργείο Παιδείας.

Ζητήματα με θεμελιώδεις διαστάσεις για την εύρυθμη και απρόσκοπτη λειτουργία των πανεπιστημίων κυριάρχησαν στις συζητήσεις της 47^{ης} συνόδου των πρυτάνεων που έλαβε χώρα στη Βέροια στις 24 και 25 Σεπτεμβρίου, η οποία προεδρεύονταν από τον πρύτανη του Α.Π.Θ., καθηγητή Γιάννη Αντωνόπουλο και θεωρήθηκε από τους συμμετέχοντες ως ιδιαίτερα επιτυχής.

Ανάμεσα στα πλέον σημαντικά θέματα αναδείχθηκαν τα σχετικά με τη χρηματοδότηση των πανεπιστημίων χρονίζοντα προβλήματα, καθώς σχεδόν όλα τα πανεπιστήμια υποχρηματοδοτούνται και αδυνατούν να αντεπεξέλθουν στις δαπάνες. Ζητήθηκε η αύξηση του τρέχοντος προϋπολογισμού κατά 15%. Επίσης η εκταμίευση των ήδη εγκεκριμένων κονδυλίων από τα προγράμματα δημοσίων επενδύσεων, η χρηματοδότηση των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών και των δικτύων, καθώς και θέματα σχετικά με τη λειτουργία και το πλαίσιο ελέγχου των ειδικών λογαριασμών. Ακόμη, βαρύτητα δόθηκε στην ανάγκη ανέγερσης ή εκμίσθωσης νέων φοιτητικών εστίων, ώστε να καλύπτονται οι συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες των φοιτητών, και ιδιαίτερα των άπορων, για στέγαση αλλά και στην ανάγκη έκδοσης υπουργικής απόφασης για την επιδότηση του ενοικίου με 1.000 ευρώ.

Ανάμεσα στα χρονίζοντα προβλήματα συγκαταλέγεται, τέλος, η καθυστέρηση δημιουργίας νέων θέσεων Δ.Ε.Π., Ε.Τ.Ε.Π., Ε.Ε.Δι.Π., διοικητικών καθώς και Π.Δ. 407 και η συνακόλουθη αδυναμία διευθέτησης της αμοιβής των τελευταίων.

Η εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Ένας δεύτερος άξονας των συζητήσεων αφορούσε στον τρόπο εισαγωγής των υποψήφιων φοιτητών στην ανώτατη εκπαίδευση. Επισημάνθηκε ότι το ζήτημα της εισαγωγής στα πανεπιστήμια βρίσκεται σε άμεση συνάρτηση και αλληλεπίδραση με τις εξελίξεις στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, αλλά και το χαρακτήρα του λυκείου είτε αυτός λαμβάνει τη μορφή προετοιμασίας για την ανώτατη εκπαίδευση είτε διατηρεί το χαρακτήρα του χώρου απόκτησης γενικής παιδείας. Το σημείο απόκλισης συνίσταται ακριβώς σ' αυτόν το χαρακτήρα του ενιαίου λυκείου. Είναι η δευτεροβάθμια εκπαίδευση απλώς ένα σκαλοπάτι πριν την εισαγωγή στο πανεπιστήμιο και ένα πεδίο αξιολόγησης και ανάδειξης των δικαιούχων να μετέχουν στην ανώτατη εκπαίδευση ή πρόκειται για ένα αυτόνομο και ισχυρό εκπαιδευτικό θεσμό ικανό να εφοδιάζει τους νέους με τη γενική παιδεία, που τους



Φωτ.: Νάντας Στυλιανίδης

ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΩΝ ΠΡΥΤΑΝΕΩΝ

καθιστά ικανούς να αντεπεξέλθουν στις απαιτήσεις της ενήλικης ζωής τους;

Η σύνοδος των πρυτάνεων, μετά από μακρά συζήτηση των δυσλειτουργιών του ισχύοντος συστήματος επιλογής φοιτητών, κατέληξε με πλειοψηφία στην πρόταση για συνεκτίμηση των επιδόσεων των μαθητών και στις τρεις τάξεις του λυκείου. Ωστόσο έντονες ήταν οι επιφυλάξεις που διατυπώθηκαν, ότι η συνεκτίμηση αυτή οδηγεί μοιραία στον υποβιβασμό του λυκείου και τη συνολική θεώρηση του ρόλου του ως προθαλάμου για την ανώτατη εκπαίδευση, αφού ουσιαστικά το λύκειο χάνει την αυτονομία του αλλά και το βασικό του ρόλο να παρέχει στους νέους γενική μόρφωση.

Η εναλλακτική πρόταση περιλάμβανε διαχωρισμό των δύο στόχων του λυκείου, έτσι ώστε ο κάθε μαθητής να έχει τη δυνατότητα για πρόσβαση σε μια ευρεία παιδεία μέχρι και τη δεύτερη λυκείου, οπότε και η φοίτηση του θα πιστοποιείται με το απολυτήριο, και στη συνέχεια να αποφασίζει αν θα συνεχίσει στην τελευταία τάξη, η οποία θα έχει έναν ξεκάθαρο προσανατολισμό στην προετοιμασία των μαθητών για τις εισαγωγικές εξετάσεις.

Επίσης, καίρια και απαραίτητη κρίθηκε και από τις δύο προτάσεις η ενεργή συμμετοχή των πανεπιστημίων στη διαδικασία επιλογής των φοιτητών. Η έννοια της ενεργής συμμετοχής αποκρυσταλλώνεται στον τομέα του προσδιορισμού των εξεταζόμενων αντικειμένων, της εξεταστέας ύλης και στη βαρύτητα των συντελεστών του κάθε μαθήματος, ανάλογα με τη σχολή προτίμησης, και από τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Η δια βίου εκπαίδευση

Ένας ακόμη άξονας των συζητήσεων που πραγματοποιήθηκαν στη σύνοδο αφορούσε στη θεσμοθέτηση της δια βίου εκπαίδευσης. Ο σκοπός της σύστασης μονάδων δια βίου εκπαίδευσης κρίθηκε από τους πρυτάνεις απαραίτητος και η σύνοδος προχώρησε στη διατύπωση των αναγκαίων προϋποθέσεων για την επιτυχή λειτουργία του θεσμού. Οι μονάδες δια βίου εκπαίδευσης θα πρέπει να βρίσκονται υπό τη διοίκηση της συγκλήτου και θα απευθύνονται κατά κύριο λόγο σε άτομα μεγαλύτερα των 25 ετών. Η επιτυχής παρακολούθησή τους θα αποδεικνύεται από σχετικό πιστοποιητικό και δε θα κατοχυρώνει επαγγελματικά δικαιώματα. Τέλος, οι μονάδες δια βίου εκπαίδευσης δεν θα εξαρτώνται οικονομικά από τον τακτικό προϋπολογισμό, καθώς αυτό θα επιβάρυνε τα πανεπιστήμια σε τέτοιο βαθμό, που θα καθιστούσε αμφίβολη ακόμη και τη βιωσιμότητα των ίδιων των μονάδων.

Πρωταρχικής σημασίας θεωρούν τα πανεπιστήμια τη θεσμοθέτηση της δια βίου εκπαίδευσης σε όλα τα άτομα που θα έχουν συμπληρώσει το 25^ο έτος της ηλικίας τους.

Ο πρύτανης του Α.Π.Θ.
καθ. Ι. Αντωνόπουλος με την υπουργό
παιδείας Μ. Γιαννάκου και τον
πρύτανη του Πανεπιστημίου Αθηνών
καθ. Γ. Μπαμπινιώτη
στη σύνοδο των πρυτάνεων.



Φωτ.: Νάντας Στυλιανίδης

ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΥ Α.Π.Θ.

Τρέχουμε στο Διαδίκτυο 30 φορές πιο γρήγορα

Αναβαθμίστηκε η σύνδεση του Α.Π.Θ. με το Εθνικό Δίκτυο Έρευνας & Τεχνολογίας (Ε.Δ.Ε.Τ.) έτσι ώστε να αυξηθούν οι ταχύτητες πρόσβασης στο Διαδίκτυο. Η νέα ζεύξη Ethernet έχει πλέον ιδιαίτερα υψηλή ταχύτητα που φτάνει το 1 Gigabit ανά δευτερόλεπτο, 30 φορές μεγαλύτερη από ό,τι ήταν μέχρι τώρα.

Η νέα σύνδεση άρχισε να λειτουργεί από τις αρχές Οκτωβρίου παρέχοντας έτσι προηγμένες τηλεματικές υπηρεσίες στο προσωπικό και στους φοιτητές.

Η ζεύξη υλοποιήθηκε από τον Ο.Τ.Ε. με συγχρηματοδότηση του επιχειρησιακού προγράμματος «Κοινωνία της Πληροφορίας» και άλλων κοινοτικών ανταγωνιστικών προγραμμάτων στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής πολιτικής του e-Europe2000 και e-Europe2005 μετά από συντονισμένες ενέργειες της πρυτανείας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Με τη σύνδεση στο ΕΔΕΤ2 υλοποιείται η ενιαία ευρυζωνική πρόσβαση των τελικών χρηστών μέσα από το δίκτυο ΑΥΤΗΝΕΤ, με ευρυζωνική πρόσβαση στο εθνικό δίκτυο κορμού, καθώς και στο διεθνές ερευνητικό δίκτυο νέας γενιάς GTRN - Global Terabit Research Networking- μέσω του πανευρωπαϊκού δικτύου GEANT.

ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΥ Α.Π.Θ. ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ LA TROBE ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

Έκθεση για τον ελληνισμό της Αυστραλίας

Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και το πανεπιστήμιο La Trobe της Αυστραλίας διοργανώνουν από τις 26 Οκτωβρίου ως τις 7 Νοεμβρίου έκθεση με θέμα: «Ο ελληνισμός της Αυστραλίας».

Η έκθεση θα πραγματοποιηθεί στην αποθήκη Δ', στο λιμάνι της Θεσσαλονίκης και θα λειτουργεί κατά τις ώρες 10:00-12:00 το πρωί και 5:00-9:00 το απόγευμα. Στο πλαίσιο της έκθεσης θα πραγματοποιηθεί ημερίδα στις 27 Οκτωβρίου, στον ίδιο χώρο, με θέμα: «Ο ελληνισμός της Αυστραλίας. Σύγχρονες προσεγγίσεις».

Στο πανεπιστήμιο La Trobe, στη Μελβούρνη της Αυστραλίας, λειτουργεί το Εθνικό Κέντρο Ελληνικών Μελετών και Έρευνας (Ε.Κ.Ε.Μ.Ε.), που περιλαμβάνει τα τμήματα Κυπριακών, Μακεδονικών, Ποντιακών, και Μικρασιατικών Μελετών και το Αρχαιολογικό Κέντρο Ψηφιογράφησης της Ελληνικής Διασποράς, που απασχολεί σήμερα 18 ερευνητές.

Η έκθεση εγκαινιάζεται την Τρίτη 26 Οκτωβρίου, στις 12 το μεσημέρι, από τον πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας Κωνσταντίνο Στεφανόπουλο.

Η ΑΙΕSEC μέσα στο Α.Π.Θ.



Εδώ και λίγες εβδομάδες μέσα στο χώρο του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, στο ισόγειο της σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών, εδρεύει ο Διεθνής και Εθελοντικός Οργανισμός της ΑΙΕSEC Α.Π.Θ. ο οποίος διοικείται αποκλειστικά από φοιτητές. Η ΑΙΕSEC είναι το διεθνές δίκτυο πολλαπλών ευκαιριών για νέους, για να ανακαλύψουν και να αναπτύξουν τις δυνατότητες και τις ικανότητές τους.

Είναι ένας από τους μεγαλύτερους μη κυβερνητικούς οργανισμούς στον κόσμο, παρών σε 800 πανεπιστήμια και σε 89 χώρες. Στο πλαίσιο της δραστηριότητας της ΑΙΕSEC πραγματοποιούνται κάθε χρόνο 3.500 ανταλλαγές και 350 συνέδρια κατά προσέγγιση. Επίσης οι φοιτητές και οι φοιτήτριες του πανεπιστημίου έχουν τη δυνατότητα της άμεσης πρόσβασης στην πληροφόρηση, όσον αφορά στα θέματα του οργανισμού σχετικά με το Πρόγραμμα Διεθνούς Πρακτικής Άσκησης.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να απευθυνθούν στην τηλεφωνική γραμμή 2310 246165 και στο φαξ 2310 246165, ενώ η ηλεκτρονική σελίδα είναι: www.aiesec.gr



Η ραγδαία εξέλιξη των επιστημών κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών και η διαφαινόμενη προοπτική ανάπτυξής τους στο μέλλον είχαν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία νέων γνώσεων και τεχνολογιών, καθώς και τη δημιουργία νέων κατευθύνσεων σε όλες σχεδόν τις επιστήμες.

Με στόχο την εμβάθυνση των γνώσεων των πτυχιούχων των πανεπιστημίων σε ιδιαίτερους τομείς της επιστήμης τους συγκροτήθηκαν και λειτουργούν στα περι σσότερα τμήματα του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών, που είτε οδηγούν στη λήψη διδακτορικού διπλώματος είτε στην απόκτηση διπλώματος ειδίκευσης.

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Η νέα βαθμίδα της εκπαίδευσης

Στο Α.Π.Θ. λειτουργούσαν ήδη μεταπτυχιακά προγράμματα από τη δεκαετία του '60, τα οποία χορηγούσαν μεταπτυχιακά και διδακτορικά διπλώματα σε διάφορες σχολές. Μετά την ψήφιση του ν. 2083/92 ορίστηκε το συνολικό πλαίσιο λειτουργίας των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) των τμημάτων του πανεπιστημίου μας. Επίσης δόθηκε η δυνατότητα λειτουργίας Διατμηματικών και Διαπανεπιστημιακών Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Π.Μ.Σ.).

Ωστόσο η ραγδαία αυτή αύξηση των προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών έθεσε αυτόματα σειρά νέων ζητημάτων σχετικά με την αναγκαιότητα και τη βαρύτητα των μεταπτυχιακών σπουδών στην αγορά εργασίας, αλλά και στην κοινωνία γενικότερα, την αξιοποίηση των μεταπτυχιακών διπλωμάτων, τις κατευθύνσεις και το γνωστικό τους αντικείμενο. Παράλληλα όμως έντονο προβληματισμό δημιούργησε στην πανεπιστημιακή κοινότητα η αξιολόγηση των προγραμμάτων αυτών, ο τρόπος αξιοπιστίας της αξιολόγησης, αλλά και η επιβολή διδασκτρών ή άλλου τύπου οικονομικής συμμετοχής από πλευράς των μεταπτυχιακών φοιτητών.

Τα ζητήματα αυτά προσπαθεί να προσεγγίσει η «Πανεπιστημιούπολη» στο αφιέρωμα αυτού του τεύχους της. Προφανώς οι απαντήσεις σε σειρά ερωτημάτων δεν μπορεί να είναι μονοδιάστατες και ούτε μπορεί να κλείσουν εύκολα το κεφάλαιο μεταπτυχιακών σπουδών, μπορούν όμως να θέσουν έναν προβληματισμό. Και αυτό επιχειρούμε...



ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Τα κρίσιμα ερωτήματα



του Περικλή Λατινόπουλου
καθηγητή του Τμήματος
Πολιτικών Μηχανικών Α.Π.Θ.,
διευθυντή του Μεταπτυχιακού
Προγράμματος Σπουδών
«Προστασία Περιβάλλοντος
και Βιώσιμη Ανάπτυξη»

Το ξεκίνημα της νέας ακαδημαϊκής χρονιάς βρήκε 350 χιλιάδες προπτυχιακούς φοιτητές να εγγράφονται στα ελληνικά Α.Ε.Ι. Τα πανεπιστημιακά τμήματα, που πλέον ξεπερνούν τα 250, έβαλαν πάλι μπροστά τις μηχανές για να μορφώσουν όλο αυτό το ανθρώπινο δυναμικό. Ταυτόχρονα όμως άρχισε ξανά και μια παράλληλη εκπαιδευτική δραστηριότητα που παράγεται από τους ίδιους φορείς. Πρόκειται για τα 300 περίπου μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών, τα οποία οδηγούν είτε σε μεταπτυχιακά διπλώματα εξειδίκευσης είτε σε διδακτορικά. Ο αριθμός των φοιτητών αυτής της κατηγορίας ξεπερνά τις 40 χιλιάδες, γεγονός που σημαίνει ότι περίπου 1 στους 10 εγγεγραμμένους φοιτητές παρακολουθεί μεταπτυχιακό πρόγραμμα.

Πριν μία δεκαετία, το 1994, ο αριθμός των μεταπτυχιακών φοιτητών στα ελληνικά πανεπιστήμια δεν ήταν μεγαλύτερος από 4.500. Αξίζει, λοιπόν, τον κόπο να αναζητήσουμε τους λόγους που οδήγησαν σ' αυτή την άνθηση των μεταπτυχιακών σπουδών στη χώρα μας και, με την ευκαιρία, να εξετάσουμε τον ρόλο και τη χρησιμότητά τους.

Η άνθηση των μεταπτυχιακών

Η ανάπτυξη της πλειονότητας των μεταπτυχιακών προγραμμάτων ξεκίνησε γύρω στο 1998, κυρίως λόγω της οικονομικής ενίσχυσης της οργάνωσής τους από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ.). Έτσι, ξεφύτρωσε μια πληθώρα νέων προγραμμάτων εξειδίκευσης, των οποίων η απουσία από τον ελληνικό χώρο είχε οδηγήσει τη φοιτητική μετανάστευση σε αριθμούς-ρεκόρ. Όπως ήταν φυσικό, η προσφερόμενη πλέον εναλλακτική λύση για μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελλάδα, με κύριο συγκριτικό πλεονέκτημα τη χαλάρωση των σχετικών κοινωνικών δεσμεύσεων και οικονομικών περιορισμών,

όχι μόνο συγκράτησε πολλούς υποψήφιους «μετανάστες», αλλά προσέλκυσε ακόμη περισσότερους νέους πτυχιούχους.

Ένας δεύτερος βασικός λόγος, που οδήγησε σχεδόν στον δεκαπλασιασμό του αριθμού των μεταπτυχιακών φοιτητών κατά την τελευταία δεκαετία, αφορά στην αλλαγή σκηνικού στον χώρο της αγοράς εργασίας κατά την ίδια περίοδο. Πρόσφατες στατιστικές για την ανεργία δείχνουν ότι ένας στους πέντε νέους είναι κάτοχος πτυχίου Α.Ε.Ι., ενώ **το ποσοστό ανεργίας στο σύνολο των αποφοίτων Α.Ε.Ι. έφθασε το 9%**. Επιπλέον, αρκετές και ενδιαφέρουσες θέσεις που προσφέρονται από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα απαιτούν ειδικά προσόντα και πρόσθετους τίτλους σπουδών, που ουσιαστικά απαξιώνουν τα πρώτα πτυχία.

Δεν είναι, λοιπόν, χωρίς βάση το γεγονός ότι το 40% περίπου των τελειοφοίτων προσανατολίζεται σήμερα στο να συνεχίσει τις σπουδές του σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Όμως, είναι πολλά τα ερωτήματα που βασανίζουν τους νέους πτυχιούχους, όπως το αν αξίζει ο πρόσθετος κόπος και τα επιπλέον έξοδα που συνεπάγεται μια τέτοια συνέχεια ή αν είναι πιο καλή η άμεση αναζήτηση εργασίας, αν είναι χρήσιμη η περαιτέρω εξειδίκευση σε επιστημονικό κλάδο του πρώτου πτυχίου ή αν είναι καλύτερη μια διεύρυνση των γνώσεων μέσω της παρακολούθησης μιας άλλης ειδικότητας κτλ.

Πέρα από αυτά τα καθαρά προσωπικού χαρακτήρα διλήμματα, οι μεταπτυχιακές σπουδές δημιουργούν από μόνες τους σειρά προβληματισμών. Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που νέοι επιστήμονες, οπλισμένοι με «βαριά» μεταπτυχιακά διπλώματα, δεν βρίσκουν θέσεις ή αμοιβές ανάλογες με τους τίτλους τους ή, ακόμη χειρότερα, αντικείμενο δουλειάς σχετικό με την εξειδίκευσή τους. Το φαινόμενο αυτό αποτελεί ανεπίτρεπτη επέκταση στις μεταπτυχιακές σπουδές του γνωστού προβλήματος της παντελούς έλλειψης σχεδιασμού –σε ό,τι αφορά αριθμό εισαγομένων και ειδικότητες σπουδών– του συστήματος της προπτυχιακής εκπαίδευσης και της σύνδεσής του με τις πραγματικές ανάγκες της κοινωνίας μας.

Η κοινωνική αποδοχή

Και μιας και αναφέρθηκε η κοινωνία, είναι ενδιαφέρον να απαντηθεί το ερώτημα κατά πόσο το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο προσδίδει κάποια επιπλέον αξία στους κατόχους μεταπτυχιακών διπλωμάτων. Το σημερινό σύστημα αξιών είναι διαμορφωμένο έτσι ώστε η άποψη για ένα άτομο να στηρίζεται περισσότερο στη συνολική εικόνα που αυτό παρουσιάζει και λιγότερο στην εξειδικευμένη γνώση που κατέχει. Έτσι, αναδεικνύεται ένα πρόσθετο σύνολο ικανοτήτων και δεξιοτήτων που εξασφαλίζει κατά πολύ την αιτούμενη κοινωνική αποδοχή. Συνεπώς, το ενδιαφέρον της κοινωνίας σήμερα οδηγεί αναπόφευκτα σε ένα σύστημα περαιτέρω εκπαίδευσης που θα παρέχει μεν εξειδίκευση, αλλά, επιπλέον, θα συντελεί και στη βελτίωση και ανάπτυξη πολλών ιδιαίτερων προσωπικών χαρακτηριστικών. Αυτό είναι ένα ξεκάθαρο μήνυμα για τον

Οι 4 στους 10 τελειόφοιτους των ελληνικών Α.Ε.Ι. προσανατολίζονται να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Νέοι αλλά και παλαιότεροι πτυχιούχοι αναρωτιούνται: Αξίζει τον κόπο να κάνω μεταπτυχιακές σπουδές; Σε ποια ειδικότητα; Η κοινωνία, με τη σειρά της, ρωτάει: Πως και γιατί φθάσαμε να έχουμε τόσα πολλά μεταπτυχιακά προγράμματα στην Ελλάδα; Προσφέρουν τα προγράμματα αυτά χρήσιμα εφόδια στους νέους επιστήμονες;

Από οδηγό Π.Μ.Σ. «Προστασία Περιβάλλοντος και Βιώσιμη Ανάπτυξη».



Τα κρίσιμα ερωτήματα

Από οδηγό Π.Μ.Σ. «Προστασία Περιβάλλοντος και Βιώσιμη Ανάπτυξη».



επανασχεδιασμό της εκπαιδευτικής μεθοδολογίας πολλών μεταπτυχιακών, αν όχι και προπτυχιακών, προγραμμάτων.

Φθάνουμε έτσι και στα συμπεράσματα για τον ρόλο και τη χρησιμότητα των μεταπτυχιακών σπουδών. Δηλαδή στο κατά πόσο η από πολλούς χαρακτηριζόμενη –λόγω μεγέθους– ως «τεταρτοβάθμια εκπαίδευση» είναι ωφέλιμη τόσο για τα ίδια τα άτομα που την αποκτούν όσο και για το κοινωνικό σύνολο στο οποίο εντάσσονται. Η απάντηση είναι σαφής και δεν αφορά μόνο στον κύκλο των μεταπτυχιακών σπουδών. Συνδέεται με την κυρίαρχη τα τελευταία χρόνια έννοια της «δια βίου μάθησης», που ξεκινά από την προνηπιακή ηλικία και φθάνει μέχρι και τη μετά τη συνταξιοδότηση περίοδο της ζωής του ανθρώπου.

Από πολυτέλεια αναγκαιότητα

Το ισχύον «κλειστό» σύστημα τυπικής εκπαίδευσης, που θεωρείται ότι περατώνει την αποστολή του με τον προπτυχιακό ή έστω και έναν μεταπτυχιακό τίτλο, δεν επαρκεί πλέον. Η ταχύτατη εξέλιξη της επιστήμης, η με ραγδαίους ρυθμούς απαξίωση της τρέχουσας γνώσης, οι αυξανόμενες απαιτήσεις και ο ανταγωνισμός στην αγορά εργασίας, αλλά και η αδυναμία της τυπικής εκπαίδευσης να παρέχει ευκαιρίες και δυνατότητες πρόσβασης στη γνώση σε όλους όσους την αναζητούν σε διαφορετικές χρονικές στιγμές της ζωής τους απαιτούν νέες δομές εκπαίδευσης, στο γενικότερο πλαίσιο της δια βίου μάθησης.

Στο επί θύραις αυτό εκπαιδευτικό περιβάλλον οι μεταπτυχιακές σπουδές θα αποτελούν ίσως αναγκαία αλλά όχι και ικανή συνθήκη για μια επιτυχημένη σταδιοδρομία. Αυτό σημαίνει ότι το «οπλοστάσιο» του κάθε επιστήμονα θα πρέπει να ανανεώνεται και να εμπλουτίζεται διαρκώς. Από την άλλη μεριά ας μην ξεχνάμε ότι, εξαιτίας του πεπερασμένου αριθμού προσφερόμενων θέσεων και λόγω της υψηλού επιπέδου και εντατικών ρυθμών εκπαιδευτικής διαδικασίας που τις χαρακτηρίζει, οι μεταπτυχιακές σπουδές δεν είναι προσπελάσιμες, παρά μόνον από μια μειοψηφία πτυχιούχων, στην πλειονότητά τους νεαρής ηλικίας.

Αντίθετα, η ανάπτυξη άλλων εκπαιδευτικών μορφών, όπως η συνεχιζόμενη εκπαίδευση, η επαγγελματική κατάρτιση και η εκπαίδευση ενηλίκων, δίνει περισσότερες ευκαιρίες σε όλους τους ενδιαφερόμενους και μάλιστα στον χρόνο και στα γνωστικά αντικείμενα που εκείνοι θα επιλέξουν. Και θα το κάνουν αυτό χωρίς τα αγχωτικά διλήμματα των νεαρών πτυχιούχων, καθώς, έχοντας ήδη ενταχθεί και λειτουργήσει στην κοινωνία, θα έχουν σαφώς πιο αυξημένη αντίληψη των αδυναμιών και των ελλείψεών τους. Έτσι, θα μπορούν να επιλέξουν αντικείμενα πρόσθετης μάθησης –όσες φορές και αν το θελήσουν– για προσωπικούς, κοινωνικούς και οικονομικούς λόγους, τα οποία και θα εμπλουτίσουν τη γνώση τους, αλλά και θα βελτιώσουν εκείνες τις προσωπικές τους ικανότητες και δεξιότητες, που οι ίδιοι διαπιστώνουν ότι τους χρειάζονται.



Από οδηγό Π.Μ.Σ.

Η ΕΚΡΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΙΜΟ ΔΕΙΚΤΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Μεταπτυχιακές σπουδές και αγορά εργασίας

Καθίσταται, λοιπόν, αναγκαία η συνεννόηση μεταξύ των πανεπιστημίων για ένα minimum όρων, που δεν θα θίγουν την αυτοτέλεια ή τα ιστορικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά τους και που θα πρέπει από κοινού να αποδεχθούν και να ακολουθήσουν.



της **Βάσως Τοκατλίδου**
καθηγήτριας του Τμήματος
Γαλλικής Γλώσσας
και Φιλολογίας Α.Π.Θ.

Η συζήτηση για τις μεταπτυχιακές σπουδές δεν έχει και μεγάλη προϊστορία¹, αφού οι μεταπτυχιακές σπουδές είναι πρόσφατος μεταπολεμικός θεσμός στην Ευρώπη. Ενδεικτικό παράδειγμα το γαλλικό DEA, που η ύπαρξή του μαρτυρείται από το 1964, ή άλλες περιπτώσεις όπως της Φινλανδίας, που μετά το 1995 οργάνωσε τέτοιες σπουδές, ή του Βελγίου, που απέκτησε νομικό πλαίσιο μεταπτυχιακών σπουδών το 1996. Υπήρχαν βέβαια –και εξακολουθούν να υπάρχουν– οι επί διδακτορία διατριβές, υπήρχαν και οι ειδικότητες, που αποκτούσαν οι απόφοιτοι ορισμένων σχολών, όπως της ιατρικής, δεν υπήρχαν όμως αυτοί οι διετείς κύκλοι σπουδών, για τους οποίους συζητούμε σήμερα, που οργανώνονται με συγκεκριμένο πρόγραμμα μαθημάτων και που οδηγούν σε συγκεκριμένο τίτλο, ιεραρχημένο μεταξύ του πτυχίου και του διδακτορικού.

Θα πρέπει να διευκρινισθεί ότι τα δύο επίπεδα των μετά το πτυχίο σπουδών, δηλαδή ο διετής κύκλος για το μεταπτυχιακό δίπλωμα και ο κύκλος για το διδακτορικό δίπλωμα, έχουν χαρακτηριστικά απολύτως διακριτά και παρουσιάζουν ουσιαστικές διαφορές:

- *ως προς τους εκπαιδευτικούς στόχους:* στον πρώτο κύκλο ο στόχος είναι η ανάπτυξη δεξιοτήτων για κάλυψη υπαρχουσών και εκδηλωμένων αναπτυξιακών αναγκών, ενώ στο δεύτερο η αξιοποίηση ανεπτυγμένων δεξιοτήτων για τη δημιουργία νέων δεδομένων και την παραγωγή νέων πόρων για την ανάπτυξη·
- *ως προς τη σχέση τους με την έρευνα:* στον πρώτο κύκλο η έρευνα αποτελεί τη διαδικασία, τη μέθοδο εκπαίδευσης, ενώ στον δεύτερο αποτελεί τον ίδιο το στόχο·
- *ως προς το προϊόν τους:* το προϊόν του πρώτου κύκλου είναι ένα εξειδικευμένο ανθρώπινο κεφάλαιο, ικανό να αξιοποιήσει τη νέα γνώση, τόσο για να συνεχίσει



την έρευνα, όσο και για να στελεχώσει τον χώρο της παραγωγής, ενώ το προϊόν του δευτέρου κύκλου είναι η ίδια η παραγωγή της νέας γνώσης.

Για τους λόγους αυτούς και, ιδίως, επειδή ο τίτλος αυτής της παρέμβασης συνδέει τις μεταπτυχιακές σπουδές με την αγορά εργασίας, με τον όρο μεταπτυχιακές σπουδές θα πρέπει να εννοηθεί εδώ μόνον ο πρώτος κύκλος των μεταπτυχιακών σπουδών και όχι ο δεύτερος, των διδακτορικών σπουδών, που θα συνδεόταν αποκλειστικά με την έρευνα –άλλο εξίσου σοβαρό θέμα, που θα πρέπει όμως να αποτελέσει αντικείμενο άλλης συζήτησης.

Κοινωνικές μεταβολές και τριτοβάθμια εκπαίδευση

Είναι, βέβαια, σε όλους γνωστό –και όχι μόνο στους άμεσα εμπλεκόμενους– ότι ο χώρος της εκπαίδευσης είναι στο σύνολό του εξαιρετικά δυσκίνητος και ότι τα εκπαιδευτικά συστήματα δύσκολα αλλάζουν², εκτός και αν οι κοινωνικές αντιδράσεις γίνουν εξαιρετικά πιεστικές³. Ειδικά μάλιστα στα πανεπιστήμια, η συντήρηση κληρονομημένων μορφών, δομών και προγραμμάτων είναι σε ένα βαθμό αναπόφευκτη, λόγω των διαδικασιών, που προβλέπονται για τη στελέχωση των τμημάτων· αρκεί να υπολογίσει κανείς τον χρόνο που μεσολαβεί από τη στιγμή που επιλέγεται το θέμα μιας διατριβής, ώσπου να αναγορευθεί ο νέος διδάκτορας, να ορκισθεί ως λέκτορας και να αναλάβει τα ακαδημαϊκά του καθήκοντα. Σε άλλες εποχές και ως τη δεκαετία του '60, αυτό το χρονικό διάστημα δεν ήταν σημαντικό· οι ρυθμοί των κοινωνικών μεταβολών ήταν ανεπαίσθητοι, γι' αυτό και η χρόνια συσσώρευσή τους, δρώντας υποδορίως, οδηγούσε σε εκρήξεις, που τελικά επέβαλλαν τις αλλαγές σε πολλά επίπεδα και, φυσικά, και στα εκπαιδευτικά πράγματα. Σήμερα, για λόγους που όλοι γνωρίζουν, αυτός ο χρόνος καθίσταται συχνά ακυρωτικός για τη γνώση και, οπωσδήποτε, μας αναγκάζει να σκεφτούμε και να επινοήσουμε νέα σχήματα, νέες δομές και νέα πλαίσια εκπαιδευτικής και ερευνητικής δράσης. Η αναζήτηση αυτών των νέων σχημάτων, δομών και διαδικασιών, που επιβάλλει η ταχύτητα με την οποία παράγεται η νέα πληροφορία, είναι ένα από τα θέματα, που θα πρέπει να απασχολήσει το δημόσιο διάλογο σχετικά με το γενικότερο ερώτημα «Τι είδους μεταπτυχιακές σπουδές απαιτούνται σήμερα;».

Το ερώτημα αυτό παραπέμπει άμεσα στη σχέση των μεταπτυχιακών σπουδών με την κοινωνία και τις ανάγκες της. Η αυξανόμενη ζήτηση μεταπτυχιακών σπουδών, που παρατηρείται την τελευταία δεκαετία, αντιμετωπίζεται κατά κανόνα με όρους ακαδημαϊκούς μόνον, ενώ θα έπρεπε να εξετάζεται ως δείκτης διεργασιών που συντελούνται στους κόλπους της κοινωνίας· και φαίνεται παράδοξη η στάση των πανεπιστημίων, που ζητούν από την κοινωνία να καλύψει όλες τις δαπάνες τους και να διατηρήσουν το «δημόσιο χαρακτήρα» τους, ενώ ταυτόχρονα αρνούνται να ακούσουν την κοινωνία και να λάβουν υπόψη τις ανάγκες της. Έτσι, δεν καταγράφεται ή δεν ομολογείται το κίνητρο αυτής της ζήτησης, που δεν φαίνεται να είναι μόνον ο τίτλος, όπως συχνά πιστεύεται, αλλά το περιεχόμενο της εκπαίδευσης και το αποτέλεσμά της.

Μεταπτυχιακές σπουδές και κοινωνικές ανάγκες

Πράγματι, οι περισσότεροι από τους υποψηφίους για εισαγωγή στα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών αναζητούν «κάποιο μεταπτυχιακό», επειδή γνωρίζουν ότι ο τίτλος εξασφαλίζει «μόρια» ή αποτελεί προσόν που θα βοηθήσει την επαγγελματική τους εξέλιξη ή θα βελτιώσει τη θέση τους στην αγορά εργασίας. Ωστόσο, αν και δεν διατυπώνεται ρητά, λανθάνει η προσδοκία ότι οι μεταπτυχιακές σπουδές θα τους παράσχουν νέες γνώσεις, θα τους εφοδιάσουν με νέα μέσα και νέες μεθόδους και

Αν και δεν διατυπώνεται ρητά, λανθάνει η προσδοκία ότι οι μεταπτυχιακές σπουδές θα παράσχουν στους απόφοιτους νέες γνώσεις, θα τους εφοδιάσουν με νέα μέσα και νέες μεθόδους και θα τους καταστήσουν αποτελεσματικότερους στη δουλειά τους ή θα διευκολύνουν την πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας. Γι' αυτό και το κύριο κριτήριο με το οποίο αξιολογούν οι φοιτητές τα μαθήματα και τις δραστηριότητες ενός προγράμματος είναι η χρησιμότητα.

θα τους καταστήσουν αποτελεσματικότερους στη δουλειά τους ή θα διευκολύνουν την πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας. Γι' αυτό και το κύριο κριτήριο με το οποίο αξιολογούν οι φοιτητές τα μαθήματα και τις δραστηριότητες ενός προγράμματος είναι η χρησιμότητα⁴.

Αυτό το κριτήριο δεν είναι ούτε αυθαίρετο, ούτε ακατανόητο· συναρτάται με το χώρο εφαρμογής, στον οποίο ο καθένας προβάλλει το προϊόν της εκπαίδευσής του ή με το εργασιακό περιβάλλον, μέσα στο οποίο ο καθένας φαντάζεται τον εαυτό του να λειτουργεί. Προκύπτει επίσης από την ανασφάλεια, που γεννά το πλήθος των πτυχιούχων, καθώς και η αναντιστοιχία περιεχομένου των προπτυχιακών σπουδών και αναγκών του κόσμου της εργασίας⁵. Οι λόγοι είναι γνωστοί και συνοψίζονται στη γενική παρατήρηση ότι, ενώ οι κοινωνικές ανάγκες έχουν αλλάξει, εξειδικευθεί και απαιτούν ποιοτικά αναβαθμισμένες και μεθοδολογικά διαφοροποιημένες υπηρεσίες και μάλιστα σε πολλές νεοεμφανιζόμενες περιοχές επαγγελματικής δράσης, τα πανεπιστήμια –και όχι μόνο στην Ελλάδα– δυσκολεύονται να παράσχουν την ανάλογη εκπαίδευση. Ενώ ομολογούν την ανάγκη διαρθρωτικών αλλαγών, συντηρούν τα παλαιά προγράμματα, τις παραδοσιακές μεθόδους εκπαίδευσης, αδυνατώντας έτσι να ενσωματώσουν τη νέα γνώση και να αναπτύξουν στους φοιτητές στάσεις και δεξιότητες που χρειάζεται ο κοινωνικός χώρος. Ασφαλώς, το πλήθος των φοιτητών, αντιστρόφως ανάλογο με τις υποδομές, προσφέρει εύκολο, αλλά δύσκολα αμφισβήτησιμο, άλλοθι γι' αυτή τη συντήρηση.

Αυτό, λοιπόν, που δεν εξασφαλίζει το πτυχίο, αναζητείται από τους αποφοίτους στις μεταπτυχιακές σπουδές, αφού ο κοινωνικός χώρος στον οποίο αναζητούν μια θέση εργασίας, η λεγόμενη αγορά εργασίας, ζητά, αν όχι πάντα αυξημένα προσόντα, οπωσδήποτε όμως εξειδικευμένες γνώσεις και δεξιότητες για συγκεκριμένους, πολλές φορές νέους τομείς. Ο τραυματισμένος ρομαντισμός ορισμένων ακαδημαϊκών δασκάλων, που εκδηλώνεται με το οργισμένο –πλην βολικό και, για ορισμένους, αγοραίο– επιχείρημα ότι «το πανεπιστήμιο θεραπεύει την επιστήμη και δεν μπορεί να ενδίδει στις απαιτήσεις τις αγοράς» δεν μπορεί να αλλάξει την πραγματικότητα, η οποία τελικά διαμορφώνει κριτήρια και κατευθύνει τους νέους αποφοίτους στο μονόδρομο της ιδιωτικής εκπαίδευσης. Αυτό τουλάχιστον μαρτυρεί και η ταχεία αύξηση των masters, που προσφέρουν ξένα πανεπιστήμια στην Ελλάδα με τη μέθοδο του franchising έναντι του ποσού των 10.000-13.000 ευρώ⁶, αλλά και των διαφόρων άλλων τύπων μεταπτυχιακών τίτλων, διπλωμάτων και προγραμμάτων, που αναπτύσσονται σε όλη την Ευρώπη.

Προς έναν Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης

Η πρόσφατη αυτή έκρηξη των μετά το πρώτο πτυχίο διαφόρων τύπων σπουδών, που, σημειωτέον, δεν έχουν πάντα ακαδημαϊκή αναγνώριση, αποτελεί σημαντικό και υπολογίσιμο δείκτη μιας ευρείας κλίμακας αναγκών που εκδηλώνονται στις τοπικές



Ο τραυματισμένος ρομαντισμός ορισμένων ακαδημαϊκών δασκάλων, που εκδηλώνεται με το οργισμένο –πλην βολικό και, για ορισμένους, αγοραίο– επιχείρημα ότι «το πανεπιστήμιο θεραπεύει την επιστήμη και δεν μπορεί να ενδίδει στις απαιτήσεις τις αγοράς» δεν μπορεί να αλλάξει την πραγματικότητα, η οποία τελικά διαμορφώνει κριτήρια και κατευθύνει τους νέους αποφοίτους στο μονόδρομο της ιδιωτικής εκπαίδευσης.

Μεταπτυχιακές σπουδές και αγορά εργασίας



Σημειώσεις:

- 1 Στην Ελλάδα ο δημόσιος διάλογος για το θέμα αυτό άρχισε στα μέσα περίπου της προηγούμενης δεκαετίας (Βλ. πρακτικά ημερίδας που οργάνωσε τον Μάιο του 1997 το Εκπαιδευτικό Κέντρο Έρευνας, καθώς και πρακτικά διεθνούς συνεδρίου που οργάνωσαν από κοινού τον Φεβρουάριο του αμέσως επόμενου χρόνου τα Υπουργεία Παιδείας και Εξωτερικών, το Ι.Κ.Υ., το Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο της Φλωρεντίας και η Ευρωπαϊκή Ένωση, με θέμα *Προοπτικές των μεταπτυχιακών σπουδών στην Ευρώπη*, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 1998).
- 2 Κλασικό το βιβλίο του Α. Δημαρά *Η μεταρρύθμιση που δεν έγινε* (Αθήνα Ερμής, 1973, 1976).
- 3 Αυτό δείχνει και η έρευνα αναφορικά με τις μεθοδολογικές μεταβολές στο χώρο των ξένων γλωσσών τους τελευταίους δύο αιώνες (Β. Τοκατλίδου, *Γλώσσα, επικοινωνία και γλωσσική εκπαίδευση*, Αθήνα, Πατάκης 2003: 200-207).
- 4 Σχόλια του τύπου «Το μάθημα Χ μπορεί να είναι ενδιαφέρον, αλλά δεν μας φαίνεται χρήσιμο» ή «Θα ήταν καλό να προστεθούν ώρες στο μάθημα Ζ, διότι είναι πολύ χρήσιμο και ο χρόνος δεν επαρκεί» είναι τα συχνότερα απαντώμενα σε αξιολογικές εκθέσεις των μεταπτυχιακών φοιτητών.
- 5 Από το 1991 ακόμη, το Ευρωπαϊκό Ερευνητικό Ινστιτούτο IRDAC επεσήμανε την «έλλειψη επαγγελματικών ικανοτήτων» στην Ευρώπη σε ομότιπλη έκδοσή του. Η έρευνα που διενήργησε έδειξε ακριβώς αυτή την αναντιστοιχία σε ποσοτικό και σε ποιοτικό επίπεδο.
- 6 «Τα καλύτερα ιδιωτικά κολλέγια για μεταπτυχιακό. Αφιέρωμα στην ιδιωτική εκπαίδευση». *Athens Voice*, 16-22 Σεπτεμβρίου 2004: 18-19.
- 7 ΕΥΑ, EURASHE, ESIB, AEGEE. Βλ. σχετικές εισηγήσεις και ψηφίσματα προς τις συνόδους των υπουργών της παιδείας 33 χωρών που πραγματοποιήθηκαν στην Πράγα και στο Βερολίνο.

κοινωνίες και δεν μπορεί να αγνοηθεί ή να υποτιμηθεί. Ωστόσο, με την ποικιλία που παρουσιάζουν οι ονομασίες τους, οι χρόνοι διάρκειας των σπουδών, τα συστήματα αξιολόγησης της επίδοσης (0-10 ή 0-20 ή Α, Β, C, κ.ά.), δημιουργούνται σοβαρά προβλήματα αναγνώρισης με συχνά πολύ δυσάρεστες και δυσμενείς επιπτώσεις τόσο στην ελεύθερη διακίνηση –ευρωπαϊκό κεκτημένο– φοιτητών και εργαζομένων, όσο και στις διαπανεπιστημιακές και τις άλλες διακρατικές συνεργασίες. Καθίσταται, λοιπόν, αναγκαία η συνεννόηση μεταξύ των πανεπιστημίων για ένα *minimum* όρων, που δεν θα θίγουν την αυτοτέλεια ή τα ιστορικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά τους και που θα πρέπει από κοινού να αποδεχθούν και να ακολουθήσουν.

Το σημερινό αυξημένο ενδιαφέρον και η συζήτηση που αναπτύσσεται για τις μεταπτυχιακές σπουδές θα μπορούσαν ασφαλώς να ωθήσουν προς αυτήν την κατεύθυνση, αν όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, ανεξάρτητα από τις ιδιομορφίες που μπορεί να παρουσιάζουν ορισμένα αντικείμενα σπουδών, συμφωνήσουν σε ορισμένες βασικές αρχές, όπως οι παρακάτω, τις οποίες αυτή τη στιγμή, επίσημα υποστηρίζουν οι μεγάλες οργανώσεις της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης⁷:

- Οι σπουδές είναι ένα δημόσιο αγαθό, στο οποίο όλοι πρέπει να έχουν ίσες ευκαιρίες πρόσβασης.
- Τα πανεπιστήμια βρίσκονται σε διαρκή διάλογο με την κοινωνία. Τα προγράμματα σπουδών πρέπει να λαμβάνουν σοβαρά υπόψη τις αναπτυξιακές ανάγκες, βοηθώντας έτσι στην επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων.
- Επιδίδονται παράλληλα και αναπτύσσονται ισόρροπα η επαγγελματική, η ανθρωπιστική και η ευρωπαϊκή διάσταση των σπουδών.
- Οι σπουδές οργανώνονται σε δύο κύκλους, έναν προπτυχιακό και έναν μεταπτυχιακό, με διακριτούς στόχους και αναγνώσιμους τίτλους, πριν από τον τρίτο κύκλο των διδακτορικών σπουδών.
- Ο μεταπτυχιακός κύκλος στοχεύει την ανάπτυξη δεξιοτήτων που επιτρέπουν την πρόσβαση τόσο στην αγορά εργασίας, όσο και στην έρευνα ή σε διδακτορικές σπουδές.
- Τα ιδρύματα μπορούν να συνεργάζονται για την ανάπτυξη κοινών προγραμμάτων και κοινών τίτλων.
- Υιοθετείται ένα κοινά αποδεκτό σύστημα υπολογισμού του φόρτου εργασίας που απαιτεί από τον φοιτητή κάθε κύκλος σπουδών, καθώς και ένα κοινά αποδεκτό σύστημα αξιολόγησης της επίδοσης του φοιτητή.
- Τα πανεπιστήμια μεριμνούν για τη δια βίου εκπαίδευση των αποφοίτων.
- Κάθε ίδρυμα μεριμνά για τη διασφάλιση της ποιότητας της λειτουργίας του.

Αυτές τις βασικές αρχές, τις οποίες δεν θα ήταν εύκολο να αρνηθεί ο καλόπιστος αναγνώστης, εισηγήθηκαν και οι υπουργοί της παιδείας 29 ευρωπαϊκών χωρών (και όχι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή) που συναντήθηκαν το 1999 στη Μπολόνια. Η προβλεπόμενη για το 2010 εφαρμογή τους από όλες τις χώρες της Ευρώπης –και όχι μόνον– θα αναμορφώσει τον χώρο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Πρωτίστως όμως θα γεφυρώσει την απόσταση που χωρίζει σήμερα τα πανεπιστήμια από την κοινωνία, η οποία πολλά μπορεί να τους δείξει και να τους μάθει, αν την ακούσουν· προς όφελος και της ίδιας της κοινωνίας, και των πανεπιστημίων και των αποφοίτων τους.

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ



Κοινά μεταπτυχιακά διπλώματα



της **Αικατερίνης Δούκα-Καμπίτογλου**
αντιπροτινάεως Α.Π.Θ.

Τι προβλέπεται για τις μεταπτυχιακές σπουδές σε ειδικά προγράμματα συνεργασίας μεταξύ ελληνικών και ξένων πανεπιστημίων στο νόμο που ψηφίστηκε πρόσφατα από τη βουλή.

«**Δ**ιεθνείς – Διακρατικές συνεργασίες για μεταπτυχιακές σπουδές». Με τον τίτλο αυτό, το άρθρο 4 του πρόσφατου νόμου 3255/22-07-2004 σχετικά με «Ρυθμίσεις θεμάτων όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων», αναπτύσσει τις τροποποιήσεις που προστίθενται στο τέλος της παρ. 3 του άρθρου 10 του ν. 2083/1992 σχετικά με τις μεταπτυχιακές σπουδές.

Επειδή πιστεύω ότι είναι χρήσιμο για τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας να το γνωρίζουν, το παραθέτω ολόκληρο:

«Στις περιπτώσεις συνεργασίας πανεπιστημίων με αναγνωρισμένα ιδρύματα της αλλοδαπής καταρτίζεται Ειδικό Πρόγραμμα Συνεργασίας (Ε.Π.Σ.) μεταξύ των ιδρυμάτων, στο οποίο καθορίζονται οι λεπτομέρειες σχετικά με την οργάνωση και τη λειτουργία του Π.Μ.Σ. και το συντονισμό των δραστηριοτήτων του, καθώς επίσης και το πλαίσιο των αμοιβαίων δεσμεύσεων που αναλαμβάνονται από τις συνεργαζόμενες πλευρές και των δικαιωμάτων κάθε πλευράς. Το Ε.Π.Σ. εγκρίνεται στο μέρος που αφορά στα ελληνικά πανεπιστήμια από τα αρμόδια κατά την πανεπιστημιακή νομοθεσία όργανα.

»Η εγγραφή στα Ε.Π.Σ. γίνεται σε ένα από τα συνεργαζόμενα ιδρύματα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στην αντίστοιχη εθνική νομοθεσία, αντίγραφο δε του φακέλου εγγραφής διαβιβάζεται και στα υπόλοιπα ιδρύματα.

»Το τμήμα ή και το πανεπιστήμιο της κάθε χώρας έχουν την οργανωτική και διοικητική ευθύνη σε ό,τι αφορά την επιλογή και εγγραφή των φοιτητών της χώρας τους και την οργάνωση και πραγματοποίηση του εκπαιδευτικού και λοιπού έργου στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. και σύμφωνα με όσα ειδικότερα ορίζονται στο Ε.Π.Σ.

»Οι προερχόμενοι από άλλη χώρα μεταπτυχιακοί φοιτητές παρακολουθούν υποχρεωτικά μέρος του Π.Μ.Σ. στη Ελλάδα. Επίσης η διδασκαλία των μαθημάτων στην Ελλάδα γίνεται από εκπαιδευτικό προσωπικό προερχόμενο από όλες τις συνεργαζόμενες πλευρές.

»Τα κατά τα ανωτέρω κοινά Π.Μ.Σ. μπορεί να οδηγούν στη χορήγηση ενός κοινού τίτλου μεταπτυχιακών σπουδών, στον οποίο θα αναγράφεται η ονομασία των αντίστοι-

Κοινά μεταπτυχιακά διπλώματα



χων εθνικών τίτλων και το σύνολο των συνεργαζόμενων τμημάτων και ιδρυμάτων. Η Ελλάδα χορηγεί στους φοιτητές τον τίτλο μεταπτυχιακών σπουδών σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, στον οποίο θα αναγράφεται υποχρεωτικά το σύνολο των συνεργαζόμενων τμημάτων και ιδρυμάτων όλων των χωρών και με την ένδειξη ότι πρόκειται για τίτλο που χορηγείται από Π.Μ.Σ. που οργανώνεται και πραγματοποιείται από κοινού με τα ιδρύματα των συνεργαζόμενων πλευρών.

»Επιτρέπεται η πραγματοποίηση εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων ενός διακρατικού προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών και σε άλλες γλώσσες πλην της ελληνικής. Στην περίπτωση αυτή παύει να ισχύει η αναφερόμενη στην περίπτωση α' της παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 2083/1992 προϋπόθεση της επαρκούς γνώσης της ελληνικής γλώσσας.

»Με απόφαση του υπουργού εθνικής παιδείας και θρησκευμάτων ρυθμίζεται κάθε ειδικότερο σχετικό θέμα».

Παρακολουθώντας τις εξελίξεις

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η European University Association/EUA (Ένωση Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων) παρακολουθεί τις εξελίξεις στο θέμα αυτό με μια σειρά εντύπων και εκδηλώσεων, όπως:

- **Survey on Master Degrees and Joint Degrees in Europe** (Επισκόπηση των Μεταπτυχιακών Διπλωμάτων και Κοινών Διπλωμάτων στην Ευρώπη), 2002.
- Συνέδριο με θέμα **Universities Working together in Europe: Integrated Programmes and Joint Degrees – a hallmark of the European Higher Education Area** (Πανεπιστημιακή συνεργασία στην Ευρώπη: Ολοκληρωμένα προγράμματα και κοινά πτυχία – ένδειξη ποιότητας στον Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης), Cluj-Napoca, Ρουμανία, 2003.
- **Developing Joint Masters Programmes for Europe: Results of the EUA Joint Masters Project** (Αναπτύσσοντας Προγράμματα Κοινών Πτυχίων στην Ευρώπη: Αποτελέσματα της έρευνα της EUA για τα κοινά πτυχία), 2004.

Μερικά από τα συμπεράσματα της μελέτης αυτής είναι τα εξής:

Για τη βελτίωση της διαπανεπιστημιακής συνεργασίας για τα κοινά μεταπτυχιακά προγράμματα απαιτείται:

- διαφάνεια και συμφωνία για τις δομές των πτυχίων,
- κινητικότητα σπουδαστών και διδασκόντων,
- ανάπτυξη κοινού προγράμματος σπουδών,
- σωστή διαχείριση του ECTS,
- γλωσσική πολιτική.

Ζητήματα που εκκρεμούν: Ορισμοί και δομές, πλαίσια χρηματοδότησης και υποστήριξης, αναγνώριση, έλεγχος ποιότητας.

Πληροφορίες

Ηλεκτρονικές διευθύνσεις για περισσότερες πληροφορίες:

david.crosier@eua.be

kate.geddie@eua.be

ΜΠΟΡΕΙ ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΕΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ;



Τα τμήματα των Α.Ε.Ι. της χώρας απονέμουν ανώτατους τίτλους μεταπτυχιακών σπουδών (διδακτορικά) εδώ και 50 χρόνια. Σε ορισμένα, λειτουργούν παράλληλα τα τελευταία 30 χρόνια Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.), τα οποία οδηγούν σε απονομή τίτλων μεταπτυχιακών διπλωμάτων ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.). Τα περισσότερα όμως τμήματα των Α.Ε.Ι. άρχισαν να λειτουργούν παρόμοια Π.Μ.Σ. μόνον πρόσφατα (την τελευταία δεκαετία).

Αξιολόγηση μεταπτυχιακών σπουδών στο Α.Π.Θ.

Αρχικές διαπιστώσεις, συνολικές ανάγκες

Στην πλειονότητά τους, τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) του Α.Π.Θ. δεν έχουν αξιολογηθεί μέχρι σήμερα, με αποτέλεσμα τα τμήματα να μην είναι σε θέση να γνωρίζουν ούτε τα δυνατά ή αδύνατα σημεία τους, αλλά ούτε και την απήχηση των αποφοίτων τους στην κοινωνία. Πιστεύουμε ότι τόσο η εσωτερική όσο και η εξωτερική αξιολόγηση των Π.Μ.Σ. αποτελεί αναγκαιότητα, προκειμένου να αποτιμηθεί η γενικότερη σημασία τους, η σκοπιμότητα ύπαρξης και η βιωσιμότητά τους. Η αξιολόγηση όμως, για να είναι αξιόπιστη, προϋποθέτει συμμετοχή αξιολογητών με πείρα σε

γενικά θέματα ανώτατης εκπαίδευσης, με διοικητικές ικανότητες, με δραστηριότητα σε σχετικό με το Π.Μ.Σ. επιστημονικό πεδίο και με διεθνώς αναγνωρισμένο, υψηλής στάθμης ερευνητικό και επιστημονικό έργο συνδεδεμένο με το Π.Μ.Σ. Και φυσικά, η αξιολόγηση προϋποθέτει κριτήρια σαφή και καθαρά, που να οδηγούν σε ποσοτικές εκτιμήσεις σε μεγάλο βαθμό. Τα κριτήρια αυτά θα πρέπει να αποβλέπουν στην αποτίμηση των Π.Μ.Σ. ως προς την εκπαιδευτική τους ποιότητα, τη μεθοδολογική τους αποτελεσματικότητα, τη σύνδεσή τους με τις γενικότερες κοινωνικές ανάγκες και το βαθμό ανταπόκρισης των αποφοίτων τους σε αυτές.

Από τα πιο πάνω προκύπτει ότι η αξιολόγηση των Π.Μ.Σ. θα πρέπει να αποτυπώνει την υφιστάμενη κατάσταση και τις προσδοκίες όχι μόνον όσων συμμετέχουν στη λειτουργία τους (διοικούντες, διδάσκοντες, φοιτητές) αλλά και άλλων, εξωτερικών φορέων ή ιδιωτών. Μία μέθοδος αξιολόγησης είναι η συμπλήρωση ερωτηματολογίων εκ μέρους των μεταπτυχιακών φοιτητών, των μελών Δ.Ε.Π., των απόφοιτων του Π.Μ.Σ.

των
Ηλία Ελευθεροχωρινού
καθηγητή
του Τμήματος Γεωπονίας Α.Π.Θ.
Δέσποινας Βώκου
καθηγήτριας
του Τμήματος Βιολογίας Α.Π.Θ.
και **Αναστάσιου Μάνθου**
καθηγητή
του Τμήματος Ιατρικής Α.Π.Θ.

Αξιολόγηση μεταπτυχιακών σπουδών στο Α.Π.Θ.



και των εργοδοτών τους. Προϋπόθεση βεβαίως είναι η διασφάλιση της εγκυρότητας των ερωτηματολογίων και της αξιοπιστίας των απαντήσεων των ερωτώμενων.

Ενδεικτικά ερωτήματα στο πλαίσιο αξιολόγησης των Π.Μ.Σ.

Τα πορίσματα μιας σωστής αξιολόγησης δημιουργούν προϋποθέσεις για βελτίωση των Π.Μ.Σ. στο πλαίσιο των στόχων που έχουν τεθεί, οι οποίοι κάθε άλλο παρά σαφείς είναι πάντα. Οι στόχοι μπορεί να ποικίλλουν. Κάποια Π.Μ.Σ. μπορεί να δίνουν προτεραιότητα στη σύνδεση με συγκεκριμένες ανάγκες στην αγορά εργασίας, άλλα στην εναρμόνιση με ανάλογα Π.Μ.Σ. της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Η.Π.Α., άλλα στην ευρύτητα, ενώ άλλα στο βάθος των παρεχόμενων γνώσεων και δεξιοτήτων. Ενδεικτικά, αναφέρουμε μερικά ερωτήματα, που θα μπορούσαν να αποτελέσουν και κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των Π.Μ.Σ.:

- Ποια είναι τα **κριτήρια** καθορισμού των **τίτλων** των **Π.Μ.Σ.** ενός τμήματος και των **ειδικεύσεων** των μεταπτυχιακών διπλωμάτων ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.);
- Ποια είναι η **σχέση** μεταξύ του **Π.Μ.Σ.**, του **γνωστικού αντικειμένου** ενός τμήματος και του προγράμματος προπτυχιακών σπουδών του;
- Ποια είναι η **σχέση** μεταξύ της υφιστάμενης **υλικοτεχνικής υποδομής** του τμήματος και της ποιότητας των παρεχόμενων **μεταπτυχιακών σπουδών**;
- Ποιο είναι το **κόστος** υποδομής και **λειτουργίας** του **Π.Μ.Σ.** και **πώς** εκτιμάται;
- Ποια είναι τα **κριτήρια** καθορισμού του προγράμματος **μαθημάτων** ενός Μ.Δ.Ε. του Π.Μ.Σ. και του κύκλου μαθημάτων για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής;
- Ποια είναι η **αναλογία χρόνου** απασχόλησης των μελών **Δ.Ε.Π.** του τμήματος στο **Π.Μ.Σ.** και στο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών;
- Ποια είναι τα **κριτήρια ανάθεσης** των μεταπτυχιακών **μαθημάτων** στα μέλη Δ.Ε.Π.;
- Ποια είναι η **σχέση** μεταξύ του **Π.Μ.Σ.** και της **ερευνητικής δραστηριότητας** των μελών Δ.Ε.Π. του τμήματος;
- Με ποια **κριτήρια** αξιολογούνται οι **διδακτορικές διατριβές** για το βαθμό πρωτοτυπίας και το βαθμό συμβολής τους στην εξέλιξη και πρόοδο της επιστήμης;
- Ποιο είναι το **ποσοστό των φοιτητών** (σε σύγκριση με τους προπτυχιακούς), που εκδηλώνει **ενδιαφέρον** για μεταπτυχιακές σπουδές;
- Ποιο είναι το **ποσοστό των φοιτητών** (σε σχέση με τους ενδιαφερόμενους) που γίνεται **δεκτό** στον πρώτο κύκλο μεταπτυχιακών σπουδών (Μ.Δ.Ε.) και πόσοι φοιτητές από αυτούς προχωρούν και στο δεύτερο κύκλο μεταπτυχιακών σπουδών (διδακτορικό);

Στην πλειονότητά τους, τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) του Α.Π.Θ. δεν έχουν αξιολογηθεί μέχρι σήμερα, με αποτέλεσμα τα τμήματα να μην είναι σε θέση να γνωρίζουν ούτε τα δυνατά ή αδύνατα σημεία τους, αλλά ούτε και την απήχηση των αποφοίτων τους στην κοινωνία.

- Ποια είναι τα **κριτήρια επιλογής** των μεταπτυχιακών **φοιτητών** για το Μ.Δ.Ε. και ποια για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής;
- Ποια είναι τα **κίνητρα** των **φοιτητών** για μεταπτυχιακές σπουδές;
- Πόσοι από τους μεταπτυχιακούς **φοιτητές** συμμετέχουν **ανελλιπώς** σε όλες τις εκπαιδευτικές και ερευνητικές **δραστηριότητες** του Π.Μ.Σ.;
- Πόσοι από τους μεταπτυχιακούς **φοιτητές** περατώνουν τις **σπουδές** τους εντός του προβλεπόμενου κανονικού **χρόνου**;
- Υπάρχει **οικονομική συμμετοχή** από πλευράς μεταπτυχιακών **φοιτητών**, πόση και με ποια μορφή καταβάλλεται;
- Ποια είναι η **σχέση** μεταπτυχιακών **σπουδών** και αγοράς **εργασίας**;
- Ποιο είναι το **αντίκρισμα** ενός μεταπτυχιακού **τίτλου σπουδών** στην αγορά εργασίας;

Όταν κίνητρο είναι η μοριοδότηση για μια θέση...

Οι ελάχιστες αξιολογήσεις που έγιναν μέχρι σήμερα για Π.Μ.Σ. της χώρας, αλλά και η μακρόχρονη εμπειρία των συντακτών του άρθρου δείχνουν ότι σύνηθες κίνητρο για μεταπτυχιακές σπουδές είναι η εξασφάλιση επιπρόσθετων μορίων (έναντι συνυποψήφιων με βασικό μόνο πτυχίο) για κατάληψη θέσεων στο Δημόσιο μέσω Α.Σ.Ε.Π. Είναι προφανές ότι τέτοια φαινόμενα άνισου ανταγωνισμού λόγω μοριοποίησης των Μ.Δ.Ε. και διδακτορικών μπορούν να περιοριστούν στο ελάχιστο αν η προκήρυξη των διαφόρων θέσεων του δημοσίου προσδιορίζει επακριβώς τις απαιτούμενες γνώσεις για την κατάληψή τους.

Μια τέτοια απόφαση θα μείωνε το ενδιαφέρον για μεταπτυχιακές σπουδές που ουσιαστικό στόχο έχουν την πρόσθετη μοριοδότηση σε διεκδίκηση θέσης, ενώ ενδέχεται να βελτίωνε το επίπεδο των ήδη παρεχόμενων σπουδών ως αποτέλεσμα της επιλογής μικρότερου αριθμού μεταπτυχιακών φοιτητών αλλά με μάλλον καλύτερη ποιότητα και στόχευση.

Αλληλοεπικαλύψεις προπτυχιακών και μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών

Σε πολλές περιπτώσεις, δεν υπάρχει σαφής διάκριση ως προς τις παρεχόμενες γνώσεις σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο. Οι επικαλύψεις στα προπτυχιακά και μεταπτυχιακά μαθήματα είναι συνήθως μεγάλες και σε κάποιο βαθμό γίνονται αναπόφευκτες, όταν πρόκειται για Π.Μ.Σ. τμημάτων που παρέχουν προπτυχιακές σπουδές πενταετούς διάρκειας ή έχουν ισχυροποιήσει το θεσμό των προπτυχιακών διπλωματικών εργασιών.

Ανάλογα ισχύουν και για αποφοίτους που πραγματοποίησαν μεταπτυχιακές σπουδές (MSc) σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από σχετική έρευνα, προέκυψε ότι οι νέες γνώσεις που αποκόμισαν κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών τους δεν ξεπερνούσαν το 25% του συνόλου.

Είναι προφανές ότι αυτό το θέμα θα πρέπει να αντιμετωπιστεί σε δύο επίπεδα:

- α) εντός του Α.Π.Θ. και των επί μέρους τμημάτων του, όπου λειτουργούν Π.Μ.Σ., για σαφέστερη διάκριση προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών, αλλά και
- β) ευρύτερα, καθώς υπό τις παρούσες συνθήκες, οι Έλληνες απόφοιτοι, με προπτυχιακές σπουδές μεγάλης κανονικής διάρκειας, εμφανίζονται ισο-



Αξιολόγηση μεταπτυχιακών σπουδών στο Α.Π.Θ.

δύναμοι (απλώς πτυχιούχοι) με αποφοίτους του αυτού ή συναφούς αντικειμένου άλλων ευρωπαϊκών χωρών, με πολύ μικρότερης όμως διάρκειας προπτυχιακές σπουδές (BSc).

Δυσλειτουργίες στην εκπαιδευτική διαδικασία

Από τις μέχρι τώρα προσπάθειες αξιολόγησης των Π.Μ.Σ. που έχουν γίνει, έχουν εντοπιστεί αρκετές δυσλειτουργίες σε αυτό καθαυτό το εκπαιδευτικό σκέλος. Η ανάθεση διδασκαλίας μαθημάτων στα μέλη Δ.Ε.Π. δεν γίνεται πάντα με επιστημονικά κριτήρια (συχνά η βαθμίδα, στην οποία βρίσκονται έχει καθοριστική σημασία). Αρκετά μέλη Δ.Ε.Π. διδάσκουν εκτός περιεχόμενου μαθημάτων ή δεν διανέμουν βοηθήματα (είτε σημειώσεις είτε δημοσιεύσεις) ώστε να προετοιμαστούν επαρκώς οι μεταπτυχιακοί φοιτητές για τις εξετάσεις επί της ύλης (όπου υπάρχουν τέτοιας μορφής εξετάσεις) ή να αποκτήσουν μια πρώτη επαφή με το αντικείμενο, το οποίο θα κληθούν να αντιμετωπίσουν υπό μορφή εργασιών (όπου η βαθμολόγηση γίνεται με τέτοιο τρόπο). Οι πραγματικές ώρες διδασκαλίας είναι συνήθως λιγότερες από αυτές που αναγράφονται στο ωρολόγιο πρόγραμμα και μάλιστα ο χρόνος διεξαγωγής τους αλλάζει πολύ συχνά, με αποτέλεσμα οι φοιτητές να σχηματίζουν την εντύπωση ότι οι ώρες διδασκαλίας μαθημάτων είναι μάλλον ενδεικτικές στο πρόγραμμα ή ότι τα μαθήματα του Π.Μ.Σ. έχουν δευτερεύουσα σημασία για τα μέλη Δ.Ε.Π. (κάτι σαν πάρεργο) ή (το χειρότερο) ότι υπάρχουν κυρίως για να καλύπτουν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις από το νόμο για εξέλιξη των μελών Δ.Ε.Π. σε ανώτερες βαθμίδες.

Ως προς τις μεταπτυχιακές εργασίες, έχει ιδιαίτερη σημασία το γεγονός ότι όλες σχεδόν βαθμολογούνται με άριστα. Ελάχιστες όμως από αυτές θα ξεφύγουν από την κοινή μοίρα και θα δουν το φως της δημοσίευσης σε κάποιο σοβαρό έντυπο. Σε συνάφεια με αυτό υπάρχει και το εξής παράδοξο: ανεξαρτήτως βαθμού πρώτου πτυχίου, οι περισσότεροι μεταπτυχιακοί φοιτητές αποφοιτούν με βαθμό μεγαλύτερο από 8,0. Σε πολλές ακόμη περιπτώσεις, πολύ μικρή παραμένει η κινητοποίηση των μεταπτυχιακών φοιτητών για αυτενέργεια, για ενημέρωση μέσω επιστημονικών περιοδικών πέραν των έτοιμων βοηθημάτων που τους παρέχονται και για κριτική αναζήτηση και χρήση στοιχείων αντί για απλές μεταφορές πληροφοριών.

Είναι προφανές ότι όσα επισημαίνουμε παραπάνω δεν είναι παρά περιπτωσιολογία. Δηλαδή, δεν έχουν προκύψει από συντονισμένη και συστηματική έρευνα για τα Π.Μ.Σ. των τμημάτων του Α.Π.Θ. και ουσιαστικά αντανακλούν τις εμπειρίες ή επιμέρους έρευνες που γνωρίζουν οι συντάκτες αυτού του άρθρου. Πιθανόν η συνολική εικόνα να είναι καλύτερη (ή και χειρότερη), αλλά δεν την γνωρίζουμε. Πιστεύουμε κατά συνέπεια, ανεξαρτήτως των εξωτερικών αναγκαιοτήτων για αξιολόγηση, ότι θα πρέπει κάποια στιγμή το Α.Π.Θ. να είναι σε θέση να γνωρίζει τι ακριβώς παρέχει σε επίπεδο Π.Μ.Σ., γιατί το παρέχει, τι αποδίδει, ποιες οι αδυναμίες του και ποιες οι ανάγκες για βελτιωτικές δράσεις. Με άλλα λόγια να είναι σε θέση να προγραμματίσει το μέλλον και την εξέλιξη των Π.Μ.Σ.

*Η αξιολόγηση προϋποθέτει
σαφή προσδιορισμό
στόχων, καθαρά κριτήρια,
ποσοτικοποιημένους δείκτες
και αξιόπιστους αξιολογητές.*



ΜΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Η επιλογή της καταβολής δαπανών έρευνας από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές σε συνδυασμό με την πρόβλεψη «επτά πληρώνουν και δέκα σπουδάζουν» φαίνεται ως η ιδανικότερη λύση, επειδή παρέχει τη δυνατότητα για μεταπτυχιακές σπουδές υψηλού επιπέδου, ακόμη και σε οικονομικά αδύναμους αλλά άριστους φοιτητές. Είναι αυτονόητο ότι, παράλληλα με την καταβολή δαπανών έρευνας εκ μέρους των φοιτητών, τα μέλη Δ.Ε.Π. θα πρέπει να επιδιώκουν την εξεύρεση επιπρόσθετων πόρων μέσω χρηματοδότησης ερευνητικών προγραμμάτων από ευρωπαϊκούς και εθνικούς φορείς.



Η συγγραφή του άρθρου αυτού θα ήταν περιττή αν η πολιτεία, παράλληλα με τη θεσμοθέτηση των προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών (Π.Μ.Σ.), είχε προβλέψει και την απαιτούμενη χρηματοδότηση από τον κρατικό προϋπολογισμό. Αυτό όμως δεν έγινε, με αποτέλεσμα τα τμήματα των Α.Ε.Ι. να αδυνατούν να καλύψουν τα λειτουργικά έξοδα και ως εκ τούτου να διερευνούν τρόπους οικονομικής ενίσχυσης των Π.Μ.Σ. ακόμη και μέσω της θεσμοθέτησης καταβολής διδάκτρων από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές.

Το ερώτημα αν είναι δίκαιο και κυρίως αναγκαίο να καλύπτονται λειτουργικές δαπάνες Π.Μ.Σ. από μεταπτυχιακούς φοιτητές είναι δύσκολο να απαντηθεί πριν γίνει ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης των Π.Μ.Σ. και διαπιστωθεί αν ο μεταπτυχιακός φοιτητής ή η κοινωνία ωφελείται από τα προγράμματα αυτά.

Άδικη αντιμετώπιση στην αγορά εργασίας

Η κοινωνία μας θα πρέπει να αντιληφθεί ότι είναι **αδύνατο** και συγχρόνως **μη αναγκαίο** να παρέχονται **μεταπτυχιακές σπουδές** σε **όλους** ανεξαιρέτως τους **φοιτητές**. Οι μεταπτυχιακές σπουδές, όπως γίνονται σήμερα, εξυπηρετούν περισσό-

τερο τους απόφοιτους, με την εξασφάλιση επιπρόσθετων προσόντων και **μορίων** για την κατάληψη θέσεων, στις οποίες τις περισσότερες φορές δεν απαιτούνται εξειδικευμένες γνώσεις. Επομένως, οι σπουδές αυτές χρησιμοποιούνται ως μέσο ανταγωνισμού και εκτόπισης από την αγορά εργασίας εκείνων που κατέχουν μόνο τον προπτυχιακό τίτλο σπουδών. Συνεπώς, η οποιαδήποτε κρατική χρηματοδότηση για τέτοιου είδους μεταπτυχιακές σπουδές είναι άδικη και οικονομικά μη ορθή. Αντίθετα, η **οικονομική ενίσχυση** αυτών των **Π.Μ.Σ.** από τους **φοιτητές** φαίνεται πιο **δίκαιη**, αφού αυτοί, όπως προαναφέρθηκε, ευνοούνται μέσω της απόκτησης επιπρόσθετων προσόντων και μορίων, που τους επιτρέπει να διεκδικούν και κυρί-

του **Δημητρίου Γ. Ρουπακιά**

καθηγητή
του Τμήματος Γεωπονίας Α.Π.Θ.

Χρηματοδότηση με την καταβολή δαπανών έρευνας

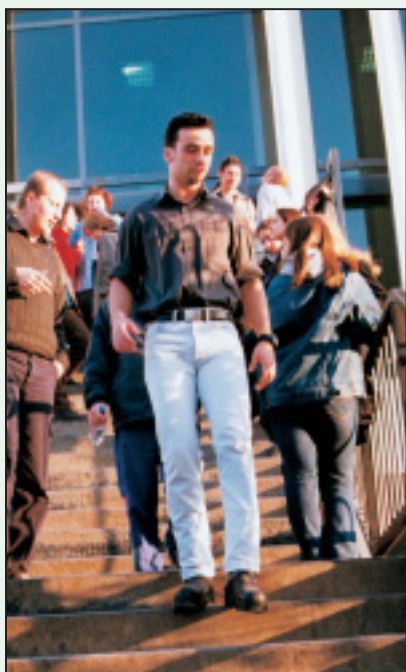
Χρηματοδότηση με την καταβολή δαπανών έρευνας



ως να καταλαμβάνουν πιο εύκολα και θέσεις εργασίας που δεν απαιτούν ειδικές γνώσεις.

Βέβαια, υπάρχουν και περιπτώσεις κατά τις οποίες είναι αναγκαία η κρατική χρηματοδότηση των Π.Μ.Σ., επειδή αυτά παρέχουν μεταπτυχιακές σπουδές απαραίτητες για να ανταποκριθεί επαρκώς ένας υποψήφιος σε θέσεις που απαιτούν ειδικές γνώσεις. Ειδικότερα για το τελευταίο, η **πολιτεία** θα μπορούσε να θεσπίσει **πρόγραμμα χορήγησης υποτροφιών**, οι οποίες θα καλύπτουν τόσο τα έξοδα διαβίωσης των μεταπτυχιακών φοιτητών όσο και τις δαπάνες έρευνας.

Η ελληνική πολιτεία τα τελευταία χρόνια είχε δύο επιλογές για τη χρηματοδότηση των Π.Μ.Σ. Η πρώτη προέβλεπε διαπίστωση των αναγκών της χώρας σε ειδικούς επιστήμονες μετά από καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης και στη συνέχεια ικανοποιητική χρηματοδότηση των Π.Μ.Σ. για την παροχή των απαιτούμενων γνώσεων στους μεταπτυχιακούς φοιτητές. Η δεύτερη επιλογή αφορούσε σε ενθάρρυνση των πανεπιστημίων για δημιουργία Π.Μ.Σ. (με πενιχρή χρηματοδότηση) και επιλογή των στελεχών της από τους αποφοίτους αυτών των Π.Μ.Σ. Η ελληνική πολιτεία, όπως ήταν αναμενόμενο, επέλεξε τη δεύτερη επιλογή ως οικονομικότερη και συγχρόνως ευκολότερη.



Ποιος θα χρηματοδοτήσει τα μεταπτυχιακά;

Λαμβάνοντας υπόψη

- την ενθάρρυνση των πανεπιστημίων, εκ μέρους της πολιτείας, για δημιουργία Π.Μ.Σ.,
- το προνόμιο της παροχής επιπρόσθετων μορίων σε αποφοίτους μέσω αυτών των προγραμμάτων, αλλά κυρίως
- το μη ικανοποιητικό επίπεδο των παρεχόμενων μεταπτυχιακών σπουδών λόγω ανεπαρκούς χρηματοδότησης,

τίθεται επιτακτικά το ερώτημα: *ποιος θα χρηματοδοτήσει τελικά τα μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών;*

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η κρατική χρηματοδότηση όλων των Π.Μ.Σ. θα ήταν μία λύση. Αυτό όμως δεν έγινε στο παρελθόν και δύσκολα θα γίνει στο μέλλον. Εκείνο που θα συνέβαλε μερικώς στην επίλυση του προβλήματος είναι η **παροχή υποτροφιών** εκ μέρους της πολιτείας για τις **μεταπτυχιακές σπουδές** τόσο των ήδη **εργαζομένων** στο **δημόσιο τομέα**, όσο και των **μελλοντικών** της στελεχών. Το ίδιο θα μπορούσε να γίνει και από τους ιδιωτικούς φορείς.

Αυτό βέβαια δεν θα έλυνε οριστικά το γενικότερο πρόβλημα της χρηματοδότησης των Π.Μ.Σ., αφού τα τελευταία χρόνια ο κύριος όγκος των υποψηφίων για μεταπτυ-



χιακές σπουδές είναι οι νεοαποφοιτήσαντες άνεργοι πτυχιούχοι. Είναι προφανές ότι, επειδή η κατάσταση αυτή δεν μπορεί να διαιωνιστεί, τα τμήματα των Α.Ε.Ι. θα πρέπει ή να διακόψουν τη λειτουργία των Π.Μ.Σ. ή να προβούν σε θεσμοθέτηση καταβολής δαπανών έρευνας (όχι διδάκτρων αφού η διδασκαλία γίνεται από μέλη Δ.Ε.Π. χωρίς επιπρόσθετη αμοιβή) από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές.

Η ιδανικότερη λύση

Οποιαδήποτε λύση και αν επιλεγεί δε δημιουργεί κανένα πρόβλημα στους οικονομικά ισχυρούς. Βέβαια, η επιλογή της κατάργησης των Π.Μ.Σ. θα δημιουργούσε μεγάλο πρόβλημα στα μεσαία οικονομικά στρώματα, τα οποία, έστω και με δυσκολία, θα μπορούσαν να καλύψουν τις προβλεπόμενες δαπάνες στο εσωτερικό της χώρας, αλλά θα δυσκολεύονταν πολύ περισσότερο αν χρειαζόταν να καλύψουν δαπάνες για σπουδές στο εξωτερικό.

Η επιλογή της **καταβολής δαπανών έρευνας** από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές σε συνδυασμό με την πρόβλεψη «επτά πληρώνουν και δέκα σπουδάζουν» φαίνεται ως η **ιδανικότερη λύση**, επειδή παρέχει τη **δυνατότητα** για μεταπτυχιακές σπουδές υψηλού επιπέδου, ακόμη και σε οικονομικά αδύναμους αλλά **άριστους φοιτητές**. Επιπλέον, η συνέχιση της λειτουργίας των Π.Μ.Σ. στα ελληνικά πανεπιστήμια θα είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία θέσεων εργασίας, ερευνητικής παράδοσης, και συσσώρευσης εμπειριών που θα βοηθούσαν στην αναβάθμιση της προπτυχιακής εκπαίδευσης και στην ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων. Είναι αυτονόητο ότι, παράλληλα με την καταβολή δαπανών έρευνας εκ μέρους των φοιτητών, τα μέλη Δ.Ε.Π. θα πρέπει να επιδιώκουν την εξεύρεση επιπρόσθετων πόρων μέσω χρηματοδότησης ερευνητικών προγραμμάτων από ευρωπαϊκούς και εθνικούς φορείς.

Η πρόβλεψη των συνεπειών της μιας ή της άλλης επιλογής οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η δεύτερη επιλογή είναι η καλύτερη, επειδή, πέραν των προαναφερθέντων πλεονεκτημάτων, συμβάλλει και στη βελτίωση του επιπέδου των παρεχομένων μεταπτυχιακών γνώσεων, αφού οι φοιτητές θα έχουν μεγαλύτερες απαιτήσεις από τον εαυτό τους και κυρίως από τα μέλη Δ.Ε.Π. λόγω της οικονομικής τους συνεισφοράς. Η καταβολή όμως δαπανών έρευνας εκ μέρους των φοιτητών σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να μετατρέψει τα Π.Μ.Σ. σε σπουδές μερικής απασχόλησης, αφού ο στόχος είναι η αναβάθμιση των σπουδών.

Τα όσα προαναφέρθηκαν οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η **καταβολή δαπανών έρευνας** εκ μέρους των μεταπτυχιακών φοιτητών είναι σήμερα όχι μόνο δίκαιη, αλλά και αναγκαία, προκειμένου να καταστεί **βιώσιμη η λειτουργία των Π.Μ.Σ.** μέχρι η πολιτεία να αποφασίσει να διαθέσει τα απαραίτητα κονδύλια για το σκοπό αυτό.

Η κρατική χρηματοδότηση όλων των Π.Μ.Σ. θα ήταν μία λύση. Αυτό όμως δεν έγινε στο παρελθόν και δύσκολα θα γίνει στο μέλλον. Εκείνο που θα συνέβαλε μερικώς στην επίλυση του προβλήματος είναι η παροχή υποτροφιών εκ μέρους της πολιτείας για τις μεταπτυχιακές σπουδές τόσο των ήδη εργαζομένων στο δημόσιο τομέα, όσο και των μελλοντικών της στελεχών. Το ίδιο θα μπορούσε να γίνει και από τους ιδιωτικούς φορείς.

Η παιδεία δεν επιτρέπεται να εκλαμβάνεται ως οικονομικά ανταλλάξιμο προϊόν, ούτε η εκπαίδευση να αποτιμάται με οικονομικούς όρους, διότι τότε αναιρείται η ηθική και ιστορική διάσταση της γνώσης ως αποκλειστικού και αδιαμφισβήτητου δικαιώματος κάθε μέλους της κοινωνίας. Το πρόβλημα της βιωσιμότητας των μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών δεν επιλύεται ούτε με την αναζήτηση χορηγών ούτε με μετακύλιση του προβλήματος στους φοιτητές, αλλά με την ανάληψη από μέρους της πολιτείας της αποκλειστικής ευθύνης παροχής της γνώσης δωρεάν και χωρίς προϋποθέσεις σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.



Η αμφισβήτηση ενός κοινωνικού κεκτημένου



του **Δημήτρη Αραβαντινού**
αναπληρωτή καθηγητή
του Τμήματος
Πολιτικών Μηχανικών Α.Π.Θ.

Γνωστό το πρόβλημα, γνωστό και το δίλημμα. Άγνωστες οι συνέπειες και τα παρεπόμενα μιας αβασάνιστης απόφασης, που τείνει να παρασυρθεί από την ευκαιριακά κρατούσα σήμερα κεφαλαιοκρατική αντίληψη του ωφελιμισμού και της ανταποδοτικότητας.

Ο λόγος για τη βιωσιμότητα των μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών, τα περισσότερα των οποίων ισορροπούν πλέον σε τεντωμένο σκοινί και αναζητούν πόρους για να επιζήσουν, ελπίζοντας μόνο στο μεταφυσικό θαύμα. Την ίδρυσή τους ενθάρρυνε στα πρώτα τους βήματα η ίδια η πολιτεία, εντάσσοντάς τα και ουσιαστικά στηρίζοντάς τα οικονομικά μέσω των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης, τα γνωστά Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. Μόνο που η οικονομική ενίσχυση προβλεπόταν για τα πρώτα χρόνια της λειτουργίας τους. Στο διάστημα αυτό τα ίδια τα τμήματα όφειλαν να αναζητήσουν πηγές χρηματοδότησης, που θα επέτρεπαν στα προγράμματα αυτά να σταθούν κατόπιν αυτοδύναμα στα πόδια τους. Δεν έγινε όμως έτσι, διότι η εξεύρεση πόρων προϋπέθετε ανατροπή των ιδίων των προϋποθέσεων της εκπαίδευσης. Μέχρι που ήρθε η περίοδος των ισχνών αγελάδων. Σε άλλα προγράμματα η χρηματοδότηση περιορίστηκε στο ελάχιστο και σε πολλά κόπηκε ολοσχερώς.

Η αυτοπαγίδευση σ' ένα απατηλό πρόβλημα

Έτσι, το οικονομικό πρόβλημα εμφανίστηκε για πρώτη φορά σε πραγματική διάσταση και το δίλημμα τέθηκε σε προγραμματική βάση: Ή η πολιτεία θα παρείχε την απαραίτητη χρηματοδότηση από τον κρατικό προϋπολογισμό ή τα τμήματα θα κάλυπταν μόνα τους τα έξοδα λειτουργίας των προγραμμάτων. Και επειδή βεβαίως η κρατική επιχορήγηση ούτε ως ανέκδοτο μπορούσε να υιοθετηθεί, η επιλογή της αυτοδύναμης επιβίωσης πρόβαλε ως μονόδρομος. Πώς θα συνέβαινε άλλωστε κάτι διαφορετικό, αφού η ευρωπαϊκή φιλοσοφία ανάπτυξης μεταπτυχιακού κύκλου σπουδών διείπετο από το πνεύμα της «ανταγωνιστικότητας» και της οικονομίας της αγοράς και όχι από αυτό της γνώσης ως εργαλείου επιστημονικής κατάρτισης και πνευματικής καλλιέργειας; Καθώς μάλιστα στα περισσότερα τμήματα τα διαθέσιμα κονδύλια δεν επαρκούν ούτε καν για τις ανάγκες των προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών, αναπόφευκτο ήταν να αναζητηθούν πηγές χρηματοδότησης έξωθεν. Αλλά και πάλι το τοπίο παρέμεινε θολό. Οι καλούμενοι «χορηγοί» δύσκολα βάζουν το χέρι στην τσέπη, αν το όφελος δεν προκύπτει άμεσο και ορατό. Ίσως και τα ίδια τα πανεπιστήμια, στελεχωμένα σε μεγάλο βαθμό από μια γενιά που έζησε την εποχή της αμφισβήτησης και κάποτε πίστεψε σ' αυτήν, να διατηρούν ακόμη ψήγματα αντιστάσεων, που δυναμώνουν μπροστά στον κίνδυνο της αχαλίνωτης εμπορευματοποίησης κάθε κοινωνικού αγαθού.

Έτσι το πρόβλημα αναζητά τη λύση του, μετακυλιόμενο στους άμεσα ενδιαφερόμενους, στους μεταπτυχιακούς φοιτητές, που καλούνται να καταβάλουν δίδακτρα ως αντίτιμο των σπουδών τους. Και για να χαθούν και οι τελευταίες ενοχές και να εξαγισθούν κάποιες αμφιταλαντευόμενες ακόμη συνειδήσεις τα δίδακτρα μεταβαπτίζονται σε «οικονομική ενίσχυση», «οικονομική συμβολή» και άλλα ανάλογα εύηχα, φροντίζοντας να συνοδεύονται από τη διευκρινιστική αιτιολόγηση ότι θα χρησιμοποιηθούν για τις λειτουργικές ανάγκες του προγράμματος και όχι για αμοιβές καθηγητών.

Μόνο που με τον τρόπο αυτό για μια ακόμη φορά βλέπουμε το δένδρο και χάνουμε το δάσος. Αντιμετωπίζουμε το θέμα επιφανειακά και -εκόντες άκοντες- αποδεχόμαστε άκριτα μια αντίληψη, που θέλει την οικονομία της ελεύθερης αγοράς να επικυριαρχεί σε κάθε έκφανση της ζωής μας και να δημιουργεί πρωτόγνωρες συνθήκες, που αλλοιώνουν την καθαρότητα στόχων και οραμάτων και τείνουν να ανατρέψουν κάθε κοινωνική κατάκτηση.

Οι συνέπειες μιας θεσμοθέτησης

Λησμονούμε ίσως ότι η παιδεία μαζί με την υγεία αποτελούν πρώτιστα κοινωνικά αγαθά, η παροχή των οποίων δεν επιτρέπεται να εξαρτάται από την αγοραστική δύναμη του καθενός. Η καθιέρωση διδάκτρων, όποιο όνομα και αν φέρουν αυτά, αφενός αναιρεί τη βασική αρχή που θέλει την παιδεία δημόσιο αγαθό και κοινωνικό δικαίωμα και αφετέρου θεσμοθετεί μια νέα αντίληψη, που ανατρέπει τη μέχρι τώρα ιστορική και ηθική διάσταση της γνώσης και των προϋποθέσεων της. Η γνώση δεν παύει να είναι το εργαλείο, με το οποίο ο άνθρωπος ανακαλύπτει τον κόσμο που τον περιβάλλει και κάθε απόπειρα επιβολής προϋποθέσεων για την απόκτησή της, μπορεί να εκληφθεί μόνον ως προσχηματική τροχοπέδη που συντηρεί την κοινωνική ανισότητα.

Το επιχείρημα ότι το ύψος των διδάκτρων στα περισσότερα τμήματα που τα έχουν θεσμοθετήσει είναι σχετικά χαμηλό και γενικά προσίτο στη σύγχρονη ελληνική οικογένεια, είναι απατηλό και αποπροσανατολιστικό, καθώς επιχειρεί να μετατρέψει το κόστος των μεταπτυχιακών σπουδών από ατομική υπόθεση σε οικογενειακή. Ο υποψήφιος μεταπτυχιακός φοιτητής στην ηλικία των 23 με 25 ετών, όταν ετοιμάζεται να ξεκινήσει τις μεταπτυχιακές του σπουδές, δεν έχει προλάβει να ενταχθεί στην παραγωγή. Το πραγματικό του εισόδημα είναι ακόμη μηδενικό και για να ανταποκριθεί στο κόστος των σπουδών του, όσο χαμηλό και αν είναι αυτό, εξωθείται σε παράταση της οικονομικής εξάρτησης από την οικογένειά του, γεγονός που έρχεται σε πλήρη αντίθεση με την αντίληψη που τον θέλει αυτοδύναμο και ανεξάρτητο, έτοιμο να ενταχθεί στην παραγωγική διαδικασία. Βεβαίως -το αυτονόητο- κανείς δεν εξασφαλίζει ότι τα δίδακτρα, αφ' ής στιγμής θα θεσμοθετηθούν, θα παραμείνουν χαμηλά και στο διηνεκές. Τουναντίον, το χρήμα ούτε σε θεό πιστεύει, ούτε συναίσθημα έχει...



Η αμφισβήτηση ενός κοινωνικού κεκτημένου

Το επιχείρημα ότι το ύψος των διδάκτρων στα περισσότερα τμήματα που τα έχουν θεσμοθετήσει είναι σχετικά χαμηλό και γενικά προσιτό στη σύγχρονη ελληνική οικογένεια, είναι απατηλό και αποπροσανατολιστικό, καθώς επιχειρεί να μετατρέψει το κόστος των μεταπτυχιακών σπουδών από ατομική υπόθεση σε οικογενειακή. Ο υποψήφιος μεταπτυχιακός φοιτητής στην ηλικία των 23 με 25 ετών, όταν ετοιμάζεται να ξεκινήσει τις μεταπτυχιακές του σπουδές, δεν έχει προλάβει να ενταχθεί στην παραγωγή.

Υπάρχει και η άποψη που θεωρεί τις μεταπτυχιακές σπουδές ως την «πολυτέλεια» της παιδείας. Κατά συνέπεια ως είδος πολυτελείας αφενός δεν μπορεί να απευθύνεται σε όλους και αφετέρου δεν μπορεί να χρηματοδοτείται από την πολιτεία με έξοδα του κοινωνικού συνόλου. Μόνο που η αντίληψη αυτή αυτοαναίρεται από την ίδια την ύπαρξη των μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών, διότι τότε ποιος ο λόγος στήριξης σε τόσο μεγάλη έκταση ενός είδους πολυτελείας τεταρτοβάθμιας εκπαίδευσης, όταν μάλιστα αντιμετωπίζει σοβαρή οικονομική δυσπραγία η τριτοβάθμια; Και γιατί η ίδια η ελεύθερη αγορά, που έχει τόσο πολύ θεοποιηθεί, αξιολογεί και επιζητεί πλέον ανώτερου επιπέδου σπουδές, αντιμετωπίζοντας ενίοτε απαξιωτικά τους τίτλους σπουδών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης; Στο ίδιο πνεύμα, η ίδια η κοινωνία, με βάση τα ισχύοντα πρότυπα, αρχίζει να θεωρεί την τεταρτοβάθμια εκπαίδευση όχι μόνον ικανή, αλλά και αναγκαία προϋπόθεση για ασφαλή κοινωνική ένταξη και επιτυχή επαγγελματική ανέλιξη.

Η παιδεία δεν μπορεί παρά να είναι μόνο δωρεάν

Ωστόσο, ανεξάρτητα από την επιχειρηματολογία εκάστης πλευράς, το ερώτημα συνεχίζει να παραμένει αυτούσιο: Υπάρχει τρόπος να καταστούν βιώσιμα τα μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών, χωρίς να μετακυλούν το πρόβλημα στον πλέον αδύναμο κρίκο;

Η απάντηση είναι κατηγορηματικά θετική, υπό την προϋπόθεση πάντοτε της αποδοχής ορισμένων θεμελιωδών αρχών:

- Ότι η παιδεία αποτελεί ζήτημα δημόσιου ενδιαφέροντος και αδιαμφισβήτητο κοινωνικό αγαθό, προσιτό σε όλους και ανεξάρτητα από οικονομική κατάσταση και κοινωνική ένταξη.
- Ότι η γνώση έχει ηθική και όχι εμπορευματική διάσταση.
- Ότι η παιδεία δεν αποτελεί πεδίο οικονομικής επένδυσης και συναλλαγής και επομένως δεν λειτουργεί με αγοραία κριτήρια.
- Ότι οι συνθήκες αγοράς δεν επιτρέπεται να αναδεικνύονται σε παράγοντα, που προσδιορίζει τους στόχους και της κατευθύνσεις της εκπαίδευσης.

Αν τα παραπάνω είναι κοινώς αποδεκτά, δεν υφίσταται ούτε υποψία διλήμματος για το τι μέλλει γενέσθαι. Η επιλογή αποτελεί μονόδρομο: Η γνώση οφείλει να παρέχεται απολύτως δωρεάν και οι σπουδές, ανεξαρτήτου βαθμίδας, να αποτελούν υποχρέωση αποκλειστικά και μόνο της πολιτείας. Οι μεταπτυχιακές σπουδές φαντάζουν σήμερα ως όραμα ανάλογο αυτού της μεταπολεμικής κοινωνίας του περασμένου αιώνα. Η αναλογία προπτυχιακών προς μεταπτυχιακούς φοιτητές είναι περίπου η ίδια με την αναλογία αποφοίτων γυμνασίου προς πτυχιούχους πανεπιστημίου της δεκαετίας του '60. Αν η δωρεάν παιδεία αποτελούσε τότε πρωταρχικό αίτημα που ξεσήκωσε τους αγώνες του «15%» και η καθιέρωσή της θεωρήθηκε κοινωνική κατάκτηση, γιατί στη σημερινή εποχή της εξελιγμένης τεχνολογίας και των υψηλότερων γνωστικών απαιτήσεων η δωρεάν παροχή της γνώσης στην τεταρτοβάθμια πλέον εκπαίδευση θεωρείται πολυτέλεια και η καθιέρωσή της κοινωνική επιβάρυνση;

Εκτός πάλι αν οι κοινωνικές μας κεραίες είναι επιλεκτικά προσανατολισμένες...



Τα μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών του Α.Π.Θ.

Στον πίνακα που ακολουθεί στις επόμενες σελίδες παρουσιάζονται τα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών (Π.Μ.Σ.) του κάθε τμήματος ή τα διατμηματικά (Δ.Π.Μ.Σ.) με τη συνεργασία δύο ή περισσότερων τμημάτων του Α.Π.Θ. ή άλλων πανεπιστημίων της χώρας.

Δεν γίνεται αναφορά στις μεταπτυχιακές σπουδές που οδηγούν στη λήψη διδακτορικού διπλώματος, καθώς η δυνατότητα εκπόνησης διδακτορικής διατριβής παρέχεται σχεδόν από όλα τα τμήματα, είτε στο πλαίσιο των μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών είτε ανεξάρτητα, στα τμήματα εκείνα που δεν έχουν θεσμοθετημένα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών.

Τμήμα	Πρόγραμμα	Τίτλος / ειδικεύσεις	Πληροφορίες
Θεολογίας	ΠΜΣ	Θεολογίας (5 ειδικεύσεις): - Ερμηνευτική Θεολογία, - Ιστορική Θεολογία, - Πρακτική Θεολογία, - Συστηματική Θεολογία, - Οικουμενική Θεολογία.	Ε. Παυλίδου-Βαρνάβα, Ε. Δήμου-Καπράλου, τηλ.: 2310/99-6980, 99-6981, φαξ: 2310/99-6991, ιστοσελίδα: http://www.auth.gr/theo
Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας	ΠΜΣ	Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας (4 ειδικεύσεις): - Αγία Γραφή και Πατερική Γραμματεία, - Ιστορία της Εκκλησίας και Δογματική Θεολογία, - Κανονικό Δίκαιο και Ποιμαντική, - Λειτουργική - Χριστιανική Αρχαιολογία και Τέχνη.	Ε. Πλακιά-Παπαγεωργίου, τηλ.: 2310/99-6681, φαξ: 2310/99-6689, ιστοσελίδα: http://www.past.auth.gr
Φιλολογίας	ΠΜΣ	Φιλολογίας (8 ειδικεύσεις): - Αρχαία Ελληνική Φιλολογία, - Μεσαιωνική Φιλολογία, - Νεοελληνική Φιλολογία, - Λατινική Φιλολογία, - Εφαρμοσμένη Γλωσσολογία, - Θεωρητική Γλωσσολογία, - Ιστορική και Βαλκανική Γλωσσολογία, - Γενική και Συγκριτική Γραμματολογία.	Γραμματεία Τμήματος, Π. Θεοδοσιάδη, τηλ.: 2310/99-5260, ιστοσελίδα: http://www.auth.gr/lit/metaspoudes.html
Φιλολογίας	ΔΠΜΣ (συντονίζει)	Γλωσσική Επικοινωνία και η Νεοελληνική ως Δεύτερη/Ξένη Γλώσσα (2 ειδικεύσεις): - Γλωσσική Επικοινωνία - Νέα Ελληνικά ως Δεύτερη /Ξένη Γλώσσα	Ο. Τσακνάκη, Παλαιό Κτίριο Φιλοσοφικής, 2 ^{ος} όροφος, γραφείο 309, τηλ./φαξ: 2310/99-7409, ηλεκτρ. διεύθ.: tsaknaki@lit.auth.gr , ιστοσελίδα: http://www.auth.gr/lit/metaspoudes.html
Φιλολογίας	ΔΠΜΣ (συντονίζει)	Νεοελληνικές Σπουδές και Πολιτισμός	Νέο Κτίριο Φιλοσοφικής, γραφείο 424, τηλ.: 2310/99-7007, ιστοσελίδα: http://www.auth.gr/lit/metaspoudes.html
Φιλολογίας	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία και Πολιτισμός	Βλέπε Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, που συ- ντονίζει το πρόγραμμα.
Φιλολογίας	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Διερμηνεία και Μετάφραση	Βλέπε Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, που συ- ντονίζει το πρόγραμμα.

Τμήμα	Πρόγραμμα	Τίτλος / ειδikeύσεις	Πληροφορίες
Ιστορίας και Αρχαιολογίας	ΠΜΣ	Ιστορίας και Αρχαιολογίας (9 ειδikeύσεις): - Αρχαία Ιστορία, - Βυζαντινή και Μεσαιωνική Ιστορία, - Νεότερη και Σύγχρονη Ελληνική και Ευρωπαϊκή Ιστορία, - Ιστορία Χωρών Χερσονήσου του Αίμου και Τουρκολογία, - Λαογραφία - Κοινωνική Ανθρωπολογία, - Προϊστορική Αρχαιολογία, - Κλασική Αρχαιολογία, - Βυζαντινή Αρχαιολογία, - Ιστορία της Τέχνης.	Ξ. Παπαδοπούλου, τηλ.: 2310/99-5225, φαξ: 2310/99-5222, ιστοσελίδα: http://rotonda.hist.auth.gr
Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής	ΠΜΣ	Φιλοσοφίας (2 ειδikeύσεις): - Ιστορία της Φιλοσοφίας, - Συστηματική Φιλοσοφία.	Ν. Μινοβιούδη, Παλαιό Κτίριο Φιλοσοφικής, γραφ. 206, τηλ.: 2310/99-7319, φαξ: 2310/99-5209, ιστοσελίδα: http://www.auth.gr/edlit/html/spoudes/meta/philocentral.html
Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής	ΠΜΣ	Εφαρμογές στη Σχολική Παιδαγωγική και τη δια Βίου Εκπαίδευση (2 ειδikeύσεις): - Σχολική Παιδαγωγική, - Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση.	Β. Κατσαουνίδου, Π. Χατζηπαναγιώτου, Παλαιό Κτίριο Φιλοσοφικής, γραφεία 216 & 115, τηλ./φαξ: 2310/99-7358, 99-7351 ηλεκτρ. διεύθ.: grampedag@edlit.auth.gr , voulacha@edlit.auth.gr , ιστοσελίδα: http://www.auth.gr/edlit/html/spoudes/meta/pedag/info.html
Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής	ΔΠΜΣ (συντονίζει)	Ειδikeυση Εκπαιδευτικών και Σχολικών Ψυχολόγων στην Παιδαγωγική της Ισότητας των Φύλων – Προωθώντας την Ιδεολογία της Ισότητας στην Εκπαιδευτική Διαδικασία	Β. Κατσαουνίδου, Παλαιό Κτίριο Φιλοσοφικής, γραφ. 216, τηλ./φαξ: 2310/99-7358, 99-7351 ηλεκτρ. διεύθ.: grampedag@edlit.auth.gr
Ψυχολογίας	ΠΜΣ	Γνωστική Ψυχολογία	Ε. Αυγερινού, τηλ.: 2310/99-7313, φαξ: 2310/99-7384, ηλεκτρ. διεύθ.: kyriaki@psy-auth.gr , eleni@psy-auth.gr ιστοσελίδα: http://www.relax-now.gr/host/psy_auth_gr/Spoudes/Metaptixiako/Ghostiki/perigraphi_pg_gnostikis.htm
Ψυχολογίας	ΠΜΣ	Κοινωνική Κλινική Ψυχολογία	Ε. Αυγερινού, τηλ.: 2310/99-7313, φαξ: 2310/99-7384, ηλεκτρ. διεύθ.: kyriaki@psy-auth.gr , eleni@psy-auth.gr ιστοσελίδα: http://www.relax-now.gr/host/psy_auth_gr/Spoudes/Metaptixiako/Kliniki/Perigraphi-pg-klinikis.htm
Ψυχολογίας	ΠΜΣ	Κοινωνική Κλινική Ψυχολογία Εξαρτήσεων και Ψυχοκοινωνικών Προβλημάτων	Ε. Αυγερινού, τηλ.: 2310/99-7313, φαξ: 2310/99-7384, ηλεκτρ. διεύθ.: kyriaki@psy-auth.gr , eleni@psy-auth.gr ιστοσελίδα: http://www.relax-now.gr/host/psy_auth_gr/Spoudes/Metaptiako/Exartisis/perigraphi-pg-exartiseon.htm
Ψυχολογίας	ΠΜΣ	Σχολική και Εξελικτική Ψυχολογία	Ε. Αυγερινού, τηλ.: 2310/99-7313, φαξ: 2310/99-7384, ηλεκτρ. διεύθ.: kyriaki@psy-auth.gr , eleni@psy-auth.gr ιστοσελίδα: http://www.relax-now.gr/host/psy_auth_gr/Spoudes/Metaptixiako/Sxoliki/perigraphi-pg-sxolikis.htm
Ψυχολογίας	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Ειδikeυση Εκπαιδευτικών και Σχολικών Ψυχολόγων και Παιδαγωγική της Ισότητας των Φύλων	Βλέπε Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, που συντονίζει το πρόγραμμα.
Ψυχολογίας	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Προηγμένα Συστήματα Υπολογιστών και Επικοινωνιών	Βλέπε Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών, που συντονίζει το πρόγραμμα.
Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	ΠΜΣ	Αγγλική Γλώσσα και Φιλολογία (3 ειδikeύσεις): - Αγγλική Λογοτεχνία και Πολιτισμός, - Αμερικανική Λογοτεχνία και Πολιτισμός, - Θεωρητική και Εφαρμοσμένη Γλωσσολογία.	Γραμματεία Τμήματος, τηλ.: 2310/99-5179, φαξ: 2310/99-5168, ηλεκτρ. διεύθ.: boklund@enl.auth.gr http://www.enl.auth.gr/post/findex.html

Τμήμα	Πρόγραμμα	Τίτλος / ειδικεύσεις	Πληροφορίες
Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	ΔΠΜΣ (συντονίζει)	Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία και Πολιτισμός	Γραμματεία Τμήματος, τηλ.: 2310/99-5179, φαξ: 2310/99-5168, ηλεκτρ. διεύθ.: boklund@enl.auth.gr http://www.enl.auth.gr/post/findex.html
Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	ΔΠΜΣ (συντονίζει)	Διερμηνεία και Μετάφραση	Γραμματεία Τμήματος, τηλ.: 2310/99-5179, φαξ: 2310/99-5168, ηλεκτρ. διεύθ.: boklund@enl.auth.gr, http://www.enl.auth.gr/post/findex.html
Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Νεοελληνικές Σπουδές και Πολιτισμός	Βλέπε Τμήμα Φιλολογίας, που συντονίζει το πρόγραμμα.
Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	ΠΜΣ	Γαλλική Λογοτεχνία (3 ειδικεύσεις): - Θεωρία της Λογοτεχνίας και του Θεάτρου, - Ιστορία της Λογοτεχνίας και του Πολιτισμού, - Συγκριτική Γραμματολογία και Γαλλοφωνία.	Γραμματεία Τμήματος, τηλ.: 2310/99-5176, 99-5178, φαξ: 2310/99-5172, ηλεκτρ. διεύθ.: lgkavou@frl.auth.gr, ιστοσελίδα: http://www.frl.auth.gr/gr/indexgr.html
Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	ΔΠΜΣ (συντονίζει)	Επιστήμες της Γλώσσας και της Επικοινωνίας (4 ειδικεύσεις): - Διδακτική των Γλωσσών, - Μεταφρασεολογία, - Κοινωνιογλωσσολογία, - Εφαρμογές της Τεχνολογίας στις Επιστήμες της Γλώσσας και της Επικοινωνίας.	Γραμματεία Τμήματος, Μ. Λεονταρά, τηλ.: 2310/99-5176-8, φαξ: 2310/99-5172, ηλεκτρ. διεύθ.: lgkavou@frl.auth.gr
Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία και Πολιτισμός	Βλέπε Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, που συντονίζει το πρόγραμμα.
Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Διερμηνεία και Μετάφραση	Βλέπε Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, που συντονίζει το πρόγραμμα.
Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Επιστήμες της Γλώσσας και της Επικοινωνίας	Βλέπε Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, που συντονίζει το πρόγραμμα.
Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία και Πολιτισμός	Βλέπε Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, που συντονίζει το πρόγραμμα.
Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Διερμηνεία και Μετάφραση	Βλέπε Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, που συντονίζει το πρόγραμμα.
Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Επιστήμες της Γλώσσας και της Επικοινωνίας	Βλέπε Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, που συντονίζει το πρόγραμμα.
Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία και Πολιτισμός	Βλέπε Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, που συντονίζει το πρόγραμμα.
Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Διερμηνεία και Μετάφραση	Βλέπε Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, που συντονίζει το πρόγραμμα.
Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Μετάφραση – Μεταφρασεολογία	Το πρόγραμμα συντονίζει το Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών.
Φυσικής	ΠΜΣ	Ηλεκτρονική Φυσική (Ραδιοηλεκτρολογία)	Γραμματεία Τμήματος, τηλ.: 2310/99-8550, ηλεκτρ. διεύθ.: elecom@physics.auth.gr, ιστοσελίδα: http://elecom.physics.auth.gr
Φυσικής	ΠΜΣ	Φυσική του Περιβάλλοντος	τηλ.: 2310/99-8159, φαξ: 2310/284602, ιστοσελίδα: http://www.physics.auth.gr/pstudies
Φυσικής	ΠΜΣ	Φυσική Υλικών	Γ. Δημητρακόπουλος, τηλ.: 2310/99-8023, φαξ: 2310/99-8061, ηλεκτρ. διεύθ.: gdim@auth.gr, ιστοσελίδα: http://mp00.physic.auth.gr/materials
Φυσικής	ΠΜΣ	Υπολογιστική Φυσική	Γραμματεία Τμήματος, τηλ.: 2310/99-8550, ιστοσελίδα: http://www.physics.auth.gr/pstudies

Τμήμα	Πρόγραμμα	Τίτλος / ειδikeύσεις	Πληροφορίες
Φυσικής	ΔΠΜΣ (συντονίζει)	Νανοεπιστήμες και Νανοτεχνολογία	Γραμματεία Τμήματος, τηλ.: 2310/99-8189, 99-8129, ιστοσελίδα: http://nn.physics.auth.gr
Μαθηματικών	ΠΜΣ	Μαθηματικά (3 ειδikeύσεις): - Θεωρητικά Μαθηματικά, - Στατιστική και Επιχειρησιακή Έρευνα, - Θεωρητική Πληροφορική & Θεωρία Συστημάτων & Ελέγχου.	Ι. Τσικαλουδάκη-Πανυτσίδου, τηλ.: 2310/99-8423, φαξ: 2310/99-7983, ηλεκτρ. διεύθ.: maths-pms@auth.gr , ιστοσελίδα: http://www.math.auth.gr/studies_grad.htm
Χημείας	ΠΜΣ	Χημεία (10 ειδikeύσεις): - Ανόργανη Χημεία, - Κβαντική και Υπολογιστική Χημεία, - Βιοχημεία, - Οργανική Χημεία, - Προχωρημένη Χημική Ανάλυση, - Χημεία Περιβάλλοντος, - Φυσική Χημεία Υλικών και Ηλεκτροχημεία, - Χημική Τεχνολογία, - Χημεία και Τεχνολογία Πολυμερών, - Χημεία και Τεχνολογία Τροφίμων.	Λ. Σταυρακάκη, τηλ.: 2310/99-7680, Α. Καρακάση, τηλ.: 2310/99-7650, ηλεκτρ. διεύθ.: orfeas@chem.auth.gr , ιστοσελίδα: http://www.chem.auth.gr
Χημείας	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Νανοεπιστήμες και Νανοτεχνολογία	<i>Βλέπε Τμήμα Φυσικής, που συντονίζει το πρόγραμμα.</i>
Χημείας	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Διεργασία και Τεχνολογία Προηγμένων Υλικών	<i>Βλέπε Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών, που συντονίζει το πρόγραμμα.</i>
Χημείας	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Διδακτική της Χημείας και Νέες Εκπαιδευτικές Τεχνολογίες	<i>Το πρόγραμμα συντονίζει το Τμήμα Χημείας του Πανεπιστημίου Αθηνών.</i>
Χημείας	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Οργανική Σύνθεση και Εφαρμογές στη Χημική Βιομηχανία	<i>Το πρόγραμμα συντονίζει το Τμήμα Χημείας του Πανεπιστημίου Αθηνών.</i>
Χημείας	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Χημική Ανάλυση –Έλεγχος Ποιότητας	<i>Το πρόγραμμα συντονίζει το Τμήμα Χημείας του Πανεπιστημίου Αθηνών.</i>
Χημείας	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Απομόνωση και Σύνθεση Φυσικών Προϊόντων με Βιολογική Δραστικότητα	<i>Το πρόγραμμα συντονίζει το Τμήμα Χημείας του Πανεπιστημίου Κρήτης.</i>
Χημείας	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Βιοανόργανη Χημεία	<i>Το πρόγραμμα συντονίζει το Τμήμα Χημείας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.</i>
Βιολογίας	ΠΜΣ	Βιολογία (3 ειδikeύσεις): - Εφαρμοσμένη Γενετική και Βιοτεχνολογία, - Περιβαλλοντική Βιολογία, - Υδροβιολογία και Υδατοκαλλιέργειες.	Γραμματεία Τμήματος, Γ. Δημητριάδου-Χατζοπούλου, τηλ.: 2310/99-8280, ιστοσελίδα: http://www.bio.auth.gr
Βιολογίας	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Νανοεπιστήμες και Νανοτεχνολογία	<i>Βλέπε Τμήμα Φυσικής, που συντονίζει το πρόγραμμα.</i>
Βιολογίας	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Αειφορική Διαχείριση Προστατευόμενων Περιοχών	<i>Το πρόγραμμα συντονίζει το Τμήμα Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.</i>
Γεωλογίας	ΠΜΣ	Γεωλογία (6 ειδikeύσεις): - Τεκτονική και Στρωματολογία, - Εφαρμοσμένη και Περιβαλλοντική Γεωλογία, - Ορυκτοί Πόροι - Περιβάλλον, - Γεωφυσική, - Πετρολογία - Γεωχημεία, - Γεωγραφία και Περιβάλλον.	Γραμματεία Τμήματος, Χ. Χατζηχριστοδούλου, τηλ.: 2310/99-8470, ηλεκτρ. διεύθ.: chrchatz@geo.auth.gr ιστοσελίδα: http://www.geo.auth.gr/gr_metapyxiaka_gewlogia_programma.htm
Γεωλογίας	ΠΜΣ	Μετεωρολογία - Κλιματολογία	Γραμματεία Τμήματος, Χ. Χατζηχριστοδούλου, τηλ.: 2310/99-8470, ηλεκτρ. διεύθ.: chrchatz@geo.auth.gr ιστοσελίδα: http://www.geo.auth.gr/gr_metapyxiaka_metewrologia_programma.htm

Τμήμα	Πρόγραμμα	Τίτλος / ειδικεύσεις	Πληροφορίες
Πληροφορικής	ΠΜΣ	Πληροφορικής (4 ειδικεύσεις): - Ψηφιακά Μέσα, - Επικοινωνιακά Συστήματα και Τεχνολογίες, - Πληροφοριακά Συστήματα, - Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση.	Γραμματεία Τμήματος, Α. Δαλτσίδου τηλ.: 2310/99-8310, φαξ: 2310/99-8310, ηλεκτρ. διεύθ.: info@csd.auth.gr ιστοσελίδα: http://www.csd.auth.gr
Πληροφορικής	ΔΠΜΣ (συντονίζει)	Πληροφορική και Διοίκηση	Γραμματεία Τμήματος, τηλ.: 2310/99-8410, 99-8420, 99-8436, φαξ: 2310/99-8310, ηλεκτρ. διεύθ.: info@csd.auth.gr ιστοσελίδα: http://www.csd.auth.gr/dpms/ announcement.html
Πληροφορικής	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Προηγμένα Συστήματα Υπολογιστών και Επικοινωνιών	Βλέπε Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών, που συντονίζει το πρόγραμμα.
Νομικής	ΠΜΣ	Νομικής (6 ειδικεύσεις): - Αστικού, Αστικού Δικονομικού και Εργατικού Δικαίου, - Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικών Επιστημών, - Διεθνών Σπουδών, - Εμπορικού και Οικονομικού Δικαίου, - Ιστορίας, Φιλοσοφίας και Κοινωνιολογίας του Δικαίου, - Ποινικών & Εγκληματολογικών Επιστημών.	Α. Φερμάνη, τηλ.: 2310/99-5268, φαξ: 2310/99-5272, ιστοσελίδα: http://www.auth.gr/law/Metaptyxiaka.htm
Οικονομικών Επιστημών	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Πληροφορική και Διοίκηση	Βλέπε Τμήμα Πληροφορικής, που συντονίζει το πρόγραμμα.
Γεωπονίας	ΠΜΣ	Αειφορική Γεωργία και Διαχείριση Φυσικών Πόρων (11 ειδικεύσεις): - Αγροτικής Οικονομίας, - Γενετικής Βελτίωσης & Φυσιολογίας Φυτών, - Γενετικής Βελτίωσης, Αγροκομίας και Ζιζανιολογίας, - Επιστήμης Οπωροκηπευτικών, - Εγγείων Βελτιώσεων, - Γεωργικής Μηχανικής και Υδατικών Πόρων, - Εδαφολογίας και Διαχείρισης Εδαφικών Πόρων, - Επιστήμης Ζωϊκής Παραγωγής, - Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων, - Επιστημών Φυτοπροστασίας, - Οικολογίας - Διαχείρισης Αγροσυστημάτων.	Γραμματεία Τμήματος, Ε. Παρπούδη, Α. Κανδύλα, τηλ.: 2310/99-5194, 99-5187, φαξ: 2310/99-5189, ηλεκτρ. διεύθ.: mkaravas@agro.auth.gr, ιστοσελίδα: http://mserver.agro.auth.gr
Γεωπονίας	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Αρχιτεκτονική Τοπίου	Βλέπε Τμήμα Αρχιτεκτόνων, που συντονίζει το πρόγραμμα.
Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος	ΠΜΣ	Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος (5 ειδικεύσεις): - Δασική Παραγωγή - Προστασία Δασών - Φυσικού Περιβάλλοντος, - Λιβαδοπονία και Αγρία Πανίδα - Ιχθυοπονία Γλυκέων Υδάτων, - Σχεδιασμός & Ανάπτυξη Φυσικών Πόρων, - Δασοτεχνικά και Υδρονομικά Έργα, - Συγκομιδή και Τεχνολογία Δασικών Προϊόντων.	Γραμματεία Τμήματος, Π. Βαρβάλα, τηλ.: 2310/99-5196, φαξ: 2310/99-5202, ηλεκτρ. διεύθ.: eugeniap@for.auth.gr, ιστοσελίδα: http://www.auth.gr/forestry
Ιατρικής	ΠΜΣ	Ιατρική Ερευνητική Τεχνολογία	Εργαστήριο Ιατρικής Πληροφορικής, τηλ.: 2310/99-9272, φαξ: 2310/99-9263, ηλεκτρ. διεύθ.: promesi@med.auth.gr, ιστοσελίδα: http://lomiweb.med.auth.gr/promesi

Τμήμα	Πρόγραμμα	Τίτλος / ειδikeύσεις	Πληροφορίες
Ιατρικής	ΔΠΜΣ (συντονίζει)	Ιατρική Πληροφορική	Εργαστήριο Ιατρικής Πληροφορικής, τηλ.: 2310/99-9272, φαξ: 2310/99-9263, ηλεκτρ. διεύθ.: promesip@med.auth.gr, ιστοσελίδα: http://lomiweb.med.auth.gr/promesip
Ιατρικής	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Ιατρική Φυσική – Ακτινοφυσική	Το πρόγραμμα συντονίζει το Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Αθηνών. ιστοσελίδα: http://www.med.auth.gr/studies/post/medphys/gr
Ιατρικής	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Προηγμένα Συστήματα Υπολογιστών και Επικοινωνιών	Βλέπε Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών, που συντονίζει το πρόγραμμα.
Οδοντιατρικής	ΠΜΣ	Ορθοδοντική	Εργαστήριο Ορθοδοντικής, τηλ.: 2310/99-9556, 99-9557, φαξ: 2310/99-9549, ηλεκτρ. διεύθ.: egarefi@dent.auth.gr, ιστοσελίδα: http://www.auth.gr/dent/ortho/index.el.html
Οδοντιατρικής	ΠΜΣ	Οδοντιατρικής (9 ειδikeύσεις): - Ακίνητη Προσθετική-Προσθετική Εμφυτευματολογία, - Οδοντική και Ανωτέρα Προσθετική, - Ενδοδοντολογία, - Οδοντοφατνιακή Χειρουργική- Χειρουργική Εμφυτευματολογία- Ακτινολογία, - Στοματογναθοπροσωπική Χειρουργική, - Οδοντική Χειρουργική, - Περιοδοντολογία-Βιολογία Εμφυτευμάτων, - Στοματολογία, - Προληπτική και Κοινωνική Οδοντιατρική.	Σοφία Κυραμαρίδου, τηλ.: 2310999473, ηλεκτρ. διεύθ.: garefis@dent.auth.gr
Οδοντιατρικής	ΠΜΣ	Ορθοδοντική	Εργαστήριο Ορθοδοντικής, τηλ.: 2310/99-9556, 99-9557, φαξ: 2310/99-9549, ηλεκτρ. διεύθ.: egarefi@dent.auth.gr, ιστοσελίδα: http://www.auth.gr/dent/ortho/index.el.html
Φαρμακευτικής	ΠΜΣ	Φαρμακευτική (5 ειδikeύσεις): - Φαρμακοχημεία - Ανάπτυξη Φαρμακευτικών Ενώσεων, - Φαρμακευτική Τεχνολογία, - Φαρμακευτική Βιοτεχνολογία - Μοριακή Διαγνωστική, - Φαρμακολογία και Φαρμακευτική, - Φαρμακογνώση - Φυτικά Φαρμακευτικά Προϊόντα.	Γραμματεία Τμήματος, Γ. Πανέρης, τηλ.: 2310/99-7613, Ε. Μουζά, τηλ.: 2310/99-7623, Κ. Μητροκανέλος, τηλ.: 2310/99-7633, ηλεκτρ. διεύθ.: info@pharm.auth.gr
Φαρμακευτικής	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Παραγωγή και Έλεγχος Φαρμακευτικών Ενώσεων	Το πρόγραμμα συντονίζει το Πανεπιστήμιο Αθηνών.
Πολιτικών Μηχανικών	ΠΜΣ	Προστασία Περιβάλλοντος και Βιώσιμη Ανάπτυξη	Γραμματεία Τμήματος, Β. Γιάγκογλου-Τζιάκα, τηλ.: 2310/99-5698, φαξ: 2310/99-5862, ιστοσελίδα: http://www.civil.auth.gr/gr/index.html
Πολιτικών Μηχανικών	ΠΜΣ	Αντισεισμικός Σχεδιασμός Τεχνικών Έργων	Γραμματεία Τμήματος, Β. Γιάγκογλου-Τζιάκα, τηλ.: 2310/99-5698, φαξ: 2310/99-5862, ιστοσελίδα: http://www.civil.auth.gr/gr/index.html
Πολιτικών Μηχανικών	ΔΠΜΣ (συντονίζει)	Σχεδιασμός, Οργάνωση και Διαχείριση Συστημάτων Μεταφορών	Γραμματεία Τμήματος, Ε. Ζαχαράκη, τηλ.: 2310/99-5836, Β. Τζιάκα, τηλ.: 2310/99-5698, ηλεκτρ. διεύθ.: pgtransport@hermes.civil.auth.gr, ιστοσελίδα: http://hermes.civil.auth.gr/pgtransport
Πολιτικών Μηχανικών	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Προστασία, Συντήρηση και Αποκατάσταση Μνημείων Πολιτισμού	Βλέπε Τμήμα Αρχιτεκτόνων, που συντονίζει το πρόγραμμα.

Τμήμα	Πρόγραμμα	Τίτλος / ειδιεύσεις	Πληροφορίες
Αρχιτεκτόνων	ΔΠΜΣ (συντονίζει)	Προστασία, Συντήρηση και Αποκατάσταση Μνημείων Πολιτισμού (2 ειδιεύσεις): - Προστασία, Συντήρηση και Αποκατάσταση Αρχιτεκτονικών Μνημείων, - Προστασία, Συντήρηση και Αποκατάσταση Έργων Τέχνης και Μηχανισμών.	Σ. Τριανταφυλλίδη, Κτίριο Εδρών Πολυτεχνικής Σχολής, 8ος όροφος, τηλ.: 2310/99-5559, φαξ: 2310/99-5568, ηλεκτρ. διεύθ.: koskina@arch.auth.gr ιστοσελίδα: http://www.arch.auth.gr/interdepartmental/home.asp
Αρχιτεκτόνων	ΔΠΜΣ (συντονίζει)	Αρχιτεκτονική Τοπίου	Α. Παπαδοπούλου, Ε. Λιάκου, τηλ.: 2310/99-5473, 99-5566, φαξ: 2310/99-5578, ηλεκτρ. διεύθ.: anani@arch.auth.gr, ιστοσελίδα: http://www.arch.auth.gr/website/gr/index.html
Αρχιτεκτόνων	ΔΠΜΣ (συντονίζει)	Μουσειολογία	Τμήμα Αρχιτεκτόνων Δ' Τομέας, Σ. Μορτζικιάν, τηλ.: 2310/99-5543, φαξ: 2310/99-5552, ηλεκτρ. διεύθ.: sonia.auth@hotmail.com
Αγρονόμων Τοπογράφων Μηχανικών	ΠΜΣ	Γεωπληροφορική (4 ειδιεύσεις): - Τοπογραφικές Εφαρμογές Υψηλής Ακρίβειας, - Σύγχρονες Γαιωδαιτικές Εφαρμογές, - Διαχείριση Φωτογραμμετρικής Παραγωγής και Τηλεπισκόπησης σε Περιβάλλον ΣΓΠ, - Υδατικοί Πόροι.	Α. Γουλίδου, τηλ./φαξ: 2310/99-6112, ηλεκτρ. διεύθ.: goulidou@topo.auth.gr, ιστοσελίδα: http://www.topo.auth.gr/pggrad2/GEOGR.asp
Αγρονόμων Τοπογράφων Μηχανικών	ΠΜΣ	Τεχνικές και Μέθοδοι στην Ανάλυση, Σχεδιασμό και Διαχείριση του Χώρου (3 ειδιεύσεις): - Κτηματολόγιο και Διαχείριση Χωρικών Δεδομένων, - Χαρτογραφική Παραγωγή και Γεωγραφική Ανάλυση, - Οργάνωση και Διαχείριση Πόρων και Έργων Ανάπτυξης.	Α. Γουλίδου, τηλ./φαξ: 2310/99-6112, ηλεκτρ. διεύθ.: goulidou@topo.auth.gr, ιστοσελίδα: http://www.topo.auth.gr/pggrad2/ANGR.asp
Αγρονόμων Τοπογράφων Μηχανικών	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Προστασία, Συντήρηση και Αποκατάσταση Μνημείων Πολιτισμού	Βλέπε Τμήμα Αρχιτεκτόνων, που συντονίζει το πρόγραμμα.
Αγρονόμων Τοπογράφων Μηχανικών	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Σχεδιασμός, Οργάνωση και Διαχείριση Συστημάτων Μεταφορών	Βλέπε Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών, που συντονίζει το πρόγραμμα.
Μηχανολόγων Μηχανικών	ΠΜΣ	Διοίκηση Παραγωγικών Συστημάτων	Β. Κεχαγιά-Τοπαλοπούλου, τηλ.: 2310/99-6032, φαξ: 2310/99-6071, ιστοσελίδα: http://www.eng.auth.gr/mech/mech.html
Μηχανολόγων Μηχανικών	ΔΠΜΣ (συντονίζει)	Διεργασίες και Τεχνολογία Προηγμένων Υλικών	Γραμματεία ΔΠΜΣ, τηλ.: 231099-6008, φαξ: 231099-6069, ηλεκτρ. διεύθ.: dpms.dtpy@meng.auth.gr, tsipas@eng.auth.gr ιστοσελίδα: http://www.cheng.auth.gr/~dtpy/main.htm
Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών	ΠΜΣ	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών	Ε. Πέννα-Κουνταρδά, Ε. Μαυρίδου, τηλ.: 2310/99-6392, 99-6395, φαξ: 2310/99-6292, ηλεκτρ. διεύθ.: electron@ee.auth.gr
Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών	ΔΠΜΣ (συντονίζει)	Προηγμένα Συστήματα Υπολογιστών και Επικοινωνιών	Γραμματεία Τμήματος, Ε. Μαυρίδου, τηλ.: 2310/99-6392, 99-6395, ηλεκτρ. διεύθ.: evi@eng.auth.gr, ιστοσελίδα: http://genesis.ee.auth.gr/pg_stud_ii/index.htm
Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Προστασία, Συντήρηση και Αποκατάσταση Έργων Τέχνης	Βλέπε Τμήμα Αρχιτεκτόνων, που συντονίζει το πρόγραμμα.
Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Διεργασίες και Τεχνολογία Προηγμένων Υλικών	Βλέπε Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών, που συντονίζει το πρόγραμμα.

Τμήμα	Πρόγραμμα	Τίτλος / ειδikeύσεις	Πληροφορίες
Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Ιατρική Πληροφορική	Βλέπε Τμήμα Ιατρικής, που συντονίζει το πρόγραμμα.
Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Επιστήμες της Γλώσσας και της Επικοινωνίας	Βλέπε Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, που συντονίζει το πρόγραμμα.
Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Γλωσσική Επικοινωνία και η Νεοελληνική ως Δεύτερη/Ξένη Γλώσσα	Βλέπε Τμήμα Φιλολογίας, που συντονίζει το πρόγραμμα.
Χημικών Μηχανικών	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Προστασία, Συντήρηση και Αποκατάσταση Έργων Τέχνης και Μηχανισμών	Βλέπε Τμήμα Αρχιτεκτόνων, που συντονίζει το πρόγραμμα.
Χημικών Μηχανικών	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Διεργασίες και Τεχνολογία Προηγμένων Υλικών	Βλέπε Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών, που συντονίζει το πρόγραμμα.
Γενικό Πολυτεχνικής Σχολής	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Διεργασίες και Τεχνολογία Προηγμένων Υλικών	Βλέπε Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών, που συντονίζει το πρόγραμμα.
Γενικό Πολυτεχνικής Σχολής	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Προστασία, Συντήρηση και Αποκατάσταση Μνημείων Πολιτισμού	Βλέπε Τμήμα Αρχιτεκτόνων, που συντονίζει το πρόγραμμα.
Γενικό Πολυτεχνικής Σχολής	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Οργάνωση και Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας – Πληροφορική Υγείας	Το πρόγραμμα συντονίζει το Τμήμα Νοσηλευτικής του Πανεπιστημίου Αθηνών.
Γενικό Πολυτεχνικής Σχολής	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Προηγμένα Συστήματα Υπολογιστών και Επικοινωνιών	Βλέπε Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών, που συντονίζει το πρόγραμμα.
Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης	ΠΜΣ	Επιστήμες της Αγωγής (3 ειδikeύσεις): - Προγραμματισμός Αγωγής και Εκπαίδευσης στην Πρώτη Παιδική Ηλικία, - Ψυχοπαιδαγωγική Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες, - Γλωσσική και Πολιτισμική Παιδεία.	Π. Εφραιμίδου, τηλ.: 2310/99-5058, 99-5086, 99-5059, 99-5064, φαξ: 2310/99-5032, ηλεκτρ. διεύθ.: etamisag@nured.auth.gr
Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Μουσειολογία	Βλέπε Τμήμα Αρχιτεκτόνων, που συντονίζει το πρόγραμμα.
Δημοτικής Εκπαίδευσης	ΠΜΣ	Επιστήμες της Αγωγής (3 ειδikeύσεις): - Εκπαίδευση και Κοινωνικός Αποκλεισμός, - Διδακτική Θετικών Επιστημών, - Διδακτική Κοινωνικών Επιστημών.	Γραμματεία Τμήματος, Χ. Τσολακοπούλου, τηλ.: 2310/99-5048, φαξ: 2310/99-5063, ηλεκτρ. διεύθ.: chisat@eled.auth.gr
Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού (Τ.Ε.Φ.Α.Α.)	ΔΠΜΣ (συντονίζει)	Ανθρώπινη Απόδοση και Υγεία	Χ. Ρηγανάς, τηλ.: 2310/99-2242, ηλεκτρ. διεύθ.: grad@phed.auth.gr, ιστοσελίδα: http://phedgrad.phed.auth.gr/gr/index.htm
Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού (Τ.Ε.Φ.Α.Α.) Σερρών	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Ανθρώπινη Απόδοση και Υγεία	Βλέπε Τμήμα Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού Θεσσαλονίκης, που συντονίζει το πρόγραμμα.
Δημοσιογραφίας και Μ.Μ.Ε.	ΔΠΜΣ (συμμετέχει)	Προηγμένα Συστήματα Υπολογιστών και Επικοινωνιών	Βλέπε Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών, που συντονίζει το πρόγραμμα.



Έδωσαν στους τυφλούς ηλεκτρονικά ...μάτια

Πρωτοποριακό σύστημα για τη μετακίνηση τυφλών μέσα στην πόλη που παρουσίασε ομάδα φοιτητών του Τμήματος Ηλεκτρολόγων του Α.Π.Θ. κέρδισε βραβείο σε παγκόσμιο διαγωνισμό.

Η καινοτόμος εφαρμογή «Smart Eyes», στην οποία στηρίζουν πολλές προσδοκίες οι άνθρωποι με προβλήματα όρασης, οδήγησε τέσσερις φοιτητές του Τμήματος Ηλεκτρολόγων-Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, στην κατάκτηση της τρίτης θέσης στον παγκόσμιο διαγωνισμό για φοιτητές «Imagine Cup 2004» που διοργάνωσε η Microsoft και διεξήχθη στη Βραζιλία τον Ιούλιο, αφού πρώτα είχε αποσπάσει το πρώτο βραβείο στην ευρωπαϊκή φάση του διαγωνισμού.

Το «Smart Eyes», που δημιούργησαν οι πέντε Έλληνες φοιτητές, έχει στόχο να βοηθήσει τα 180 εκατομμύρια άτομα με δυσκολίες όρασης σε όλον τον κόσμο να μετακινούνται στις πόλεις τους, χρησιμοποιώντας υπολογιστές χειρός. Συγκεκριμένα, οι μικροί σε μέγεθος φορητοί υπολογιστές διαθέτουν χάρτη της κάθε πόλης με εξειδικευμένες πληροφορίες, όπως το φάρδος πεζοδρομίων, τις διαβάσεις, τις στάσεις λεωφορείων και το βαθμό προσπελασιμότητας. Χρησιμοποιούν επίσης δορυφορικά δεδομένα (GPS data) και χρήσιμες πληροφορίες που λαμβάνουν μέσω Διαδικτύου, ώστε να δίνουν φωνητικές



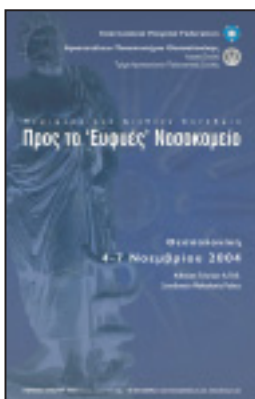
Φωτ.: Νώντας Στυλιανίδης.

οδηγίες για την ασφαλέστερη και ταχύτερη μετακίνηση των ατόμων με προβλήματα όρασης. Ο χρήστης πρέπει να δηλώσει στον υπολογιστή την αρχική του θέση και τον προορισμό του και μέσω δορυφορικού συστήματος GPS αναλαμβάνει να τον καθοδηγήσει με ακρίβεια και αποφεύγοντας εμποδία και δύσκολες διαδρομές μέσα στην πόλη.

Δημιουργοί της πρωτοποριακής αυτής εφαρμογής, είναι οι φοιτητές **Δημήτρης Μπίσιος, Ελένη Κορκοντζήλα, Στυλιανή Ταπλίδου, Νίκος Τριχάκης**, και ο μεταπτυχιακός φοιτητής **Κωνσταντίνος Πανούλας**, οι οποίοι εργάστηκαν υπό την εποπτεία του επίκουρου καθηγητή **Λεόντιου Χατζηλεοντιάδη** και με την υποστήριξη του διευθυντή του Εργαστηρίου Τηλεπικοινωνιών **Σταύρου Πανά**.

Στους φοιτητές αποδόθηκαν τιμητικές διακρίσεις, σε μια ειδική τελετή που πραγματοποιήθηκε στο αμφιθέατρο της Πολυτεχνικής Σχολής «Παναγής Παναγιωτόπουλος» ενώ έμπρακτη απόδειξη της συνεισφοράς της καρποφόρας προσπάθειας τους στην καθημερινότητα αποτελεί το γεγονός ότι η εφαρμογή χρησιμοποιείται ήδη από τη Σχολή Τυφλών Θεσσαλονίκης.

Προς το «ευφυές» νοσοκομείο



ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Εκεί όπου συναντάται η εργονομία με την αισθητική και η λειτουργικότητα των χώρων με τη δυνατότητα των κτιρίων για προσαρμογή στις μεταβολές των περιβαλλοντικών συνθηκών εκεί ακριβώς υλοποιείται το «ευφυές» νοσοκομείο.

Το Τμήμα Ιατρικής και το Τμήμα Αρχιτεκτόνων σε συνεργασία με την International Hospital Federation διοργανώνουν από τις 4 έως τις 7 Νοεμβρίου το περιφερειακό διεθνές συνέδριο με θέμα «Προς το ευφυές νοσοκομείο».

Το συνέδριο αυτό είναι ένα από τα περιφερειακά, που λαμβάνουν χώρα στο διάστημα μεταξύ δύο ετών, δηλαδή μεταξύ δύο παγκόσμιων συνεδρίων του ίδιου οργανισμού.

Οι εργασίες του συνεδρίου θα διεξαχθούν στην Αίθουσα Τελετών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου και στο ξενοδοχείο Μακεδονία Παλλάς.

Η ιδέα του ευφυούς νοσοκομείου αναφέρεται στην ευελιξία του κτιριακού κελύφους, στον αυτοματισμό των συστημάτων, αλλά και σε κάθε παροχή ιατρικής υπηρεσίας και διοικητικής οργάνωσης. Ο στόχος του συνεδρίου είναι ο προσδιορισμός της έννοιας «ευφυΐα», η καταγραφή των διεθνών τάσεων, καθώς και ο συσχετισμός των αλληλοεξαρτώμενων τομέων του κελύφους, του μηχανολογικού, ξενοδοχειακού και επιστημονικού εξοπλισμού και της διακίνησης των ασθενών, της παροχής υπηρεσιών και της διοικητικής οργάνωσης του νοσοκομείου.

Σήμερα το Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού έχει να επιδείξει σπουδαίο ερευνητικό έργο, συμμετοχή στις επιστημονικές αθλητικές εξελίξεις παγκοσμίως στο πλαίσιο διεθνών συνεδρίων και επιστημονικών εκδόσεων καθώς και προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών ειδίκευσης και κτήσης διδακτορικού διπλώματος.



20-χρονο το Τμήμα Αθλητισμού του Α.Π.Θ.

Ρεπορτάζ
Ευγενία Πατρώνη

Είκοσι χρόνια λειτουργίας και ακαδημαϊκής προσφορά συμπλήρωσε με τη λήξη του ακαδημαϊκού έτους 2003-'04 το Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού (Τ.Ε.Φ.Α.Α.) του Α.Π.Θ. και για το λόγο αυτό οργάνωσε ειδική επετειακή εκδήλωση, η οποία πραγματοποιήθηκε στην Αίθουσα Τελετών του.

Στο πλαίσιο της εκδήλωσης διεξήχθη και διεθνές συμπόσιο με τίτλο «*Νέες τάσεις στην αθλητική επιστήμη*», στο οποίο εξέθεσαν τις απόψεις τους διεθνούς κύρους επίτιμοι διδάκτορες του τμήματος τόσο από την Ελλάδα όσο και από το εξωτερικό.

Παράλληλα παρουσιάστηκε στο κοινό το ειδικό επετειακό λεύκωμα που δημιουργήθηκε, ενώ η εκδήλωση έκλεισε με βραβεύσεις Ολυμπιονικών, πτυχιούχων του τμήματος, και με παρουσίαση ελληνικών παραδοσιακών χορών από φοιτητές του Τ.Ε.Φ.Α.Α.

Πολύ παλαιότερη ιστορία

Το Τ.Ε.Φ.Α.Α. Θεσσαλονίκης λειτούργησε για πρώτη φορά το ακαδημαϊκό έτος 1983-'84. Πριν από τη δημιουργία του τμήματος, στη Θεσσαλονίκη λειτουργούσε παράρτημα της Ε.Α.Σ.Α. (Εθνικής Ακαδημίας Σωματικής Αγωγής), που στεγαζόταν στο Αλεξάνδρειο Μέλαθρο και η φοίτηση μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 1975-'76 ήταν τριετής και στα μετέπειτα χρόνια τετραετής. Ακόμη παλαιότερα είχαν λειτουργήσει η Σχολή Φυσικής Αγωγής από το 1882 με 40ήμερη φοίτηση, η Ειδική Σχολή Γυμναστών από το 1893 με διετή φοίτηση, το Διδασκαλείο της Γυμναστικής από το 1918, το οποίο εντάχθηκε στην ανώτατη εκπαίδευση το 1929 και η Γυμναστική Ακαδημία





από το 1933, η οποία έξι χρόνια αργότερα μετονομάστηκε σε Ε.Α.Σ.Α.

Η δημιουργία των τμημάτων Τ.Ε.Φ.Α.Α. υπήρξε η ικανοποίηση ενός χρόνιου αιτήματος από τον κόσμο του αθλητισμού και της εκπαίδευσης για ανωτατοποίηση της Ε.Α.Σ.Α. Σήμερα το Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού έχει να επιδείξει σπουδαίο ερευνητικό έργο, συμμετοχή στις επιστημονικές αθλητικές εξελίξεις παγκοσμίως στο πλαίσιο διεθνών συνεδρίων και επιστημονικών εκδόσεων καθώς και προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών ειδίκευσης και κτήσης διδακτορικού διπλώματος.

Ένα σύγχρονο τμήμα

Στα 20 χρόνια λειτουργίας του τμήματος αποφοίτησαν περί τους 9.000 επιστήμονες φυσικής αγωγής, ενώ 40 και πλέον έλαβαν τον τίτλο του διδάκτορα και 150 μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης. Από το 1986 άρχισε να λειτουργεί το Τ.Ε.Φ.Α.Α. Σερρών, το οποίο δέκα χρόνια αργότερα έγινε ανεξάρτητο.

Το Τ.Ε.Φ.Α.Α. Θεσσαλονίκης διαθέτει νεότεριστες κτιριακές εγκαταστάσεις και γήπεδα στη Θέρμη, υπεράσύγχρονα και λειτουργικά, ικανά να ανταποκριθούν στις αυξανόμενες απαιτήσεις για παροχή υψηλού επιπέδου κατάρτισης και ειδίκευσης. Επίσης λειτουργούν έντεκα εργαστήρια, διασυνδεδεμένα με ερευνητικά κέντρα της Ελλάδας και του εξωτερικού, αλλά και άλλους εκπαιδευτικούς και αθλητικούς φορείς με αξιολογή ερευνητική δράση και με αναγνωρισμένο κύρος σε διεθνές επίπεδο.

Το Α.Π.Θ. τίμησε τον ολυμπιονίκη του



Φωτ.: Νάντας Στυλιανίδης.

Ο πρόεδρος του Α.Π.Θ. καθ. Ι. Αντωνόπουλος παρέδωσε στον πρωταθλητή και αργυρό ολυμπιονίκη **Αλέξανδρο Νικολαΐδη** τιμητική πλακέτα του Α.Π.Θ. ως αναγνώριση της μεγάλης επιτυχίας, που σημείωσε στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004. Όπως είναι γνωστό ο Αλέξανδρος Νικολαΐδης είναι φοιτητής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου στο Τμήμα Τ.Ε.Φ.Α.Α.

Το Τ.Ε.Φ.Α.Α. συμμετείχε στην Ολυμπιάδα

Οι συμμετέχοντες από το Τ.Ε.Φ.Α.Α. του Α.Π.Θ. στην Ολυμπιάδα του 2004

- **Τσίσκαρης Γεώργιος**, επίκ. καθηγητής, προπονητής της Εθνικής Γυναικών Καλαθοσφαίρισης.
- **Σαρασλανίδης Πλούταρχος**, λέκτορας, προπονητής στίβου 4x400 m και 400 m ανδρών.
- **Πάχτας Γεώργιος**, Ε.Ε.Δι.Π., προπονητής της ελληνορωμαϊκής πάλης.
- **Κωνσταντινίδου Ξανθή**, αποσπασμένη, προπονήτρια της Εθνικής Γυναικών Ποδοσφαίρου.
- **Μπουρντά Χαρούλα**, φοιτήτρια, στίβος 4x400 m
- **Γκουντενούδη Χρυσούλα**, φοιτήτρια, στίβος 4x400 m
- **Τσάμογλου Ευδοκία**, φοιτήτρια, στίβος, σφύρα.
- **Κωνσταντινίδου Κυριακή**, φοιτήτρια, ποδηλασία.
- **Λαγός Παναγιώτης**, φοιτητής, ποδόσφαιρο.
- **Σαμαράς Ιωάννης**, φοιτητής, ποδόσφαιρο.
- **Λαγουμτζή Αγγελική**, φοιτήτρια, ποδόσφαιρο.
- **Πολύμερος Βασίλειος**, φοιτητής, κωπηλασία-διπλό σκιφ.
- **Φάκα Μαρία**, φοιτήτρια, αερόβιο τουφέκι.
- **Πάτης Γεώργιος**, φοιτητής, αντιπτερίση.
- **Ακριτίδου Βαρβάρα**, φοιτήτρια, τζούντο.
- **Προύσαλης Κωνσταντίνος**, φοιτητής, πετοσφαίριση.
- **Γράβαλος Δημήτρης**, φοιτητής, στίβος 4x400 m.



Περιαστικό πράσινο: Οι πνεύμονες της Θεσσαλονίκης

του **Γεωργίου Πεκλάρη**
καθηγητή
του Τμήματος Γεωπονίας Α.Π.Θ.

Το περιαστικό πράσινο της Θεσσαλονίκης δεν επαρκεί για τις λειτουργίες της πόλης και ανακύπτει ως επιτακτική ανάγκη η προστασία του υπάρχοντος πρασίνου, η αποκατάσταση των κατεστραμμένων δασικών εκτάσεων και η επέκταση του περιαστικού πρασίνου.

Στην εποχή μας αξιολογούμε υψηλότερα την αξιοποίηση, που εξασφαλίζει χρήματα, και όχι αυτό που χαρίζει ζωή. Όμως η βιώσιμη ανάπτυξη ενός τόπου απαιτεί την ισορροπία μεταξύ πολεοδομικής ανάπτυξης και περιαστικού πρασίνου, διότι διαφορετικά το περιβαλλοντικό κόστος μπορεί να εκμηδενίσει το όφελός της χωρίς όρια οικοδομικής δραστηριότητας.

Η αύξηση της οικοδομικής δραστηριότητας των δήμων και οικισμών γύρω από τη Θεσσαλονίκη, από το Λαγκαδά μέχρι το Χορτιάτη, οι πιέσεις για νέα δόμηση και η διαφαινόμενη τάση μελλοντικής ένωσης με το πολεοδομικό συγκρότημα, σε συνδυασμό με την ανυπαρξία χωροταξικού σχεδιασμού της περιοχής, αντιμάχονται την εξασφάλιση του περιαστικού πρασίνου, που είναι αναγκαίο για την ποιότητα ζωής των κατοίκων.

Οι υπερβάσεις ρύπων της ατμόσφαιρας της Θεσσαλονίκης έχουν γίνει συχνές. Τα δασικά οικοσυστήματα των περιαστικών δασών, εκτός από την επίδρασή τους στην βελτίωση της ποιότητας του αέρα, έχουν και άλλες πολλαπλές λειτουργίες για τους κατοίκους των πόλεων (αντιπλημμυρική προστασία, ρύθμιση μικροκλίματος, αναψυχή κ.τ.λ.). Το περιαστικό πράσινο της Θεσσαλονίκης δεν επαρκεί για τις λειτουργίες αυτές και ανακύπτει ως επιτακτική ανάγκη η προστασία του υπάρχοντος πρασίνου, η αποκατάσταση των κατεστραμμένων δασικών εκτάσεων και η επέκταση του περιαστικού πρασίνου. Στα περιαστικά δάση και στις δασικές εκτάσεις της Θεσσαλονίκης περιλαμβάνονται, κυρίως, ο Κεδρηνός Λόφος (Δάσος – Πάρκο) και ο ορεινός όγκος

του Χορτιάτη και άλλες μικρότερες εκτάσεις (Κουρί, Πανόραμα, Ασβεστοχώρι, Ωραιόκαστρο, Μελισσοχώρι, Λητή κ.τ.λ.).

Επιτακτική ανάγκη αποκατάστασης

Μετά την πυρκαγιά του 1997 στο Δάσος – Πάρκο ανακύπτει ως επιτακτική ανάγκη η προστασία του υπάρχοντος πρασίνου, η αποκατάσταση των κατεστραμμένων δασικών εκτάσεων και η επέκταση του περιαστικού πρασίνου. Η φυσική αναγέννηση και η αναδάσωση στο Δάσος – Πάρκο μετά το 1997 καλύπτει μέρος μόνο της συνολικής καμένης έκτασης των 15.000 στρ. περίπου. Σχετικά με την επίλυση των χρόνιων ιδιοκτησιακών προβλημάτων στο Δάσος – Πάρκο, έχει προταθεί στην Νομαρχία Θεσσαλονίκης από το 1994 η αποζημίωση ή η ανταλλαγή των ιδιοκτησιών με άλλες δημόσιες εκτάσεις, που είναι δικαίωμα εύλογο και νόμιμο για τους δικαιούχους. Το Φεβρουάριο 1994 συνεδρίασε το νομαρχιακό συμβούλιο για την επίλυση του ιδιοκτησιακού προβλήματος του Δάσους – Πάρκου, αλλά δεν ακολούθησε και δεύτερη συνεδρίαση, ώστε να ληφθεί απόφαση. Η συνολική έκταση του Δάσους – Πάρκου (29.790 στρ.) έχει κηρυχθεί αναδασωτέα με αποφάσεις της Νομαρχίας το 1973 και το 1990. Η προστασία των δασικών και αναδασωτέων εκτάσεων εξασφαλίζεται από το σύνταγμα, που δεν επιτρέπει την άρση της αναδάσωσης και μετά την καταστροφή ή αποψίλωση της δασικής εκτάσεως.

Στο Χορτιάτη, στο μοναδικό βουνό της περιαστικής περιοχής της Θεσσαλονίκης, επιχειρείται η δημιουργία οικισμού σε έκταση, που έχει χαρακτηριστεί ως δασική και αναδασωτέα το 1973 με απόφαση του νομάρχη και πρόσφατα το 1995 με δικαστική απόφαση (6/1995) της Επιτροπής Δασικών Αμφισβητήσεων Νομού Θεσσαλονίκης. Πρόσφατη απόφαση του Συμβουλίου Επικρατείας (Σ.τ.Ε. 3651/1999) θεωρεί άκυρα τα δύο προεδρικά διατάγματα του 1986 και 1988, στα οποία στηρίζεται η δημιουργία του οικισμού και το Υ.Πε.Χω.Δ.Ε. καλείται να εφαρμόσει την απόφαση αυτή.

Σύμφωνα με τα διεθνώς παραδεκτά πρότυπα η έκταση περιαστικού πρασίνου καθορίζεται στα 180 m²/κάτοικο (Γεωτεχνική Ενημέρωση, τεύχος 61, 1994). Έτσι, στο πολεοδομικό συγκρότημα της Θεσσαλονίκης θα έπρεπε να υπήρχαν 180.000 στρ. περιαστικού δάσους. Άλλωστε, σε διημερίδα, που οργανώθηκε το 1989 από το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο, προτάθηκε ως αναγκαία έκταση περιαστικού πρασίνου 150.000 στρ. για το πολεοδομικό συγκρότημα της Θεσσαλονίκης (Γεωτεχνική Δράση, τεύχος 4, Απρίλιος 1990). Σήμερα η έκταση περιαστικού πρασίνου έχει περιορισθεί στα 15.000 στρ. του Δάσους – Πάρκου μετά την πυρκαγιά του 1997 και ασφαλώς πρέπει να επεκταθεί τόσο στο Δάσος – Πάρκο όσο και στον Χορτιάτη και σε άλλες περιοχές για την υλοποίηση του παραπάνω στόχου.



Στο Χορτιάτη, στο μοναδικό βουνό της περιαστικής περιοχής της Θεσσαλονίκης, επιχειρείται η δημιουργία οικισμού σε έκταση, που έχει χαρακτηριστεί ως δασική και αναδασωτέα το 1973 με απόφαση του Νομάρχη και πρόσφατα το 1995 με δικαστική απόφαση της Επιτροπής Δασικών Αμφισβητήσεων Νομού Θεσσαλονίκης.



Τίμησαν τον άνθρωπο, το δάσκαλο, το νομικό

Τον σπάνιο άνθρωπο, το φωτισμένο δάσκαλο, το μαχητή του πνεύματος, τον **Ιωάννη Μανωλεδάκη**, που υπηρέτησε για τέσσερις δεκαετίες με απόλυτη ευσυνειδησία και ήθος το ρόλο του ως πανεπιστημιακός στο Τμήμα Νομικών Επιστημών, τίμησε το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και ο Τομέας Ποινικών και Εγκληματολογικών Επιστημών του Τμήματος Νομικής, διοργανώνοντας τον περασμένο Ιούνιο τριήμερο συνέδριο με θέμα «*Δημοκρατία, Ελευθερία, Ασφάλεια*», με αφορμή την ολοκλήρωση της θητείας του.

Ο καθηγητής Ιωάννης Μανωλεδάκης, κορυφαίος εκφραστής του Ποινικού Δικαίου, επικέντρωσε το έργο του, το οποίο το διαπνέει ο φιλελεύθερος προσανατολισμός, στο σεβασμό των δημοκρατικών δικαιωμάτων και των ατομικών ελευθεριών. Αγαπήθηκε τόσο από τους συναδέλφους του πανεπιστημιακούς, όσο και από τους φοιτητές του και αφήνει μια σημαντική παρακαταθήκη σε όλους τους νεότερους νομικούς.

Στο συνέδριο ο καθηγητής έθεσε τόσο στους παρευρισκομένους όσο και στους βασικούς ομιλητές το ερώτημα: «*δημοκρατία, ελευθερία, ασφάλεια: Μπορούν να συνυπάρξουν τα τρία αυτά ιδεώδη που συγκροτούν το τρίπτυχο της ιδανικής πολιτείας ή η εκπλήρωση του ενός συνεπάγεται συρρίκνωση των άλλων;*». Στην ομιλία του προσπάθησε να απαντήσει ο ίδιος στο ερώτημα επισημαίνοντας τους κινδύνους που μπορεί να οδηγήσουν σε συρρίκνωση της ελευθερίας και σε κλονισμό της δημοκρατίας. «*Βασική τροχοπέδη σ' αυτήν την ιδεώδη σύζευξη αποτελεί ο ανελέητος αγώνας σε ατομικό και κρατικό επίπεδο για συγκέντρωση πλούτου και εξουσίας. Αυτός ο αγώνας ως κατάχρηση ελευθερίας δημιουργεί δραματικές κοινωνικές ανισότητες, που συνεπάγονται ανασφάλεια σε εσωτερικό και παγκόσμιο επίπεδο και οδηγούν τελικά σε συρρίκνωση της ελευθερίας και κλονισμό της δημοκρατίας*» τόνισε ο καθηγητής.

Ένα πλήθος σημαντικών προσωπικοτήτων από τον πολιτικό, το νομικό και τον πανεπιστημιακό κόσμο, αλλά και απλός κόσμος και φυσικά οι φοιτητές του, νυν και πρώην, τον τίμησαν όχι μόνο με την παρουσία τους σε όλη τη διάρκεια του συνεδρίου, αλλά και με το παρατεταμένο και ανυπόκριτο χειροκρότημα τους.

Τις απόψεις τους στο επίκαιρο και βαρύνουσας σημασίας ερώτημα του συνεδρίου εξέφρασαν η πρόεδρος της Βουλής Άννα Ψαρούδα-Μπενάκη, ο πρόεδρος του ΣΥΝ Ν. Κωνσταντόπουλος, ο πρύτανης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καθ. Ιωάννης Αντωνόπουλος, ο πρώην υπουργός και ομότιμος καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών Γεώργιος Αλέξανδρος Μαγκάκης, ενώ χαιρετισμό απέστειλε και ο υπουργός Μακεδονίας Θράκης.

Τριήμερο συνέδριο προς τιμή του Ιωάννη Μανωλεδάκη που ολοκλήρωσε την ακαδημαϊκή του θητεία. Καταχειροκροτήθηκε από πλήθος κόσμου που παραβρέθηκε στην εκδήλωση.

Επίτιμος διδάκτορας της Ιατρικής ο Δ. Λυπουρλής



Φωτ.: Νώντας Στυλιανίδης.

Σε επίτιμο διδάκτορα του Τμήματος Ιατρικής ανακηρύχθηκε ο κ. **Δημήτριος Δ. Λυπουρλής**, ομότιμος καθηγητής της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, σε εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε τον περασμένο Μάιο στην αίθουσα τελετών της Παλαιάς Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ.

Ο Δ. Λυπουρλής, καθηγητής της Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας στο πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης από το 1969 έως το 1996, μετεκπαιδεύτηκε στην Ιταλία και στη Γερμανία. Υπήρξε κοσμήτορας της Φιλοσοφικής Σχολής και συγκλητικός καθώς και πρώτος πρόεδρος του Τμήματος Φιλολογίας. Ασχολήθηκε ιδιαίτερα με τον αρχαίο ελληνικό επιστημονικό λόγο και από την άποψη αυτή γόνιμο έδαφος για έρευνα τού προσφέρουν κατά κύριο λόγο τα αρχαία ελληνικά ιατρικά κείμενα, καθώς και τα κείμενα του Αριστοτέλη. Έχει δώσει πολλές ομιλίες για διάφορα «ιπποκρατικά» θέματα, ενώ έχει ασχοληθεί με τη συγγραφή και μετάφραση πολλών βιβλίων.

Εκτιμώντας την προσφορά του αυτή το Τμήμα Ιατρικής του Α.Π.Θ. αποφάσισε να τον τιμήσει, αναγορεύοντάς τον επίτιμο διδάκτορά του.

Το Α.Π.Θ. τίμησε τον Π. Ξωχέλλη



Φωτ.: Νώντας Στυλιανίδης.

Το Α.Π.Θ. σε εκδήλωση που διοργάνωσε στις 26 Μαΐου τίμησε τον σοφό δάσκαλο και επιστήμονα, το «δημιουργό της παιδαγωγικής έρευνας» στη χώρα μας, τον καθηγητή **Παναγιώτη Δ. Ξωχέλλη**. Μετά από 42 χρόνια προσφοράς τον καθηγητή έσπευσαν να αποχαιρετήσουν μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας, συνάδελφοι, συνεργάτες και πρώην μαθητές του παιδαγωγού.

Ο Π. Ξωχέλλης διετέλεσε διευθυντής του Τομέα Παιδαγωγικής, πρόεδρος του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής και κοσμήτορας της Φιλοσοφικής. Διηύθυνε το Εργαστήριο Πειραματικής Παιδαγωγικής και ίδρυσε το Κέντρο Έρευνας Σχολικών

Βιβλίων και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης, ενώ συνέβαλε ουσιαστικά στην ίδρυση της Παιδαγωγικής Εταιρίας Ελλάδας.

Στο πολύπλευρο έργο του συμπεριλαμβάνονται πολλές έρευνες για θέματα σχετικά με τη σχολική εκπαίδευση και το ρόλο του σχολείου στη σημερινή εποχή, καθώς και οι προσπάθειες που κατέβαλε για την καθιέρωση της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων. Στην ομιλία του ο κ. Ξωχέλλης τόνισε την αναγκαιότητα μιας τομής στα εκπαιδευτικά πράγματα, αλλά δήλωσε απαισιόδοξος για το κατά πόσο είναι εφικτή με αποφάσεις της πολιτείας.

Αποχαιρέτησαν το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο



Εβδομήντα επτά άτομα, 53 μέλη του διδακτικού προσωπικού (Δ.Ε.Π.) και 24 υπάλληλοι άλλων κατηγοριών του Α.Π.Θ., με πολύχρονη εκπαιδευτική, εργαστηριακή αλλά και ερευνητική προσπάθεια απεχώρησαν από την υπηρεσία, έχοντας συμπληρώσει το προβλεπόμενο όριο ηλικίας.

Ειδική εκδήλωση-δεξίωση προς

τιμήν των αποχωρησάντων διοργανώθηκε από τις πρυτανικές αρχές στο ισόγειο του Κτιρίου Διοίκησης του Α.Π.Θ. στις 31 Αυγούστου 2004 με την επίσημη λήξη της ακαδημαϊκής χρονιάς 2003-'04. Προηγήθηκε η τελευταία συνεδρίαση της συγκλήτου για την αυτοδίκαιη αποχώρηση των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας.

Αναγορεύσεις επίτιμων διδασκόντων

ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Σε επίτιμους διδάκτορες του τμήματος Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, αναγορεύτηκαν οι ομότιμοι καθηγητές του Πανεπιστημίου του Άμστερνταμ, **Wim Bakker** και **Arnold Fr. Van Gemert**, στις 16 Ιουνίου στην αίθουσα τελετών του Παλαιού Κτιρίου της Φιλοσοφικής Σχολής.

Τον έπαινο στους τιμώμενους απένειμε ο καθηγητής του Α.Π.Θ. Γιώργου Κεχαγιόγλου, ενώ οι κ.κ. Bakker και Van Gemert μίλησαν σχετικά με τα εξής θέματα: «Ερωτόκριτος και θυσία του Αβραάμ: οι κοινοί στίχοι» και «Η συμβολή των ξένων στην πρώιμη κρητική λογοτεχνία».

ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

Σε επίτιμο διδάκτορα του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας αναγορεύτηκε ο καθηγητής της Χριστιανικής και Βυζαντινής Αρχαιολογίας στο πανεπιστήμιο του Marburg της Γερμανίας **Guntram W. Koch**. Η τελετή πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα τελετών του Παλαιού Κτιρίου της Φιλοσοφικής Σχολής τον περασμένο Μάιο, παρουσία του πρύτανη του Α.Π.Θ. καθηγητή Ι. Αντωνόπουλου και της προέδρου του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας Αρτ. Ξανθοπούλου-Κυριακού. Μετά την αναγόρευσή του ο τιμώμενος έδωσε ομιλία με θέμα «Παλαιοχριστιανικά μνημεία στην Κιλικία».

ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ

Σε επίτιμο διδάκτορα του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής αναγορεύτηκε ο καθηγητής **Josef Simon**, σε εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε τον Μάιο στην αίθουσα «Αλέξανδρος Παπαναστασίου» του κτιρίου της παλαιάς Φιλοσοφικής Σχολής παρουσία της αντιπρυτάνεως του Α.Π.Θ. καθ. Αικ. Δούκα-Καμπίτογλου, του κοσμήτορα της Φιλοσοφικής Σχολής καθ. Γεωργίου Γούναρη και του προέδρου του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής καθ. Νίκου Αυγελή.

ΤΜΗΜΑ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Το Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης αναγόρευσε σε επίτιμο διδάκτορά του τον καθηγητή της Σορβόνης **Robert Gallison** το Μάιο σε εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα τελετών του Παλαιού Κτιρίου της Φιλοσοφικής Σχολής.

Την εκδήλωση χαιρέτησαν η πρόεδρος του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας καθηγήτρια Αφροδίτη Σιβετίδου-Παπαϊωάννου και ο πρύτανης του Α.Π.Θ. καθηγητής Ιωάννης Αντωνόπουλος. Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης ο τιμώμενος καθηγητής έδωσε ομιλία με θέμα «*Les resorts d' un développement durable de la recherche en matiere d' education aux et par les langues-cultures*».

ΤΜΗΜΑ ΦΥΣΙΚΗΣ

Ο **Κωνσταντίνος Μπαλάνης**, καθηγητής του Πολιτειακού Πανεπιστημίου της Αριζόνα, αναγορεύτηκε σε επίτιμο διδάκτορα του Τμήματος Φυσικής της Σχολής Θετικών Επιστημών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, στις 2 Ιουνίου στην αίθουσα τελετών του Παλαιού Κτιρίου της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ.

Τον έπαινο στον τιμώμενο απένειμε ο διευθυντής του Π.Μ.Σ. Ηλεκτρονικής Φυσικής Ραδιοηλεκτρολογίας καθηγητής Ιωάννης Σάχαλος, ενώ η ομιλία του κ. Μπαλάνη είχε ως θέμα «*Computational RF Electromagnetics in 1955-2004*».

Ο διακεκριμένος διεθνώς καθηγητής Μπαλάνης αποτελεί ενεργό μέλος της αμερικανικής πανεπιστημιακής κοινότητας από το 1964 ενώ στη μακρόχρονη σταδιοδρομία του έχει συγγράψει βιβλία και περί τα 300 επιστημονικά άρθρα. Στη διάρκεια της ακαδημαϊκής του σταδιοδρομίας του έχουν απονεμηθεί πολλά μετάλλια και βραβεία από διεθνείς οργανισμούς και πανεπιστήμια.

Φωτ.: Νώντας Στυλιανίδης.



Φωτ.: photoreportage.



Φωτ.: Νώντας Στυλιανίδης.



Φωτ.: photoreportage.



Από τις 16 Μαΐου 2004 στη «στέγη του κόσμου», στο Έβερεστ, την υψηλότερη κορυφή των Ιμαλαίων, κυματίζει για πρώτη φορά η ελληνική σημαία μαζί με τη σημαία των Ολυμπιακών Αγώνων «Αθήνα 2004». Μια ομάδα από Έλληνες ορειβάτες, με ελληνική αποστολή, κατόρθωσαν να αναρριχηθούν και να φτάσουν στο απόρρητο για πολλούς Έβερεστ. Το εγχείρημα αυτό πραγματοποιήθηκε 15 χρόνια μετά την πρώτη ανεπιτυχή ελληνική προσπάθεια και 51 χρόνια από την πρώτη φορά που πάτησε άνθρωπος το πόδι του στην κορυφή. Συνέβη επίσης τρεις μήνες πριν από την έναρξη των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας, γι' αυτό και οι ορειβάτες τοποθέτησαν με την ελληνική σημαία και τη σημαία του «Αθήνα 2004».

Ο ένας από τους Έλληνες ορειβάτες είναι ο κ. **Μιχάλης Στύλλας**, υποψήφιος διδάκτορας του πανεπιστημίου μας, στο Τμήμα Γεωλογίας, στον Τομέα Φυσικής και Περιβαλλοντικής Γεωγραφίας.

Το Έβερεστ, για τον κ. Μιχάλη Στύλλα, δεν ήταν μόνο ένας στόχος προσέγγισης από αναρριχητικής άποψης, αποτελούσε και ένα γεωμορφολογικό και γεωγραφικό χώρο που ήθελε να εξερευνήσει.

Η σύγκλητος του Α.Π.Θ., σε συνεργασία με το τμήμα και τον τομέα του υποψήφιου, αποφάσισαν να τον τιμήσουν σε ειδική εκδήλωση και παράλληλα να του δώσουν την ευκαιρία να μεταφέρει την ορειβατική-αθλητική εμπειρία του εγχειρήματος της ανάβασης, αλλά και την επιστημονική του εμπειρία που αποκόμισε ως γεωλόγου και γεωγράφου. Στον κ. Στύλλα απονεμήθηκαν αναμνηστικές πλακέτες από την αντιπρύτανη του Α.Π.Θ. Αικατερίνη Δούκα-Καμπιτόγλου, τον πρόεδρο του Τμήματος Γεωλογίας καθηγητή Γ. Χριστοφίδη και το διευθυντή του Τομέα Φυσικής και Περιβαλλοντικής Γεωγραφίας καθηγητή Θ. Αστάρα.

Ο κ. Στύλλας είναι απόφοιτος του Τμήματος Γεωλογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος (MSc) στην Ωκεανογραφία από το Πανεπιστήμιο του Όρεγκον της Αμερικής. Το 2003 επέστρεψε στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, όπου εκπονεί ήδη διδακτορική διατριβή στο Τμήμα Γεωλογίας.

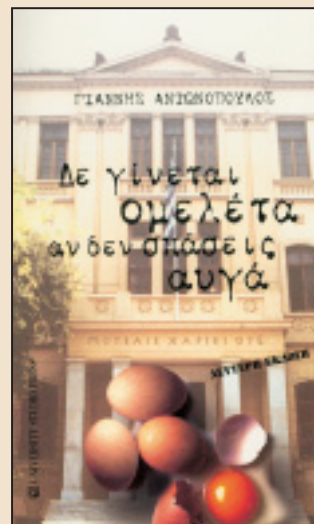


«Δε γίνεται ομελέτα αν δεν σπάσεις αυγά»

Το βιβλίο με τον τολμηρό τίτλο «Δε γίνεται ομελέτα αν δεν σπάσεις αυγά» που υπογράφει ο πρύτανης του Α.Π.Θ. **Γιάννης Αντωνόπουλος** κυκλοφορεί εδώ και λίγους μήνες από τις εκδόσεις University Studio Press. Το περιεχόμενο του βιβλίου ανάγεται στην αποτύπωση των προσωπικών απόψεων του συγγραφέα σε θέματα εκπαίδευσης και κοινωνικού προβληματισμού, που απαιτούν επιτακτικά ρήξη με τα οργανωμένα συμφέροντα.

Με τρόπο καυστικό και ιδιαίτερα εύστοχο υπογραμμίζεται η ανάγκη αλλαγής, αλλά και σύγκρουσης με τις ομάδες που αναστέλλουν το γενικό όφελος με αντάλλαγμα την προσωπική ευημερία. Το κόστος της ρήξης δεν θα πρέπει, κατά το συγγραφέα, να υπονομεύει την αντιμετώπιση της παθογένειας ούτε και να «χρησιμοποιείται ως δικαιολογία για τη μη αλλαγή». Η τρίτη ενότητα του βιβλίου αφορά σε βιβλιοκριτικές.

Το βιβλίο παρουσιάσαν σε εκδήλωση στις 18 Ιουνίου στη Δημοτική Βιβλιοθήκη, ο κ. Καΐσης και ο κ. Παρασκευόπουλος, καθηγητές του Τμήματος Νομικής καθώς και ο κοσμήτορας της Παιδαγωγικής Σχολής Γ. Τσιάκαλος. Την παρουσίαση συντόνισε ο δημοσιογράφος Λ. Θεοδωρακίδης.



Με το νέο του βιβλίο ο πρύτανης του Α.Π.Θ. καθ.

Γιάννης Αντωνόπουλος καταθέτει τις ρηξικέλευθες απόψεις του.



Τα χρυσάνθεμα της ορκωμοσίας μου

Ήταν αρχές Ιουλίου. Μόλις είχαν ανακοινωθεί και τα τελευταία αποτελέσματα της εξεταστικής του Ιουνίου. Χρωστούσαμε το τελευταίο μάθημα για το πτυχίο. Τον αποχαιρέτισα και ξεκίνησα για τα Κ.Τ.Ε.Λ.

Με το Δήμο ήμασταν αχώριστοι φίλοι. Παλεύαμε μαζί στα φοιτητικά μας χρόνια απέναντι στα βιβλία, στις σημειώσεις και στα συγγράμματα. Αμφιλαφής, ευειδής και συνετός, ζούσε αθόρυβα και απλά, παρόλο που οι περγαμινές από τις πνευματικές κατακτήσεις του ήταν δυσανάλογες με την ηλικία του. Τον χαρακτήριζε μια αξεπέραστη αγάπη και ένα ασυνήθιστο όνειρο. Ήταν φιλανθής, με ιδιαίτερη προτίμηση –σχεδόν εξάρτηση– στα κίτρινα χρυσάνθεμα και τ' όνειρό του ήταν να εργαστεί ως ψυχολόγος στα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Το εντατικό διάβασμα του καλοκαιριού έφερε γρήγορα την εξεταστική του Σεπτεμβρίου προ των πυλών. Η μέρα των εξετάσεων έφτασε. Περίμενα να τον συναντήσω. Μπήκα και κάθισα στα έδρανα με τη ματιά μου στραμμένη στην πόρτα. Ο Δήμος δεν ήρθε. Υπέθεσα ότι θα κάθισε σε άλλο αμφιθέατρο. Αφοσιώθηκα στα θέματα των εξετάσεων και όταν παρέδωσα το γραπτό μου ήμουν σίγουρος ότι θα έπαίρνα το πτυχίο. Με τη χαρά της επιτυχίας έψαξα να βρω το Δήμο. Ρώτησα τους συμφοιτητές μου. Κανείς δεν τον είχε δει.

Οι μέρες περνούσαν και παρόλο που οι προετοιμασίες και η χαρά μου για την τελετή καθομολόγησης κορυφωνόταν, ο Δήμος ήταν άφαντος. Η έγνοια του απασχολούσε τη σκέψη μου καθημερινά, ώσπου έλαβα ένα γράμμα από τη Γερμανία. Παραξευέντηκα. Κοίταξα το όνομα του αποστολέα. Ήταν του Δήμου!

Στο φάκελο, βρήκα δυο επιστολές. Διάβασα την πρώτη:

«Αγαπημένε μου συμφοιτητή, σου ζητώ συγνώμη που δεν επικοινωνήσα νωρίτερα μαζί σου. Παρόλο που οι συνθήκες των διακοπών μου έκρυβαν «πολλές εκπλήξεις», συνεχίζω με αμείωτο ενδιαφέρον και ζήλο να διαβάζω για τις εξετάσεις του Σεπτεμβρίου. Είμαι σίγουρος πως θα καταφέρουμε να πάρουμε το πτυχίο μας. Όταν, λοιπόν, θα χρυσίσουν τα πλατανόφυλλα στην αυλή της Φιλοσοφικής και τα κίτρινα αγαπημένα μου χρυσάνθεμα θα στολίζουν απέριττα σαν μικρά ηλιοτρόπια τις αυλές των πατρικών μας σπιτιών, τότε θα είμαστε επιτέλους πτυχιούχοι. Την καλύτερη δηλαδή εποχή. Θα σε περιμένω το Σεπτέμβριο.

Καλή δύναμη. Φιλικά, Δήμος»

Μου φάνηκε ετεροχρονισμένη. Έτσι, άνοιξα να διαβάσω και το δεύτερο γράμμα, ελπίζοντας πως το μυστήριο θα λυνόταν.

«Αγαπημένο μου παιδί και φίλε του γιου μου, σου γράφω για να σου αναγγείλω πως ο αγαπημένος μας Δήμος δεν είναι πια στη ζωή. Μια ξαφνική αδιαθεσία στις αρχές Ιουλίου που αποκάλυψε μια ραγδαία μορφή καρκίνου, μας ανάγκασε να μεταβούμε στη Γερμανία για άμεση θεραπεία, όμως ο Δήμος δεν τα κατάφερε. Σου εσωκλείω ένα γράμμα, που σου το έγραψε λίγο πριν φύγουμε για τη Γερμανία. Εύχομαι ο Θεός να σου χαρίσει υγεία. Καλό πτυχίο, παιδί μου και καλή συνέχεια στη ζωή σου.

Η μητέρα του Δήμου, Αιμιλία»

Το φθινόπωρο ήρθε. Η αυλή της Φιλοσοφικής στολίστηκε από τα πεσμένα πλατανόφυλλα και τα δρομάκια ανάμεσα στα ξύλινα παγκάκια χρυσίζαν από τα φύλλα που έπεφταν νωχελικά. Η ορκωμοσία τελείωσε. Είχα πάρει πια το πτυχίο μου. Βγαίνοντας από την Αίθουσα Τελετών άρχισα να περπατώ, πατώντας επάνω στα χρυσά πεσμένα πλατανόφυλλα. Εκεί, στη γωνία, ανάμεσα στη Φιλοσοφική και στη Θεολογική Σχολή, ένα αντρόγυνο μαζί με το γιο τους πουλούσαν ανθοδέσμες για την ορκωμοσία. Το αγόρι τους, αυτό που πουλούσε τις ανθοδέσμες, είχε σύνδρομο Ντάουν! Καθόταν διστακτικό, με τα δυο του χέρια απλωμένα στους συγγενείς των νέο-ορκισθέντων που περνούσαν και τους πρόσφερε να επιλέξουν κάποιο από τα δυο μπουκέτα που κρατούσε. Οι γονείς του λίγο πιο πίσω, διακριτικά του ψιθύριζαν να μη φοβάται και να μιλάει πιο δυνατά. Δεν μπόρεσα να συγκρατήσω τα δάκρυά μου. Η συγκίνησή μου μεγάλωσε όταν συνειδητοποίησα ότι και στα δυο του χέρια οι δυο ανθοδέσμες που κρατούσε αποτελούνταν από κίτρινα και άσπρα χρυσάνθεμα! Τον πλησίασα και του ζήτησα να αγοράσω και τις δυο ανθοδέσμες.

Οι γονείς του πλησίασαν και με ρώτησαν ευγενικά αν τις θέλω για μένα ή για κάποιον που πήρε το πτυχίο του. Δεν ήξερα τι να τους απαντήσω. Στεκόμουν αμίλητος και δακρυσμένος κοιτώντας το αγόρι με το σύνδρομο Ντάουν να κρατά τα αγαπημένα λουλούδια του φίλου μου Δήμου. Αγόρασα τις ανθοδέσμες και τις έκλεισα σφιχτά στην αγκαλιά μου. Πισωγύρισα και κάθισα μουδιασμένος σ' ένα ξύλινο παγκάκι της μελαγχολικής αυλής. Συλλογίστηκα πως τα όνειρα του Δήμου μπορεί να μην πραγματοποιηθούν ποτέ, όμως ο αγώνας του για ένα καλύτερο αύριο και για μια κοινωνία με ελπίδα και αγάπη αρκούσαν για να του χαρίσουν μια γωνιά στην αυλή του Παραδείσου γεμάτη ολάνοιχτα, φωτεινά, αειθαλή και κατακίτρινα χρυσάνθεμα.

Μια αιώνια γωνιά στην πιο χρυσή αυλή του κόσμου!

«Απιθήτης»

Επιστημονικό έργο, αλλά και ποιότητα ζωής	1
Διέξοδος ή αδιέξοδος στο πρόβλημα της φοιτητικής στέγασης;	2
Την αναβάθμιση των Α.Ε.Ι. προοικονομούν οι προτάσεις της συνόδου των πρυτάνεων	8
Τρέχουμε στο Διαδίκτυο 30 φορές πιο γρήγορα	10
Έκθεση για τον ελληνισμό της Αυστραλίας	10
Η ΑΙΕSEC μέσα στο Α.Π.Θ.	10
ΤΟ ΘΕΜΑ: ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ	11-38
Τα κρίσιμα ερωτήματα	12
Μεταπτυχιακές σπουδές και αγορά εργασίας	15
Κοινά μεταπτυχιακά διπλώματα	19
Αξιολόγηση μεταπτυχιακών σπουδών στο Α.Π.Θ.	21
Χρηματοδότηση με την καταβολή δαπανών έρευνας	25
Η αμφισβήτηση ενός κοινωνικού δεδομένου	28
Τα μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών του Α.Π.Θ.	31
Προς το «ευφύες» νοσοκομείο	39
Έδωσαν στους τυφλούς ηλεκτρονικά ...μάτια	39
20-χρονο το Τμήμα Αθλητισμού του Α.Π.Θ.	40
Περιστικό πράσινο: Οι πνεύμονες της Θεσσαλονίκης	42
Τίμησαν τον άνθρωπο, το δάσκαλο, το νομικό	44
Επίτιμος διδάκτορας της Ιατρικής ο Δ. Λυπουρλής	45
Το Α.Π.Θ. τίμησε τον Π. Ξωχέλλη	45
Αποχαιρέτησαν το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο	45
Αναγορεύσεις επιτίμων διδασκόντων	46
Ένας Έλληνας στην κορυφή του κόσμου	47
Δεν γίνεται ομελέτα αν δεν σπάσεις αυγά	47
Τα χρυσάνθεμα της ορκωμοσίας μου	48

Περιοδική έκδοση του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

- Το περιοδικό διευθύνεται από συντακτική επιτροπή

Πρόεδρος: **Αικατερίνη Δούκα-Καμπιτόγλου**, αντιπρύτανης, καθηγήτρια του Τμήματος Αγγλικής Γλώσσας & Φιλολογίας

Μέλη: **Άννα Αναστασιάδη-Συμεωνίδη**, καθηγήτρια του Τμήματος Φιλολογίας
Δημήτρης Αραβαντινός, αναπλ. καθηγητής του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών
Δέσποινα Βώκου, καθηγήτρια του Τμήματος Βιολογίας
Ηλίας Ελευθεροχωρινός, καθηγητής του Τμήματος Γεωπονίας
Παναγιώτα Κραββαρίτου, καθηγήτρια του Τμήματος Νομικής
Στυλιανή Λάββα, λέκτορας του Τμήματος Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών
Αναστάσιος Μάνθος, καθηγητής του Τμήματος Ιατρικής
Άννα Παναγιωταρέα, αναπλ. καθηγήτρια του Τμήματος Δημοσιογραφίας και Μ.Μ.Ε.
Ευαγγελία Τρέσσου-Φατούρου, αναπλ. καθηγήτρια του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης
Νικόλαος Τσινίκας, καθηγητής του Τμήματος Αρχιτεκτόνων

Συντονιστής: **Νικόλαος Τσακίρης**, Ε.Ε.Δι.Π. II του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών

Ρεπορτάζ: **Αικατερίνη Παλιγιάννη**, φοιτήτρια Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών
Ευγενία Πατρώνη, φοιτήτρια του Τμήματος Δημοσιογραφίας και Μ.Μ.Ε.

Φωτογραφική επιμέλεια: **Γιώργος Θεοδουλίδης**, φοιτητής του Τμήματος Αρχιτεκτόνων

Ηλεκτρ. σελιδοποίηση-φίλμ: **thema**, Κων/νος Κωτούλας & Σία Ε.Ε., Κερασούντος 46, τηλ. 2310/421405

Εκτύπωση: Βασίλης Μπούρης, Τραπεζούντος 67, τηλ. 2310/414980

Διεύθυνση επικοινωνίας: Γραφείο Τύπου Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Κτίριο Κ. Καραθεοδωρή (πρ. Διοίκησης)
 Πανεπιστημιούπολη Α.Π.Θ., 54124 Θεσσαλονίκη, τηλ. 2310/996778, φαξ: 2310/996730

- Κείμενα για δημοσίευση γίνονται δεκτά, εφόσον είναι ενυπόγραφα και εγκρίνονται από τη συντακτική επιτροπή. Τα κείμενα δεν επιστρέφονται.
- Επιτρέπεται κάθε αναδημοσίευση, με υποχρέωση αναφοράς του περιοδικού ως πηγής.